

EX
LIBRIS

DR. HEINRICH
CHRISTENSEN.

Г.Б.4/82

УНИВ. БИБЛИОТЕКА
Р. И. Бр. 14377

DE IULI VALERI SERMONE QUAESTIONES SELECTAE

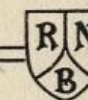
Commentatio philologica

quam consensu et auctoritate amplissimi philosophorum physicorumque
ordinis in alma litterarum universitate Guilelmia Guestfala Monasteriensi
ad summos in philosophia honores rite capessendos

scripsit

Christianus Fassbender

Rhenanus.

TYPIS ROBERTI NOSKE BORNENSIS
MCMIX.

CONSENSU ET AUCTORITATE ORDINIS PHILOSOPHORUM
COMMENTATIONEM TYPIS EXPRESSAM ESSE TESTATUR

IOSTES

ORDINIS PHILOSOPHORUM H. A. DECANUS.

AD ORDINEM PHILOSOPHORUM DE COMPROBANDA
COMMENTATIONE RETTULIT

G. KROLL, P. P. O.

PARENTIBUS.

Omnium virorum, de quorum rebus praeclare gestis scriptores nos docent, nemo magis animos aequalium et posteritatis commovit quam magnus ille Alexander, quem, dum vivebat, et populorum voces ut virum supra hominum naturam excellentem celebrabant et aequales imprimis Onesicritus et Clitarchus multis mendaciis efferebant eo res eius gestas in maius extollebant et ad eas adiciebant res sive ab aliis factas sive fictas. Attamen praeter hanc superlationem atque traiectionem veritatis eodem fere tempore obtrectandi studium increbruerat; neque enim defuerunt qui Alexandri res et gloriam belli imminuere conati sint. Quibus laudibus et obtrectationibus inter sese commixtis memoria vera et sincera ita obscurata est, ut in perlegendis Alexandri Magni scriptoribus rerum, ut verum cognoscamus, diligenter fabulae a rebus seiungendae nobis sint.¹⁾

Hoc malignum iudicium regis Alexandri in famam populorum invadere non potuit, sed potius vulgari cogitatione Alexander fingeatur potens heros et invictus expugnator. Ac imprimis persona magni illius Macedonis, qui tot gentes superaverat, qui usque ad extremas terras orientis solis pervenerat, in Indiam, in terram miraculorum feracem, ubi procul a patria mira et portentosa multa vidisse dicebatur, ad populos, quorum cultus atque humanitas quamvis multo antiquior quam Graeca tamen huic cedebat, qui bellis et expeditionibus per omnes terras tum notas Graecum cultum atque humanitatem disseminaverat, satis multam materiam praebebat populo, cuius plus interest virorum res gestas in modum fabulae commenticiae quam ad veritatem narrare.²⁾ Quae fabulae concreverunt et confluerunt in librum Pseudocallisthenis, attamen hic liber non solam opinionem et famam, quae de Alexandro eiusque rebus in populo vulgata est, praebet, sed potius compositus est a viro

¹⁾ Hanc rem intricatissimam enodare et e quibus fontibus narrationes diversae, benevolae et malignae, rerum Alexandri Magni fluxerint indagare considerate conatus est Werner Hoffmann, *Das literarische Porträt Alexanders des Großen* (Leipziger histor. Abhandl. VIII), Leipzig 1907; de scriptoribus Alexandro infestis tractat p. 30 sqq.

²⁾ cf. Zielinski, *Cicero im Wandel der Jahrhunderte*², Leipzig 1908 p. 183.

aliquo, a quo doctrinam quandam quamvis parvam abiudicare non possumus.¹⁾

Ex hoc Pseudocallisthenis libro variae de Alexandro Magno fabulae, Syriacae et Armeniae, Gallicae et Latinae medii aevi profluxerunt.²⁾ Omnium harum nobilissima et notissima est Iuli Valeri cuiusdam, qui saeculo p. C. n. tertio exeunte³⁾ Graecum Pseudocallisthenis librum Latine vertit. Praeterea in usum eorum, quibus totum librum legere longum erat, epitoma⁴⁾ facta est, quae magni est in emendando Iuli Valeri libro; quem librum si quis legerit, fatebitur scriptorem, etiamsi inferioribus Caesarianis temporibus scripserit, tamen subtilitate quadam et dicendi elegantia sermonem exornare studuisse, qui miram permixtionem locutionum verborumque priscae et inferioris latinitatis prae se fert. Et de his rebus et de syntaxi Iuli Valeri nonnulla protulit Landgraf (l. c.), cui assentiri non possum censi Iulium Valerium Africitate, quam vocant, uti; quod peculiare genus latinitatis Kroll et Norden e medio tulisse mihi videntur.⁵⁾ Praeterea in conscribenda hac commentatione mihi utilissimus fuit index verborum et locutionum, quem Kuebler editioni Iuli Valeri adiecit (p. 239 sqq.). Iulium Valerium multa ex Apuleio petivisse cognoscitur ex commentatione Weymanni, Studien zu Apuleius und seinen Nachahmern (Sitzber. d. Akad. zu München [phil.-histor. Kl.] 1893 II p. 329 sqq.), ubi egit de Iulio Valerio p. 344 sqq. Sed quia his commentationibus totius verborum copiae minima pars respecta est, denuo in Iulium Valerium inquirere et totam materiam libello complecti non inutile esse videbatur. Ac initium quaestionis capimus ab antiquitatis studii vestigiis.

¹⁾ Id quod Nöldeke demonstravit (Denkschr. d. Wien. Akad. 1890); cf. Ausfeld, Der griechische Alexanderroman, Leipzig 1907 p. 218 sqq., praeterea respicienda est Krollii commentatio (Beil. z. Allg. Zeit. 1901 Nr. 38).

²⁾ Totam hanc quaestionem de fabula Alexandri Magni movit Zacher et accurate perscrutatus est libro illis temporibus utilissimo (Pseudocallisthenes, Halle 1867); quot novae res ex eo tempore erutae sint, apparet ex libro, quem dixi, Ausfeldii.

³⁾ De tempore quo Iuli Valeri liber ortus est scripserunt Kluge (De itineralio Alexandri Magni, Bresl. 1861) et imprimis Zacher (l. c. p. 48 sq.) qui ostenderunt non post annum CCCXLI^p sive CCCXLV^p a Iulio Valerio librum compositum esse; non ante annum CCLXX^p Iulium Valerium scripsisse Landgraf (Zeitschr. f. österr. Gymn. 1882 p. 429) docuit. Quae argumenta, quibus unum addit, breviter astrinxit Kuebler (praef. edit. Iul. Val. p. V sqq.).

⁴⁾ cf. libellum Iulii Zacheri: Iulii Valerii epitoma, Halle 1867, et praecipue commentationem, quae nuper publici iuris facta est de epitoma oxoniensi (G. G. Cillié, De Iulii Valerii epitoma Oxoniensi, Straßb. 1905).

⁵⁾ cf. Kroll, Das afrikanische Latein (Rhein. Mus. 52 (1897) p. 569 sqq.); Norden, AK p. 588 sqq.

Caput I.

De archaismis.

Huc collocavi ea verba et locutiones, quae apud comicos, Plautum et Terentium, et apud reliquos priscae latinitatis scriptores inveniuntur, in aurea latinitate desunt (aut rarissime saltem reperiuntur), apud Iulium Valerium reviviscunt et apud scriptores, qui post eum scripserunt, occurrunt; maiorem autem partem archaismorum, quos habet Iulius Valerius, ante eum usurpatam videmus iam ab Apuleio, qua de causa infra tractabuntur, ubi de ratione quae inter Apuleium et Iulium Valerium intercedit dicetur. Ab Iulio Valerio ex prisca latinitate sumpta sunt

I. substantiva

a) declinationis primae, quam nos vocamus.

opificina usurpavit Plaut. mil. 880, ad quem locum adnotat Brix-Niemeyer: Wortspiel mit opus und operam (haec enim verba in versu antecedenti exstant), sonst officina. Iul. Val. habet: coronarias... opificinas adiacere (37, 26);¹⁾ opificinae maiestas (159, 21).

valentia (cf. Rönsch, Itala und Vulgata² [Marburg 1875] p. 51). Non. p. 186, 23 <cf. p. 19, 16> affert Naevium et Titinium praeterea est apud Tert. adv. Iud. 9 et saepe aliis locis. Macrob. somn. Scip. II 14, 27. Iul. Val. 84, 9 quod plus prudentia mentis quam valentia corporum possent. 130, 6 alites... ad humani rictus valentiam saevae sunt.

¹⁾ numero maiore paginam, minore versum editionis Kueblerianae indico

vaniloquentia exstat apud Plaut. rud. 905. praeterea apud Livium et praecipue apud Tacitum. ex Iul. Val. afferro: sibi pertaesas esse vaniloquentias (89, 23).

b) declinationis tertiae, quam vocamus.

a) syllaba-tas terminata.

huiusmodi unum substantivum inveni:

aeviternitas¹⁾ (Kuebl. praef. p. XIX 18 = text. p. 41, 22) cf. Thes.²⁾ I 1139 s. v. aeternitas: forma prisca aeviternitas uno loco tradita est, Iul. Val. 41, 22 quod haec reformat perpes aeviternitas.

β) syllaba-io terminata.

abitio (cf. Thes. I 100) semel habet Plautus (rud. 503), sed quinquies abitus, quod verbum semper in usu erat. praeterea invenimus apud Ter. heaut. 190. Iul. Val. 127, 24 signum abitioni praecipio. 133, 28 solis occasus et abitio (ubi mirum est iuxta verbum 'occasus' positum esse 'abitio'. Hoc vocabulum exstare apud Symmachum³⁾ ostenderunt E. Th. Schulze (de Q. Aurelii Symmachi vocabulorum formationibus. Halle 1884)⁴⁾ qui p. 21 recte dicit ex Plauti Terentique lectione sine dubio Symm. aliosque ut Iul. Val. vocem recepisse, et Kroll, de Q. Aurelii Symmachi studiis . . . (Bresl. phil. Abhandl. VI 2) p. 36. habet etiam Ennod. cf. Arch.⁵⁾ IV 302.

aditio (cf. Thes. I 693) invenitur apud Iul. Val. 133, 11 comites . . . aditionis adscisco amicos, ubi idem significat ac 'aditus' 'ingressus', eadem significatione est apud Plautum semel Truc. 622 quid tibi hanc aditio est? multo crebrius alia significatione reperitur apud Ict et Symm. (cf. Schulze p. 21).

integratio est apud Ter. Andr. 555 amantium irae amoris integratiost. et Iul. Val. 26, 1 agite . . . integrationem coniugalis adfectus. et Symm. III 73 (Schulze p. 26).

γ) in syllabas-tudo exeuntia.

maestitudo (cf. Rönsch, It. p. 68. coll. phil. (Bremen 1891) p. 60). quod verbum nobis occurrit apud Plautum aul. 732. Accium Pallad. Ambros. Leon. Cael. Aur. Symm. (Kroll l. l. p. 37). Iul. Val. veluti sobrius maestitudinis factus (98, 14).

¹⁾ cf. Kroll, Rh. Mus. (l. l. p. 577).

²⁾ hoc siglo usus sum in laudando Thesaurio linguae Latinae.

³⁾ de Symmacho antiquario cf. Kroll, Rh. M. l. l. p. 577²⁾.

⁴⁾ tota commentatio in dissertationibus Halensibus publici iuris facta est.

⁵⁾ hoc siglo denotavi 'Archiv für lateinische Lexicographie' hersgg. von Wölfflin.

partitudo (cf. Rönsch, It. p. 68), ubi affert duos locos ex aulularia. praeterea est apud Sol. et Ict. et Iul. Val. 11, 8 vim partitudinis vince. 11, 30 curam cum illa partitudine elaboratam.

poenitudo (cf. Rönsch, It. p. 66) est apud Pacuv. (Non. p. 152, 26) recipitur ab Iul. Val. 98, 28 totque illa militantium milia . . . ad¹⁾ poenitudinem vertit. ab Auson. lud. sept. sap. de Thal. 21. Sidon. ep. VI 9. Ambros. de lapsu virg. VIII 33. Aug. serm. XXII 6. Cael. Aur. chron. I 5, 177.

saevitudo. quod verbum habet Plautus apud Non. p. 172, 29. Iul. Val. 19, 20 quem ob . . . saevitudinem . . . claudi . . . iussit. 126, 6 eiusmodi saevitudinis.

Pleraque substantiva verbalia (de quibus infra agetur) in syllabam-tor cadentia, quae Iul. Val. habet, inferiori latinitati tribuenda sunt, ex prisca unum sumpsit:

precator exstat apud Plaut. asin. 415. Pseud. 606. Ter. heaut. 976. Phorm. 140. tum evanescit et apparet apud Iul. Val. 25, 26 precator ad eam fui. post eum habent hoc verbum Donatus Ammian. Macrobr. Ict. Symm., cf. Schulze p. 11, ubi adicit: quamvis post Terentium usque ad saeculum quartum p. C. n. nullum vocis vestigium exstet, non putaverim vocabulum Symmachi aetate ex comitorum lectione repetitam esse, sed censuerim vocem in sermone cotidiano imprimis in lingua iuris consultorum semper in usu fuisse. Quam sententiam comprobare non possum, praesertim cum argumenta non afferat et locum Iuli Valeri neglegentia praetereat. cf. etiam Usener, Arch. II 228 sq.

c) declinationis quartae, quam vocamus.

inlectus est apud Plautum Bacch. 55 magis inlectum tuum quam lectum metuo. et apud Iul. Val. 133, 24 cuius inlectu illo veneramus.

II. adiectiva.

astricus (cf. Thes. II 958) exstat apud Varr. (apud Non. p. 374, 13 astricam coronam) et apud Iul. Val. 14, 27 ex arte illa astrica. substantivo utitur 2, 26 interpretes somniorum et astrici

limus. quod adiectivum plerumque cum verbo 'oculis' coniungitur. habent Ovidius Quintil. Plin. Apuleius (met. II 10 limis et morsicantibus oculis), sed verbo 'oculi' omisso raro legitur, inveni Plaut. mil. 1217 aspicio limis. (cf. Brix-Niemeyer ad h. l.).

¹⁾ haec verba sensum non efficiunt; fortasse verba corrupta sunt; Kuebl. putare videtur hoc loco lacunam hiare.

Ter. eun. 601. limis spectro. Hor. sat. II 5, 53 limis rapias. Iul. Val. 5, 22 limis explora vultus illos.

adiectiva terminatione participiali-tus formata

huc pertinere mihi videntur:

compeditus. est apud Plaut. capt. 944. Men. 85. Petron. 39 (p. 26, 24 Buech.³) Sen. Eccl. I Ct. (cf. Rönsch, It. p. 154.) apud Iul. Val. scriptum videmus: 51, 20 eum . . . compeditum ad sese dirigere.

et fortasse praeferratus. quod verbum habent Plaut. Pers. 24. Cat. r. r. XI 3 modium praeferratum. Plin. Iul. Val. 14, 10 sub claustris scilicet praeferratis.

obiter tango hoc loco 'caesariatus'. non certe diiudicari potest, utrum ex prisca latinitate hoc verbum Iul. Val. sumpserit (cf. Plaut. mil. 768 qui admutiletur miles usque caesariatus), ubi sensu proprio exstat, an ei ante oculos versatus sit locus Apulei (de mundo 23 viridantibus comis caesariatam esse terram), ubi dicitur translate de arboribus i. q. frondifer (cf. Paul. Fest. p. 45). apud Iul. Val. legimus 7, 13 deum . . . canitie caesariatum capitis (cf. Ps.-Call. I 8 *πολιὸν δὲ τὴν χαίτην*). praeterea exstat hoc verbum apud Tertull.¹) pall. 4. auct. itin. Alex. 21. (cf. Thes. III 107.)

III. adverbia.

celere (pro forma usitata 'celeriter') cf. N-W²) II 587. Nonius p. 510, 7 sqq. affert Pacuv. et Enn. praeterea habent Plaut. lex apud Frontin. Cyprian. Iul. Val. 42, 20 famem nosse celere perfunctam metu.

illorsum habent Cato fr. inc. 21 (apud Paul. ex Fest. 27, 10 M aliorum et illorsum sicut introrsum dixit Cato). et Iul. Val. 28, 14 eundem advehi illorsum.

quopiam. hoc verbum invenitur, si quid video, tantum apud Plautum most. 966. et Terent. eun. 462. et Iul. Val. 106, 22 a regione vel sedibus suis aberrasse quopiam.

IV. verba.

Unum verbum frequentativum huc pertinens indagavi:

quaeritare invenitur significatione interrogandi apud comicos saepe (affero Plaut. cist. 687. Epid. 440. Terent. eun. 523)

¹) Tertullianum multis archaismis usum esse ostendit H. Hoppe, de sermone Tertulliano quaestiones selectae, Detmold 1897. cf. etiam eiusdem librum: Syntax und Stil des Tert., Leipzig 1903. illum librum denotabo siglo Hoppe I hunc Hoppe II.

²) N-W = Neue-Wagener, Formenlehre der lat. Sprache I—IV³, Leipzig 1892—1905.

et bis apud Iul. Val. 92, 10 ecquis foret quaeritant. 138, 25 a me consilium . . . quaeritato. significatione immutato est etiam apud Cat. Apul. Salv. Amm.

Praeterea haec ex prisca latinitate sumpsit verba:

admordere (i. q. carpere, aggredi, invehi in hominem, laedere), de qua significatione cf. Thes. I 769, 64, est apud Plaut. aul. fr. 2. ut admordebit hominem. Pers. 267 homines . . . bene admordere. Pseud. 425 admordere hunc mihi lubet. et Iul. Val. 17, 20 eo admordebatur solo, quod . . . 24, 5 cum . . . admordere adulescentulum vellet.

diffflare exstat apud Plautum mil. 17 et Lucilium; repeterunt scriptores inferioris latinitatis, Iul. Val. 60, 21 quod omnes superi difflassent. Auson. Ammian. Prudent.

interturbare (cf. Rönsch, It. p. 205, qui affert Plaut. Bacch. 733. Terent. Andr. 663) exstat etiam apud inferioris latinitatis scriptores, Iul. Val. 13, 1 propositum interturbat. Ammian. Donat. Eccl.

largire (cf. Rönsch, It. p. 300) quod verbum agens teste Nonio (p. 470, 32) exstat apud Acc. Lucil. Cat. apud Iul. Val. legimus: cumque post haec . . . largitum iri polliceretur (122, 8).

praescire invenitur post Terent. Andr. 239 apud Sueton. Iul. Val. 8, 23 uti praesciri de somnio. 41, 27 ut praescias. 44, 16 cum . . . praescivisset fortunae suae lapsum. 108, 30 idque e re est de litteris iam praesciri. Eccl. Boeth.

repedare (locos collegit Rönsch, It. p. 199). Nonius affert p. 165, 12 duos locos ex Lucilio. Praeterea invenitur apud Pacuvium Lucretium sexiens apud Iul. Val. 8, 16. 112, 26. 116, 15. 126, 5. 149, 21. 159, 2. Ammian.

sacrificari (cf. N-W III p. 87). quod verbum deponens¹) invenitur aliquoties apud Varr. et in inferiore latinitate, apud Iul. Val. (149, 25 <Alexander> sacrificatus. 157, 28 sacrificatus deo . . . titulum) August. Cyprian.

V. Nonnulla verba nobis occurrunt, quae praeter formam usitatam aliam eamque priscam habent (has enim alias formas praecipue apud priscos scriptores invenimus), quorum verborum apud Iulium Valerium indagavi haec:

¹) cf. Varr. L. L. IX 105 item reprehendunt quidam, quod putant idem esse 'sacrifico' et 'sacrificor' . . . quod sit an non, nihil commovet analogiam dum 'sacrifico' qui dicat servet 'sacrificabo' et sic per totam formam. Gell. XVIII 12, 10 verba autem patiendi pro agentibus in omnibus ferme modum veterum scriptis reperiuntur. ex quibus sunt pauca ista quae nunc meminimus . . . et 'sacrificor' pro 'sacrifico' . . .

praeter formam usitatam 'sanguis' invenitur gen. n. sanguen (cf. N-W I 243) apud Ennium (apud Non. p. 224, 11. cf. Enn. tr. fr. 24 Ribb.) eodem loco Nonius praeterea exempla affert ex Lucretio Accio Varrone. usurpaverunt Cato Petron. 59, 1 (p. 39, 20 Buech³) Lactantius Iul. Val. 57, 27 Pyrrhus post id nobile adserit sanguen.

Tum ex prisca latinitate Iul. Val. sumpsit formam 'binus' (cf. N-W II 333) nominis numeralis 'bini', exstat, si quid video, apud solos Lucret. (IV 451. V 879) et Iul. Val. 3, 8 cum bino eloquentiae testimonio (sed quaerendum erit, num haec lectio recta sit).

donicum, forma prisca coniunctionis (cf. N-W II 970 Draeger, hist. Synt. II 583) aliquoties legitur apud Plautum, semel apud Corn. Nep. XXII 1, 4, quem locum Draeger (l. l.) corruptum esse putat, apud Iul. Val. ter. (25, 1. 78, 14. 103, 26). praeterea apud Catonem, auct. itin. Alex., Symm. (cf. Kroll, l. l. p. 39).

vocativo pronominis personalis 'mi' utuntur in modum numeri pluralis (cf. N-W II 369) Plautus cist. 678 mi homines, mi spectatores.¹⁾ Petron. Salvian. saepius Ennodius. Iul. Val. habet 19, 4 a vobis, mi parentes.

verbi 'malle' inveniuntur hae formae apud solos Plautum et Iul. Val. et auct. itin. Alex. M. (cf. N-W III 620 sq.). 'mavelis' est apud Plaut. capt. 270. Pseud. 140. et apud Iul. Val. 146, 20. 154, 2. 'mavelit' habent Plaut. trin. 306. et Iul. Val. 121, 19. et auct. itin. Alex. 16 (p. 9, 25 ed. Volkm.).

VI. Ex syntaxi comicorum haec esse sumpta mihi videntur.

clam me esse. haec structura saepe invenitur apud comicos (cf. Holtze, synt. prisc. script. I 213. Draeger I² 665). Plaut. rud. 133 et a. l. (cf. Weise, lexicon Plautinum (Quedlinburg 1838) p. 22) frequentat Terentius (Andr. 261. 287. hec. 568. cf. Brix-Niemeyer ad Plaut. mil. 882. Spengel ad Ter. Ad. 52. Dziatzko-Kauer ad Ter. Ad. 53). habet auct. b. Hisp., asciscunt antiquarii, Gell. et Apul., de quo dicit Leky, de syntaxi Apuleiana (Diss. Monast. 1908) p. 31: 'praepositionis vicibus fungitur apud priscos indeque apud scriptores archaizantes. cf. Lor. ad most. 1054 'clam senem' — Apul. apol. 77 clam se esse'. quocum loco si comparas Iul. Val. 8, 21 me quidem clam res gesta non est. 87, 21 neque te clam sit. 101, 26 clam me non est (cf. 147, 21), putaveris hanc structuram non ex prisca latinitate, sed ex

¹⁾ cf. etiam Lindsay, Die latein. Sprache p. 490; Sommer, Lat. Laut- und Formenlehre (Heidelberg 1902) p. 446.

Apuleio sumptam esse. at Apuleius eam semel usurpavit, ut Leky ostendit, in pronomine personali, non coniunxit 'clam' cum acc. substantivi, ut invenitur apud comicos¹⁾ et Iul. Val. 115, 28 id animi eorum non clam Alexandrum fuit. Qua de causa hac in re Iulium Valerium non Apuleium, sed comicos imitatum esse puto. apud Symm. quoque hic archaismus invenitur (cf. Kroll, Symm. p. 32). cf. etiam N-W II 769.

palam esse habent comici, Plaut. aul. 728. mil. 475. Ter. eun. 104 et a. l. quos enumerare longum est. semel Plin. n. h. X 193. Hunc usum comicorum, ut a locutione 'palam esse' pendeat acc. c. inf. quem dicunt, invenimus apud Iul. Val. 136, 5 palam fuit dominatores esse priscos reges. 147, 6 cum palam sit a caede tui homines . . . haud facile temperaturos.

a re. haec structura coniungitur cum variis verbis et priscae latinitatis propria esse mihi videtur, est apud Plaut. trin. 238 (ad quem locum cf. Brix-Niemeyer, ubi nonnulla exempla collecta sunt) Truc. 21. et Terent. (cf. Spengel ad Ter. Andr. 546) et Iul. Val. 67, 12 non ab re visum est tibi quoque terminum magistratus futurum.

impendere cum acc. (cf. CFW Müller, Syntax des Nomin. und Akkus. im Latein. (Leipzig 1908) p. 137). hanc structuram sensu proprio scriptam videmus apud Lucr. I 326 mare quae impendent. et apud Iul. Val. 161, 9 impendebat . . . sellam istam vertigo., metaphorice apud Plaut. (cf. Brix-Niem. ad mil. 1047). Terent. (cf. Dziatzko-Hauser ad Phorm. 180). Lucil. (apud Fest. p. 161). Iul. Val. 15, 17 quae te impenderent humi. 69, 5 video, quantum nos impendeat ex praesenti.

commonere alqm alcus rei. (cf. Draeger I² 489) est apud Plautum rud. 743 mearum me . . . miseriarum communes, praeterea apud auct. ad Her. IV 44 et semel, quantum video, apud Quint. I 5, 7 grammaticos officii sui commonemus. et apud Iul. Val. 96, 29 qui virtutis solitae singulos et necessitatum praesentium commonerent.

participare alqm alcus rei. hanc structuram ante Iul. Val. 123, 20 omnium . . . te participare invenimus apud Plaut. cist. 165 servum . . . participat consili.

frugi esse saepe invenitur apud comicos (affero Plaut. cist. 175 lena, quae frugi esse vult. Ter. eun. 816. heaut. 597) apud Hor. epist. I 16, 49. Plin. ep. I 21, 2. Iul. Val. 19, 2 frugi te esse.

¹⁾ de hac re respicienda est commentatio Pradelii, de praepositionum in prisca latinitate vi atque usu. (Fleckeis. Jahrb. Suppl. 26) p. 499. 564.

Agmen archaismorum claudo, cum adiciam has locutiones, quae ex prisca latinitate mihi videntur sumptae esse.

Iul. Val. 4, 16 somnium si somniabo (Landgraf, qui de figura etymologica scripsit [act. sem. Erlang. II] hanc locutionem silentio praeterit). cf. CFW Müller, l. l. p. 18.

Iul. Val. 10, 10 isque (scil. Philippus) intentus rebus agendis animum occupavisset.

Iul. Val. 11, 4 appetente . . . partitudinis tempore.

Iul. Val. 59, 5 iter institit ad Darium (fortasse 103, 10 haec locutio exstat, ubi Kuebl. scripsit: 'iter quod instituerat', sed in P 'institerat').

Plaut. mil. 381 evenit somnium, quod noctu hac somniavi. mil. 400 somnium quam simile somniavit. rud. 597 somniavi somnium (cf. Brix-Niem. ad Plaut. trin. 302).

Ter. hec. 5 ita populus . . . animum occuparat. (praeterea apud auct. b. Alex. Liv. cf. Thes. II 94, 34 sq.).

Plaut. aul. 75 propinqua partitudo cui appetit.

Plaut. cist. 679 utrum hac an illac iter institerit (cf. Brix-Niem. ad Plaut. capt. 791) apud Livium quoque haec locutio legitur.

Caput II.

De verbis et locutionibus ex poetis aevi imperatorii sumptis.

Inter poetas aureae latinitatis, qui magna cum admiratione a posteritate legebantur, Vergilius maxime animos commovebat eumque saepe imitati sunt posteri scriptores. Qua auctoritate et gloria Vergilius imprimis ea de causa fruebatur, quod ex tempore Q. Caecili Epirotae, qui primus Vergilium et alios poetas novos praelegere coeperat (Suet. de gramm. 16), in exercitationibus grammaticorum et rhetorum praeter alios scriptores legebatur, quin etiam principem locum obtinebat. Ex eodem fonte etiam Iulius Valerius imitationem Vergilianorum carminum, cuius studii vestigia apud eum indagare possumus, hausisse mihi videtur. Praeter Vergilium alios quoque poetas, imprimis Ovidium et Horatium, eadem de causa Iulius Valerius imitatus est.

I. Incipiamus a substantivis, quorum repperi

a) declinationis primae¹⁾

ulna i. q. brachium apud solos poetas exstare videtur. affero Ovid. met. XI 63 cupidus amplectitur ulnis. met. VII 847, IX 652. Catull. Prop. Calpurn. Nemes. Claudian. Mirum est etiam Iulium Valerium non in oratione soluta hoc verbo usum esse, sed in carmine narrationi inserto, ubi est: Alcumenam . . . Iovis ulnae²⁾ dignitatae sunt (63, 31).

b) declinationis alterius

ingenium i. q. natura. hanc significationem invenimus apud priscae latinitatis scriptores. Saepe huius verbi ablativus

¹⁾ obiter hoc loco tango verbum 'pelta', quia incertum est, num Iul. Val. (153, 6 erudiuntur equis et peltis) hoc verbum sumpserit ex poetarum sermone (Verg. Aen. I 490. VII 743. Ovid. Pont. III 1, 96 Sil.). Praeterea invenitur apud Liv. Plin. Sen.

²⁾ ita enim cum Keilio scribendum erit.

casus in usu erat, qua de re dicit Nonius p. 322,35 ingenio veteres dixerunt et sua sponte vel natura. et affert Naev. Sall. Verg. (georg. II 177), praeterea est apud Tac. Plin. et apud poetas, Sil. Stat. Flor. Claudian. cf. etiam Ihm, studia Ambros. (annal. Fleckeis. suppl. 17 (1890) p. 66). Iul. Val. habet: 92,2 ex hoc ingenio sui tunc gradabilis foret (scil. fluvijs).

spolium i. q. pellis invenitur apud Lucret. (V 954 pellibus et spoliis corpus vestire ferarum. cf. IV 62). et imprimis apud Ovid. (her. VI 13. met. III 81 (cf. IX 113) VII 156, VIII 426, her. IV 100). quem poetam, ut opinor, imitatus Iul. Val. dixit: 132,27 cum igitur illa terga vel spolia bestiarum ex quis forent animantibus quaererem. eadem significatione atque 'spolium' invenitur 'tergum' quantum video apud solos Vergil. Aen. I 368 taurino ... circumdare tergo. Ovid. a. a. II 655 taurorum terga. Iul. Val. praeter locum, quem modo laudavi, affero 132,21 convestitas ... tergis ac pellibus sacris. 132,29 tergis (scil. ferarum) ... uti consuetos. 167,6 mitti ... draconum terga.

c) declinationis tertiae.

Mirum est Iulium Valerium imprimis complura substantiva gen. n. in syllabam -en terminata ex poetis aureae latinitatis sumpsisse. affero

imitamen. quod verbum solus Ovidius, quantum video, habet met. III 445. XI 626. XV 200 fast. IV 211. apud. Iul. Val. legimus 16,24 veluti taurini capitis imitamen.

moderamen habent Ovid. met. II 48. VI 677. XV 726 et Iul. Val. 55,13 continentis animi moderamen Alexander potuit ostentare.

molimen i. q. moles habent Ovid. met. XV 809 molimine vasto ex aere et solido rerum tabularia ferro. et Iul. Val. 143,6 celsitudo moliminis. quod verbum i. q. ingens labor exstat apud Lucret. Ovid. Liv.

simulamen reperitur apud Ovid. met. X 727 Iul. Val. 4,26 quidquid ille simulamini cereo loquebatur. 51,4 pilae simulamen. Auson. Mos. 228.

tegmen quod praeter formam tegimen exstat, invenitur apud Iul. Val. 66,8; 17, qui hanc formam ex poetarum sermone sumpsisse videtur, Lucret. Verg. Ovid. Lucan., praeterea invenitur apud auct. b. Afr. Colum. Ammian. (cf. Otto ad Tac. ann. I 18 adn. 4).

Obiter hoc loco unum substantivum verbale in syllabam -tor terminatum afferre mihi licet, quamquam ad hunc contextum non apte quadrat, nam, si quid video, deest apud poetas aetatis Augusti et primum invenitur apud Statium. nutritor

est in Theb. X 228 et apud Sueton. de gramm. 7 et Lampr. et Claudian. Iul. Val. habet 12,24 paedagogus atque nutritor nomine Leonides, fortasse in vertendo hoc verbum finxit cf. Ps.-Call. I 13 παιδαγωγός καὶ τροφὸς Λεωνίδης.

II. Iam accedamus ad adiectiva, quorum haec ex poetico sermone Iulium Valerium sumpsisse puto:

circumfluus sensu activo usurpant Ovid. met. XV 739 circumfluus amnis. Plin. Iul. Val. 127,5 circumflui fluminis. passive utitur hoc adiect. Apul.

corniger (cf. N-W II 4. Thes. IV 959) invenitur apud solos fere poetas, apud Verg. Aen. VIII 77. Prop. Val. Flacc. Stat. aliosque posteros. de Baccho dicitur ab Ovid. am. III 15,17 corniger increpuit thyrsos graviore Lyaeus. cf. Iul. Val. 164,29 (in carmine) cornigero genitus sub honore Lyaei. Symm. ep. I 8 corniger Lyaeus. Sen. Phaedr. 756.

coruscus i. q. micans, splendens. hoc verbum habent Varr. sat. Men. (p. 234,4 R). Lucr. Verg. georg. I 233. Ovid. met. XII 247. Hor. carm. I 34,6 Prud. peristeph. IV 9. Iul. Val. 143,30 prae corusco fulgore. 42,13. 150,1 (cf. Amm. XVI 10,8) Thes. IV 1076 sq.

fulgidus (cf. Rönisch, It. p. 141) est apud Lucret. III 363. Quint. Cic. poet (Anth. Lat. 642,15) et in inferiore latinitate, apud Lamprid. Alex. Sev. 13,5. Arnob. II 58. Iul. Val. 164,13 fulgidum globum.

fortasse ex poetarum sermone sumpsit adiect.

'invius', quod exstat apud Verg. Aen. III 383 via ... invia. VI 154 regna invia. Ovid. met. XI 414 templa invia. fast. V 582 gens ... invia. Liv. Plin. Flor. Tac. Iul. Val. habet: 123,14 inviis locis.

omnigenus est apud Verg. Aen. VIII 698 omnigenum deum monstra (cf. Lad.-Deut. ad h. l.). Lucr. II 759; 821. V 428; 440. his locis legit Lachmannus omne genus cf. eius comment. ad hos locos, imprimis ad II 759 et ad V 440. Eandem formam genetivi casus atque Vergilius habet Iul. Val. 57,3 omnigenum figmenta viventium. praeterea 13,3 omnigenae historiae. 115,27 omnigenis bestiis.

praestes. quo verbo utuntur cognomine deorum Ovid. (fast. V 129 praestitibus Maia Laribus) et Iul. Val. 100,11 diis praestitibus. etiam aliis locis inferioris latinitatis, apud Macrob. et Mart. Cap. hoc verbum reperitur.

reses i. q. cunctans est apud Ovid. met. XIV 436 resides et ... tardi. Verg. Aen. VI 814 resides movebit. aliisque locis. Iul. Val. habet. 112,24 residem in proelio.

Adiungo adiectivum terminatione participiali - atus formatum.

stellatus, quod exstat apud poetas et apud Iul. Val. translate, cf. Verg. Aen. IV 261 stellatus iaspide fulva ensis. Ovid. met. V 461 stellatus corpora guttis. Stat. Iul. Val. 161, 8 sella . . . stellata lapidibus. praeterea apud Plin. invenitur.¹⁾

III. Unum adverbium, quod Iul. Val. poetas imitatum puto habere, affero.

usque (de quo verbo cf. copiosam commentationem Thielmanni [Arch. V 440 sqq.]. Dziatzko-Kauer ad Ter. Ad. 213. 559. Spengel ad Ter. Ad. 213. 215) eadem significatione atque 'semper' habet Plaut. most. 957, saepe Terent. ea utitur, et poetae aureae latinitatis, Verg. Aen. VI 487. ecl. IX 64. Hor. Prop., postea Mart. eundem usum invenimus apud Iul. Val. 132, 29 usque tergis . . . uti consuetos. Iul. Val. hoc verbum ex Apuleio sumpsisse non existimo, quia apud hunc semel, quantum video, in geminatione, quam figuram rhetoricam Apul. lubentissime adhibuisse Leky (l. l. p. 69) docet, invenitur (met. IX 38 usque et usque proterminaveris).

IV. Verba, quae redire ad sermonem poetarum mihi videntur, apud Iulium Valerium haec inveni:

ducere i. q. fallere saepe exstat apud comicos. Plaut. most. 715. Terent. (cf. Spengel ad Andr. 180. Dziatzko-Kauer ad Phorm. 500), praeterea apud Ovid. met. III 587. her. XVIII 13. Prop. II 17, 1. Iul. Val. habet 82, 2 sed enim utique vos exempla ducebant.

luciscere (de formis 'luciscere' et 'lucescere' ambigitur, quia in libris mss. promiscue inveniuntur) personaliter usurpatum occurrit apud solos poetas. affero Verg. ecl. VI 37. Ovid. fast. V 147. Iul. Val. habet 6, 12 mane luciscente.

metere i. q. interficere. (de hac significatione cf. Burmann ad Val. Flacc. III 670 et imprimis Drakenborch ad Sil Ital. X 147, ubi nonnulli loci collecti sunt ex Sil Ital. Verg. [Aen. X 513 proxima quaeque metit gladio] Horat). Etiam apud Ovid. et Stat. verbum invenitur hac significatione. apud Iul. Val. est: 97, 10 metendis Persicis militibus. Sed cogitandum erit fortasse Iul. Val. imitatum esse Ps.-Call. ἐπερίζοντο.

¹⁾ utrum ex poetarum sermone an rerum scriptorum Iul. Val. adi. 'pudendus' sumpserit, incertum est. exstat apud Verg. Aen. XI 55 (ad quem locum cf. Lad.-Deut.). Ovid. Pont. II 2, 108. rem. am. 432. her. V 98. et a. l. Sil. Tac. Suet. praeterea apud Plin. Iul. Val. habet 153, 27 pudenda res est.

oppetere i. q. mori verbo 'mortem' omisso primum apud Vergilium (Aen. I 96) et post eum apud Tacitum reperitur (cf. Lad.-Deut. ad Verg. locum). aliquotiens habet Iul. Val. 28, 16 manu eius oppeteret. 28, 20 libens oppetam. 55, 17. 60, 15. 153, 26. 163, 10. Praeter hanc poeticam dicendi rationem Iul. Val. locutionem in oratione soluta usitatam 'mortem oppetere' adhibuit 105, 2. 153, 16.

reluctari. huius verbi part. praes. reperitur imprimis apud Verg. georg. IV 301 multa reluctanti. Ovid. am. II 9, 12. Curt. VI 2, 6. Tacit. ann. IV 22. Iul. Val. habet 104, 9 vivendi clausulae reluctantem.¹⁾

V. De vocabulorum formatione pauca dicenda mihi sunt.

Adverbii 'magis' forma 'mage' (de qua vide N-W II 594 sq.) exstat saepe apud Plaut. Vergil. (cf. Wotke, über alte Formen bei Vergil [Wien. Stud. VIII] p. 142) Prop. Ovid. et in inferiore latinitate. N-W affert ex Iul. Val. complures locos (55, 12. 69, 22. 70, 28. 72, 3. 73, 4. 83, 2. 122, 4. 145, 19) de aliis locis ambigitur in libris mss. e. g. affero 58, 31 ubi est in P mage, in A magis; 152, 2 ubi est in P agere in pace (quod receperunt editores), in A mage cum pace (quod mendo librarii ortum esse certum est).²⁾

VI. Syntaxin poetarum aetatis Augusti secutus adsciscit Iul. Val. has structuras:

a) adiectivorum.

dives cum abl. coniunctum saepissime est apud poetas, Verg. Ovid. Hor., de impersonalibus intellectum invenitur apud Ovid. Val. Flacc. Curt. Iul. Val. 144, 19 cypros . . . umbrosis frondibus divites. cf. etiam Lucan. III 216 arbusto palmarum dives Idune.

nudus cum acc. coniunctum, quae structura linguae Graecae est propria, invenitur apud Iul. Val. 120, 14 videtque homines reliqua nudos, sed amictu simplici superiectos . . . Sed

¹⁾ fortasse ex poetarum sermone sumpsit Iul. Val. 'eniti' i. q. parere, cf. 162, 10 id monstri ubi mulier . . . enixa est. invenitur apud Verg. Aen. III 391 sus triginta capitum fetus enixa. Liv. ValMax. Plin. Tac. Sueton. Iustin.

²⁾ obiter commemoro formam 'ast', quae invenitur (cf. Thes. II 942 sq.) in prisca latinitate, saepe apud Verg. (cf. Wotke, l. l. p. 142 sq.), Sen. (cf. Leo, Sen. trag. I 214 sqq.). semel apud Apul. (cf. Leky p. 56) apud Iul. Val. 144, 1. — fortasse Iul. Val. formam 'modo si', quam loco formae usitatae 'dummodo' adhibet 89, 29. 112, 27, ex poetarum sermone sumpsit cf. Ovid. trist. II 263 (praeterea saepe exstat apud Ict).

quamquam Iul. Val. in convertendo Pseudocallisthenis libro multa ex eo sine consilio sumpsisse concedendum erit, dubitaverim putare etiam hoc loco Iul. Val. imitatum esse Pseudocallisthenem, apud quem III 5 legitur καὶ εἶδεν αὐτοὺς ὁ Ἀλέξανδρος γυμνοπεριβόλους ὑπὸ καλύβας καὶ σπήλαια κατοικοῦντας (ita in ABL, sed in C γυμνοὺς δὲ τοὺς πάντας¹⁾ περιβόλων). Cum acc. graecum usitatissimum esse apud poetas constet, putaverim Iul. Val. hunc usum ex poetarum sermone sumpsisse. nudus c. acc. invenitur apud Verg. Aen. I 320 nuda genu. VIII 425 nudus membra. ecl. I 47. Ovid. met. VII 183 nuda pedem. Sil. XIII 222 (cf. Draeger I² 370). praeterea apud Tac. Germ. 17. Amm. XXXI 16, 6.

b) verborum.

adsciscere c. dat. coniunctum invenitur (cf. Thes. II 765, 1 sqq.) apud Ovid. Pont. IV 9, 127 superis ascite... Caesar. Similiter dicit Iul. Val. 150, 15 adscitus convivio caelitem.

dedignari cum acc. coniunctum invenitur apud Ovid. her. XII 83. virum non dedignare cf. XV 195. Verg. Aen. IV 536. Sil. Plin. Iul. Val. habet 105, 19 illis officium tale non dedignantibus.

differre cum inf. coniunctum invenitur apud Hor. carm. IV 4, 21 quaerere distuli. Liv. XLII 2. Curt. VI 9, 9. Lact. Iul. Val. 99, 16 et ea, quae scripta sunt, recitari non differt.

verbi 'experiri' perfectum cum gen. coniunctum reperitur (cf. Draeger I² 475) apud Verg. Aen. X 173 (ad h. l. adnotat Lad.-Deut. expertus hier zuerst mit dem gen.) Tac. h. IV 76. exstat apud Iul. Val. 97, 17 ferri hostiumque nondum expertae.

hortari alqm in alqd. habet Verg. (Aen. XI 521 ad quem locum adnotat Lad.-Deut. hortari alqm in alqd kommt wohl hier zuerst vor. Dem Vorgange Vergils folgt Liv. XLIII 19, 14), quem sequitur Iul. Val. 134, 23 me in somnum ac requiem hortabantur.

laborare cum inf. coniunctum saepe invenitur apud poetas aetatis Augusti, Ovid. met. XIII 285. Hor. (cuius locos collegit Fritzsche ad sat. II 8, 19) cf. Draeger II 300. Iul. Val. habet 1, 18 laborabat pelvi naviculam submergi.

laborare utuntur pro verbo activo Hor. epod. V 60. Prop. IV 3, 33. Verg. Sil. Stat. Theb. III 279. Tac. Germ. 45. ex Iul. Val. affero 37, 24 opere admodum laborato. 40, 9 templi, quod aetas iunior laboravit. 103, 13 inefficacem illam insecuti-

¹⁾ nisi forte putas 'τοὺς πάντας' ortum esse ex verbis τὰ πάντα (?) (Kroll).

onem Alexander laboraret. Incertus est locus 163, 27, ubi solus codex A habet: venenum Antipater laborat, cum reliqui libri mss. praebeant 'elaborat', quod verbum etiam in epitoma est. de verbo agentis 'laborare' cf. etiam Müller, l. l. p. 31. 82.

laudari cum inf. coniunctum reperimus apud Verg. Aen. II 585 sq. sumpsisse merentis laudabor poenas (cf. Draeger II 427). et apud Iul. Val. 7, 18 qui... patris ultor esse laudetur.¹⁾

VII. Locutiones nonnullas adiungo, quas Iul. Val. ex poetarum sermone sumpsisse mihi videtur.

Iul. Val. 9, 21 draco... omne agmen in spiram mansuetius colligit.

Verg. georg. II 154 squameus in spiram... se colligit anguis. (praeterea spira dicitur de serpente a Verg. Aen. II 217. Ovid. met. III 77).

Iul. Val. 9, 23 cum bisulco linguae vibratu osculum uxoris adfectat. (dicitur de serpente) fortasse Ps.-Call. τὴν δίχην αὐτοῦ γλῶσσαν imitatus est.

Ovid. met. IX 65 cumque fero movi linguam stridore bisulcam. ante eum eadem locutio invenitur apud Pacuv. (Non. p. 506, 17). Plaut. Poen. 1034 (cf. Thes. II 2016 s. v. bisulcus).

Iul. Val. 26, 27 adolescentuli vim carpebat.

Verg. georg. III 215 carpit enim vires (cf. Non. p. 252 s. v. carpere, auferre decerpere). Liv. IX 27, 6. Colum. VI 7, 2 (cf. Thes. III 495, 14 sqq.).

Iul. Val. 91, 6 cornibus frondentes... ramos adnecti iubet.

Verg. Aen. III 25 ramis tenerem ut frondentibus aras (cf. VII 135 frondenti tempora ramo implicat).

Iul. Val. 107, 26 iuro deos.

Ovid. her. XXI 2 iuraret ne quos inscia lingua deos. (verbum 'iurare' cum acc. 'deos' coniunctum praecipue apud poetas inveniri dicit Müller. l. l. p. 25).

¹⁾ non certe affirmaverim Iul. Val. structuram compellere c. inf. sumpsisse ex poetarum sermone, cf. Ovid. fast. III 860. Lucan. III 144. praeterea est apud Curt. V 1, 35. Iul. Val. 112, 8 si ad futura quoque discrimina solus ire compellar. August. cf. etiam Kühner, Gram. d. lat. Spr. II 1 p. 503. — fortasse Iul. Val. ante oculos versabatur Hor. epod. XVII 13 sq. rex procidit... ad pedes Achillei, cum scriberet: 139, 27 procidens eius ad genua. alios enim locos huius iuncturae invenire non potui. verbum ipsum 'procidere', quod exstat apud Hor. carm. IV 6, 11. Ovid. Stat. Liv. Plin., fortasse ex poetarum sermone Iul. Val. (95, 6) sumpsit.

Iul. Val. 108, 6 Alexandro sese obvios ferunt.

Iul. Val. 131, 15 maiore praeda totius Indiae . . . convectata.

Iul. Val. 146, 18 infrendere dentibus videbatur.

Iul. Val. 156, 16 Iovem testem facio Neptunumque.

Verg. Aen. I 314 māter . . . sese tulit obvia (vide Lad.-Deut. ad h. l.) cf. VI 879 sq.

Verg. Aen. IV 404 sq. prae-dam . . . convectant. VII 749 convectare iuvat praedas. Eustath. Bas. hex. 8, 2 p. 948^A (cf. Thes. IV 816 s. v. convecto).

Verg. Aen. III 664 dentibus infrendens gemitu. et saepe Ammian. (e. g. affero XVI 12, 13).

Ovid. fast. V 683 ego te feci testem. apud Ter. est: Ad. 203 testes faciet ilico. etiam apud Liv. haec locutio invenitur.

Caput III.

De verbis locutionibusque rerum scriptorum sermonem redolentibus.

Iulio Valerio et priscae latinitatis auctores et aetatis Augusti poetas non ignotos fuisse ex iis, quae supra dicta sunt, cognoscitur. Praeterea apud Iulium Valerium verba et locutiones reperiuntur, quibus ostendi puto etiam rerum scriptores, imprimis Sallustium, qui in exercitationibus grammaticorum legebatur (cf. Kroll, de Symm. p. 23), Livium, Tacitum,¹⁾ Suetonium, ab eius lectione non alienos fuisse, nam his scriptoribus exceptis aut raro apud reliquos aut omnino non exstant, quantum equidem video.

I. Ac primum quidem affero substantiva

a) declinationis primae.²⁾

properantia invenitur apud Tacitum (ann. XII 20 taedium ex mora, pericula ex properantia) et Sallust. Iug. XXXVI 3 ex tanta properantia. reviviscit apud Iul. Val. 54, 26 ipse autem . . . properantiae consulit.

titubantia de lingua dicitur apud Suet. Claud. 30. Macrob. sat. VII 6, 31. Suet. Vit. 6. metaphorice apud Iul. Val. 30, 11 nisi per prudentiam vestram illorum titubantia sit directa.

b) declinationis alterius.

blandimentum. huius verbi num. sing. raro invenitur, i. q. 'blanditiae hominum' (cf. Thes. II 2029, 30 sqq.) est apud Tacit. primum (ann. XIV 4 blandimentum sublevavit metum),

¹⁾ cuius locos exscripsi ex Gerber-Greef, lexicon Taciteum (Leipzig 1903).

²⁾ hoc loco obiter tango verbum 'peritia'. quod verbum etsi, quantum video, apud solos Sallust. Tacit. (aliquoties. ann. I 69. IV 58. VI 20. 36. XII 12. XIII 30. hist. I 22. IV 30. Agric. 25.) Sueton. Plin. Quint., praeterea apud Lactant. invenitur, ab Iul. Val. ex sermone rerum scriptorum sumptum esse non certe affirmaverim. exstat apud Iul. Val. 2, 1; 7; 11; 23. 3, 6. 10, 23. 11, 7.

postea apud Iul. Val. 94, 5 hoc blandimento ... cum rex ceterique permulsi essent. et Eccl. — i. q. 'rerum sensus afficientium irritamenta' est (cf. Thes. II 2030, 20 sqq.) apud Val. Max. et apud inferioris latinitatis scriptores. Iul. Val. habet: 121, 18 illi fraudis potentiam esse respondent adiutam temporis blandimento.

ex Sallustio Iul. Val. sumpsisse videtur verbum 'operimentum', quod habet 133, 2 verum etiam ad opera abuti homines incolentes (scil. bestiarum pelles). apud Sall. legimus fr. hist. IV 65 (p. 181 Maur.): equis paria opera erant. praeterea hoc verbum exstat apud Cat. r. r. X. Cic. de leg. II 56.¹⁾ Plin. Eccl. Gell. XIV 6, 4. (cf. etiam Rönisch, It. p. 24. 318.)

'vocabulum' eadem significatione atque 'nomen' hac et illac invenitur apud Sall. Ovid. Plin., saepe apud Tacitum (cf. Nipperdey ad Tac. ann. XII 66). apud Iul. Val. reperitur 94, 9 unus ex convivantibus, cui vocabulum Pasarges erat.

c) declinationis tertiae.

Substantivum unum inveni, quod ad Iuli Valeri lectionem rerum scriptorum recedere mihi videtur: rebellatio. hoc verbum exstat apud Tacitum ann. XIV 31 commotis ad rebellionem Trinobantibus, ad quem locum adnotat Nipp. rebellatio noch bei Val. Max. VII 3, 9, sonst und auch bei Tac. rebellio. praeterea afferunt lexica Aug. c. Faust. 16, 28. Serv. Verg. Aen. XII 186. his locis hoc verbum eandem fere significationem atque 'seditio' habet et idem valet quod 'rebellio'. At apud Iul. Val. de hominibus intellegitur, quod uno hoc loco exstat. 107, 3 cetera multitudo pro rebellionem et hostico punietur. Sed addendum erit quod dubium est num haec lectio certa sit, nam in P legi videtur 'rebellione'. Cum epitoma in iudicium vocari non possit,²⁾ quia hanc narrationis partem non exhibet, non prius de hac re certum iudicium fieri posse puto quam A accurate inspectus est. 'rebellio', cum de hominibus intellegi possit, huic loco apte conveniret.

II. Deinde adiectiva enumero

a) in syllabam — us terminata.

Huius generis haec inveni: gratulabundus, quod est apud Livium VII 33, 18 omnis Campanorum multitudo gratulabunda effudit. Sueton. Galb. 19. cum dat. casu personae coniunctum semel apud Iustin. Iul. Val. habet 142, 14 in complexus eius gratulabundi intruere gestiebant.

¹⁾ fortasse consilio Cic. hoc loco verbum sermonem priscum redolens habet.

²⁾ etiam T nos deserit.

tumultuarius exstat apud Liv. XXXV 2, 7 tumultuarios milites cf. XXXV 23, 6. Curt. Tac. Gell. XVI 10, 13 militiam tumultuariam. auct. b. Alex. 34, 5 tumultuariis militibus. propius accedit ad Iuli Valeri locum (165, 4 tumultuario ... conditorio) Suet. Cal. 59 tumultuario rogo.

Adiungo part. pass. 'impollutus'. habent Tac. ann. XIV 35 virginitatem impollutam XVI 26. Sall. hist. fr. Sil. Ambros. Iul. Val. 133, 10 mundus et ab omni inreligioso contagio impollutus.

b) in syllabam — is cadentia.

Cuius generis inveni adiectivum, quod fortasse Iul. Val. ex rerum scriptorum sermone sumpsit navigabilis. invenitur apud Livium Melam Sen. Tacitum (ann. XIII 53 navigabilia ... litora XV 42 navigabilem fossam). similiter atque Liv., qui coniungit hoc adiectivum cum verbis 'mare' 'amnis', utitur hoc verbo Iul. Val. 95, 22 sed ne navigabile quidem ... flumen hoc habeant.

III. Unum adverbium indagavi, quod Iul. Val. ex sermone Taciteo sumpsisse videtur.

properato. exstat ann. XIII 1 properato Narcissus ... ad mortem agitur. Iul. Val. 103, 3 quin properato ad nos venias. praeterea invenitur (cf. Rönisch, coll. phil. p. 44) apud Heges. Ennod.

IV. Verba nonnulla afferro, quae ad rerum scriptorum sermonem recedere videntur,

a) frequentativa.¹⁾

misitare. haec verbi forma habet, quantum video, Iulius Valerius 90, 12 duces ... litteras misitavere. formam usitatam commemorat Charis. p. 255, 25 K 'missitare', invenitur apud Livium IX 45, 5. Sallust. Iug. 38, 1. Plin. Front. Solin.

b) variae formationis.

praedestinare invenitur apud Liv. XLV 40, 8 sibi ... similes praedestinant triumphos. et in inferiore latinitate

¹⁾ haec verba frequentativa fortasse Iul. Val. ex scriptorum rerum sermone sumpsit: mansitare est apud Tacit. ann. XIII 44. XIV 42. Plin. Front. ad am. I 15. Arnob. VI 17. Hieron. aliosque Eccl. Iul. Val. 52, 21. 159, 27. — noscitare legimus saepe apud Plaut. (affero cist. 682. men. 1064. mil. 521), praeterea est apud Cat. LXI 223. aliquoties in Plin. ep. apud Liv. Tac. hist. II 12. Curt. Ruf. Iul. Val. 52, 4. 96, 1. Amm. XXX 5, 10. — receptare est apud Ter. Lucr. Verg. Lucan. Pers. Liv. Tac. ann. III 60. IV 41. Iul. Val. 59, 17.

apud Iul. Val. 46,15 id enim animo praedestinabat. Prud. cath. XII 67. August. auct. pan. Max. et Const. 7.

praedocere invenitur apud Plin. Prud. part. perf. pass. huius verbi utuntur Sall. Iug. 94,1 praedocti ab duce. Iul. Val. 116,13 praedocti Macedonum ordines. Ammian. XIV 2,15.

putrefacere. hoc verbum invenitur apud Varr. r. r. II 5,5. Plin. n. h. XXIX 19; 120. Colum. III 12,1. Pall. I 33,1. verbo agenti utitur Plaut. most. 112 (imber) tigna putrefacit, verbo patiendi utuntur Liv. XLII 3,7 tectum . . . imbribus putrefaciendum (cf. Lucr. II 898). Iul. Val. 155,18 (similiter atque Liv.) repentini imbres fluxere . . . uti . . . quaecumque usui sunt ad militiam, putrefierent.

superscribere legimus apud Sueton. Ner. 52. Plin. ep. VII 14,3. Gell. XX 6,14. Ict. Iul. Val. 13,3 librum, qui . . . superscribitur.

V. Quae ad syntaxin rerum scriptorum recedere mihi videntur, nonnulla inveni.

mandare cum inf. coniunctum (cf. Draeger II 318) habent Tac. ann. XV 2 mandavitque Tigranen Armenia exturbare.¹⁾ Mart. I 88,10. de hac Iuli Valeri structura dicit Kuebl. in indice (p. 250) mandare plerumque regit infinitivum vel accusativum cum infinitivo. exempli causa affero 47,20 mando tibi reverti ad parentes tuos et saepe a. l. cum gerundivo coniunctum exstat apud Suet. Caes. 26,3 gladiatores . . . vi rapiendos reservandosque mandabat. Iust. V 2,5. Iul. Val. 54,25 currum . . . in loca quaedam abdendum mandat.

exigere cum acc. cum inf. coniunctum habemus apud Suet. Cal. 43. Ict. Iul. Val. 163,28 id . . . regi dari . . . exegit.

incessere alqm alqa re. hanc structuram invenimus apud Verg. Ovid. Liv. Sueton. Iul. Val. 107,18.

manum alci apprehendere habent Suet. Tib. 74. Iul. Val. 93,8 manus rex Alexandro apprehendisset.

occupatus circa alqd. habemus apud Sueton. Val. Max. Sen. Iul. Val. 59,28.

omnes cum gen. part. coniunctum saepe invenitur apud Livium, affero XXXI 45,7 Macedonum fere omnibus et quibusdam Andriorum ut manerent persuasit. hanc structuram invenimus etiam apud Iul. Val. 138,11 omnes denique militum, qui una secum fuerant, interfectos.²⁾

¹⁾ ita corr. Ernesti codicum lect. 'exturba' s. 'exturbari'.

²⁾ huic loco insero obiter structuram 'participare alqd cum alqo', quae est apud Liv. Iustin., quam Iul. Val. fortasse ex rerum scriptorum sermone sumpsit (110,7 id . . . cum matre participat), fortasse finxit per analogiam locutionis 'communicare alqd cum alqo'.

pertaesus. hoc verbum invenitur apud solos Tac. ann. XV 51 lentitudinis eorum (scil. coniuratorum) pertaesa. Suet. Div. Iul. 7 pertaesus ignaviam suam. Tib. 57 semet ipse pertaesus. Iul. Val., qui habet hoc verbum significatione activa et passiva, haec apud solum Iul. Val. exstat (cf. Iuli Valeri locum p. 3 s. v. vaniloquentia), illam exhibet Taciti loco, quem dixi, similem: 29,21 militiae laborisque pertaesus. 89,2 non . . . pertaesos deos regni mei et orientis sui esse sedis existimo.

vesperascere personaliter (si licet dicere) utuntur Nep. Tac. ann. XVI 34 vesperascente iam die cf. I 65. hist. II 49. quem usum usurpavit Iul. Val. 54,20 quippe fugientibus et tempus horae blandiebatur, quod vesperascens foeditatem fugientium . . . pertexisset.

VI. Formam notabilem affero verbi 'alere'. alitum (cf. N-W III 531) habent Iustin. Liv. XXX 28,4. Val. Max. Curt. Iul. Val. 60,14.

VII. His argumentis, e quibus cognosci potest rerum scriptores Iulio Valerio ignotos non fuisse, nonnulla certa, ut opinor, vestigia addo huius lectionis, locutiones¹⁾ complures, quas praeter Iul. Val. apud scriptores, quos supra dixi, invenimus.

Iul. Val. 20,14 Alexander . . . precario petit, ut sibi Pisas apud Olympia certaturo iter largiretur.

Liv. XXXIV 62,10 qui . . . precario ab se iter per eum ipsum agrum . . . petisset. antea apud Plaut. legitur (amph. 24 hoc petere me precario a vobis iussit).

Iul. Val. 37,21 iubet . . . omnes undique confluentes necem draconi moliri.

Tac. ann. XIII 1 Agrippina . . . Silano necem molita ultorem metuebat.

¹⁾ Appendicis in modum affero has locutiones, quas fortasse sumpsit ex rerum scriptoribus. Iul. Val. dicit p. 81,3 obiecta sunt claustra portarum, antea apud Curt. Ruf. legimus IV 5,24 obicitur a vigilibus claustrum. — Iul. Val. 103,26 facinus, quod perpetrarant. substantivum 'facinus' cum verbo 'perpetrare' coniunct. legitur apud Liv. XL 9,1. — apud Iul. Val. exstat 154,1 te coronamus corona aurea. eandem figuram etymologicam antea apud Livium invenimus. (XXIII 11,5. XXVII 37,13.) praeterea apud Suet. Tib. 17. Firm. math. III 6,10. Aug. c. d. XVIII 23. Pass. Petr. Paul. long. 54. Paul. Fest. p. 110. Schol. Germ. Bas. p. 62,2 (cf. Thes. IV 990,56 sqq.). — apud Iul. Val. 67,13 legimus: id cum altius animum Stasagorae descendisset. similiter apud Sall. Iug. 11,7 quod verbum in pectus Iugurthae altius . . . descendit. cf. etiam Sen. rhet. contr. I praef. 18 p. 11,8 M. Apul. met. V 21. Spart. Ant. Get. 6,7. Heges. I 36,1 (cf. Weyman, l. l. p. 329).

Iul. Val. 101, 25 comparando exercitui scribendisque militibus.

Iul. Val. 139, 15 consilium quod subiecero (cf. eiusdem paginae vv. 6 et 13).

Iul. Val. 148, 30 Alexandrum . . . habendi cupidum atque opibus inhiantem.

Sall. Ing. 43, 3 igitur diffidens veteri exercitui milites scribere. Liv. IV 46. XXXV 2 militem ab se ipso scriptum. ibid. milites . . . scribi. (apud hos scriptores exstant saepius etiam iuncturae 'exercitum, supplementum, legiones scribere', ubi apud reliquos 'conscribere' invenitur.)

Liv. XLV 18, 8 tractatio rerum . . . subiectura erat consilia.

Tac. ann. XVI 17 Nero . . . opibus eius inhians.

Caput IV.

De Iulio Valerio Apulei antiquariorumque imitatore.

Iam in prooemio obiter commemoravi Iulium Valerium multa et verba et locutiones ex Apuleiano sermone sumpsisse et post Weymanni commentationem, quam supra dixi, affirmare possumus inter eos scriptores, e quibus Iulius Valerius deprompsit multa, principem locum obtinere Apuleium. Nonnullis verbis, quae ante Iulium Valerium apud Apuleium inveniuntur, hic usus est eo consilio, ut sermonem priscae latinitatis, Plautum et Terentium aliosque scriptores, imitaretur, pauca e sermone vulgari originem ducere, alia ab Apuleio ficta videntur.¹⁾ Praeterea huic capiti pauca verba inserturus sum, quae etsi apud Apuleium desunt apud Gellium inveniuntur. Atque ita quaestionem instituo, ut primum agam de

I. substantivis, quorum affero

a) declinationis primae.

aetatula (cf. Thes. I 1138) exstat aliquotiens apud Plautum (cist. 49. most. 217. Pers. 229. Pseud. 173. rud. 894) Varr. Cic. Sueton. Eccl. Apul. met. VII 9. X 29. 31. XI 15. apol. 2. similem iuncturam atque apud Apul. met. I 12 inlusit aetatulam meam. invenimus apud Iul. Val. 22, 3 despectans eius aetatulam. praeterea 21, 1. 47, 25.

congruentia i. q. convenientia (cf. Thes. IV 297) de rebus incorporeis dicitur apud Sueton. Apul. apol. 15. met. XI 13. 20. Tertull. Iul. Val. 3, 21 intueri meam et Philippi congruentiam (Ps.-Call. τὴν γένεσιν <de horoscopo>). 117, 26 proceritudine corporis et cetera magnitudinis congruentia longe distare ab exiguitate. Eccl.

¹⁾ cf. Kroll, Rhein. Mus. 1. 1. p. 574 sqq.

furatrina habent Apul. met. VI 13. X 14. translate i. q. adulterium met. VIII 3. Iul. Val. 93,26 quod pocula hoc furatrinae genere avertisti.

invidentia exstat apud Cic. Tusc. III 20. IV 16. 17. Scrib. Cael. Aur. Apul. de dogm. Plat. II 16. Iul. Val. 120,10.

laniena invenitur sensu proprio apud Plaut. (e. g. affero Epid. 199) Varr. Liv. metaphorice apud Apul. met. II 30 vicariam ... lanienam sustinuit. III 3. IV 24. VII 25. VIII 31. IX 1. et apud Iul. Val. 14,12 obiectabitur lanienae.

praepotentia. habet Apul. de mundo 26. repetiverunt Tertull. (cf. Hoppe I p. 64) et Iul. Val. 8,8 in orientis usque veniet praepotentia possessionem. 41,28 (in carmine) nostra praepotentia.

prosapia (cf. Rhein. Mus. 37,95. Rönisch, It. p. 237. coll. phil. p. 62. 159). hoc verbum sermonis prisci est proprium.¹⁾ adhibuerunt Plaut. (e. g. curc. 393. merc. 634 affero) Cat. saepe Apul. met. I 1. III 11. VI 23. VIII 2. IX 35. X 18. apol. 18. Tertull. (cf. Hoppe I p. 36). Symm. (cf. Kroll p. 37). Iul. Val. 13,12 prosapiam defluxisse. 63,3 prosapiae tuae principes.

suppetiae. hoc verbum aliquotiens (Rassow affert octo locos) occurrit apud Plaut., praeterea invenitur apud auct. b. Afr. Sueton. Apul. met. III 26. VI 27 qui suppetias ei ferre posset. IX 37. apol. 40. Eccl. Iul. Val. habet 80,5 qui ... vobis suppetiis fuit.

truculentia²⁾ de caelo dicitur apud Tacitum ann. II 24. de homine apud Apul. met. IX 36 iste sermo truculentiae hominis nutrimento fuit. huius verbi eadem significatione utitur Iul. Val. 25,7 probesne etiam patris in filium truculentiam.

b) declinationis alterius.

cognomentum³⁾ invenitur apud Plautum (Pers. 60. Pseud. 976), asciscunt Apul. flor. 7 (p. 7 Kr.). Alexandro ... cui ... cognomentum magno inditum est. de dogm. Plat. I 1. Gell. XVIII 7,1. Sall. fr. apud Gell. XVIII 4,4. Tacit. Iul. Val. 138,2 (similiter atque Apul.) cui cognomentum Soter erat.

figmentum habent praeter Apul. met. IV 27 et Gell. V 12,12. XX 9,1. Tertull. (cf. Hoppe I p. 62) Ammian. Spart. Lactant. VI 12 (p. 682^A M). Iul. Val. 57,3 figmenta viventium. 143,25 quamvis in singulis figmentis fuerit ... admiratio.

¹⁾ cf. Cic. Tim. 39 et eorum, ut utamur vetere verbo, prosapiam. Quint. I 6,39 sq. verba a vetustate repetita ... exanclare prosapia. et VIII 3,26 prolem dicere inustatum est, prosapiam insulsum.

²⁾ ambigitur de Plauti loco, quem afferunt lexica, truc. 675, cf. app. crit. ad h. l.

³⁾ hoc verbum esse comicorum et eorum scriptorum qui antiqua aut obsolescentia retinuerunt observavit Madvig (ad. Cic. de fin. II 15).

filum i. q. forma.¹⁾ haec significatio solum in prisca latinitate et apud archaistas et apud Iul. Val. invenitur. affero Plaut. merc. 755. Apul. met. IV 23 virginem filo liberalem. Iul. Val. 12,16 filo pulcherrimus. 93,18. filo oris. apud Ammian. quoque exstat haec significatio.

fluentum dicitur de flumine praecipue a poetis, Lucr. et Verg., num. pl., eundem usum adhibuit Apul. met. VI 13 rauca Cocyti fluenta. Iul. Val. habet 104,2 Strangae ... fluenta. 129,21 aquae fluenta. 164,25 Nili ... fluenta. num. sing. exstat apud Apul. de deo Socr. 19. met. VI 18. Auson. Avien.

indumentum primus habet, quantum video, Gavius Bassus ap. Gell. V 7,2 indumentum illud oris. praeterea Apul. flor. 9 (p. 10 Kr.) indumenta, quibus indutus, similiter Gell. XVI 19,12. Tert. (cf. Hoppe I p. 62) Aur. Vict. Iul. Val. 92,19 indumentis pedum. Alio sensu reperimus hoc verbum iam apud Sen. nat. qu. IV 13,10, id quod repetiverunt Macrobi. Eccl.

infortunium. quod verbum priscae latinitatis proprium exstat apud Plaut. amph. 286. Liv. Hor. saepe apud Apul. affero met. I 6. IV 27. V 12. VIII 1. 12. 15. IX 23. 31. X 5. Ammian. Symm. (cf. Kroll p. 37). apud Iul. Val. 64,1 qui civium tuorum infortunio subfragaris.

meditullium. hoc verbum usurparunt Serv. (ap. Cic. top. 36). Sen. fr. Apul. met. III 27. V 1. X 32. XI 24. Iul. Val. 37,13 principium ex meditullio esse factum. 133,5 cursus sui meditullium.

ministerium i. q. ministri, servi habent Tac. Sueton. Plin. Lampr. Ammian. Apul. met. III 2 me ... publica ministeria producunt. apud Iul. Val. invenitur 3,19 qui aderant sibi ex ministerio regali.

palatium a poetis dicitur (Ovid. Verg.) de sedibus deorum. apud Apul. legimus met. V 1 magno Iovi fabricatum caeleste palatium. cf. Iul. Val. 144,13 ad caelum suspicanda palatia. simili significatione reviviscit hoc verbum in ling. rom. Kört.²⁾ s. h. v. affert it. 'palazzo'. val. 'palat'. prov. 'palatz, palais'. francog. 'palais' etc. qua de causa verisimile videtur hoc verbum esse sermonis vulgaris.

pelagus (gr. πέλαγος) imprimis utuntur hoc verbo poetae (Verg. Hor. Ovid.), hac atque illac apud Sen. Plin. Tac. Iust. Val. Max. saepius apud Apul. invenitur. affero apol. 30 (ubi bis est) met. V 21. 31. XI 5. 16. Iul. Val. habet 1,21 ut ...

¹⁾ cf. Kroll, Rh. M. I. I. p. 577. Weyman, I. I. p. 345.

²⁾ hoc siglo denotavi Körtling, Lateinisch-Romanisches Wörterbuch³, Paderborn 1907.

hostes ... pelago mergerentur. hoc quoque verbum recurrit in ling. rom. Kört. affert s. h. v. it. 'pelago' hisp. 'piélagó' etc.

sessibulum exstat apud Plaut. poen. 268 et apud Apul. met. I 23 et Iul. Val. 33, 26 his sedecim sessibulis. 44, 7 sessibulo dei. videtur sermonis prisci esse proprium.

signaculum i. q. signum apud Eccl., Tert. apol. 21. Prud. psych. 360, exstat, significatione 'sigillum' reperitur apud Ict., et apud Apul. flor. 9 (p. 11, 6 Kr.) etiam anulum in laeva aureum faberrimo signaculo. eodem modo intellegitur apud Iul. Val. hoc verbum de inscalptione annuli aurei (p. 7, 19) consignare annulo aureo ..., cui inscalptio erat solis effigies et leonis caput hastili subiecto. ad haec verba recurrens dicit infra (8, 5) sed quoniam signaculum quod¹⁾ solis forma visebatur subter¹⁾ leonis caput hastile quoque adiacens erat.

Quibus substantivis adiungo duo, quae etsi apud Apul., quantum video, non inveniuntur, tamen, cum apud Gell. exstent et Apul. et Gell., quo sunt studio antiquitatis, arte inter se cohaereant, ea de causa hoc loco aliquo iure enumerantur.

habituaculum est primum, quantum video, apud Gell. V 14, 21. praeterea exstat apud Ammian. Pallad. Pacat. Eccl. Iul. Val. 159, 11 Troglodytas ... qui subter terram ... sibi et habituacula laboravere.

interpretamentum invenitur apud Petron. 10 (p. 11, 2 B) et Gell. V 18, 7. VII (VI) 2, 2. Iul. Val. habet 11, 2 interpretamenti sui fidem fecerat. 134, 1 eiusque interpretamenta haut²⁾ quisquam nobis et dissertare audebat.

c) declinationis tertiae.

a) ac primum quidem affero pleraque substantiva verbalia in syllabam-tor cadentia, quae primus Apul. habet.

adversator (cf. Thes. I 847) est apud Apul. de deo Socr. 5 quem adversatorem malis in omni vita ciebo? et August. Iul. Val. habet 99, 3 per favisores tui deos nostrique adversatores quaeso. favior³⁾ est ante Iul. Val. apud Apul. apol. 93. et apud Gell. XIV 3, 9. et post Iul. Val. apud Symm. laud. in patr. 3. apud reliquos scriptores multo crebrius in usu sunt 'favior' (apud priscos, Plaut. aliosque) et 'fautor' (imprimis in aurea latinitate).

¹⁾ ita cum epit. et P scribendum esse mihi videtur. Kuebl. del. 'quod' et ex T 'subterque' sumpsit.

²⁾ ita mea quidem sententia simpliciter et recte Volkm. sanavit hunc locum corruptum. cf. Kuebl. app. crit. a. h. l.

³⁾ de hoc verbo in syllabam-sor terminato in hoc contextu agere me esse optimum arbitrabar.

auxiliator (cf. Thes. II 1615) exstat apud Apul. de deo Socr. 5. praeterea apud Petron. Quint. Tac. ann. VI 37. Ammian. XIV 10, 14. Heges. saepe apud Eccl. apud Iul. Val. 41, 3. 79, 3.

insecutor exstat apud Apul. met. VII 2 quo velocius ... insecutoribus ... abderet sese. Iul. Val. 95, 25. Tertull. (cf. Hoppe I p. 57). Prudent.

subiugator reperitur apud Apul. de dogm. Plat. II 7 qui est suffragator bonorum et malorum subiugator. et apud Iul. Val. 44, 12 eumque fore ... hostium subiugatorem.

β) tum commemoro complura substantiva in syllabam-tas terminata.

curiositas invenitur apud Cic. (ad. Att. II 12, 2). Tertull. apol. 25. Apul. saepe. affero met. I 12. III 14. V 19. VI 20. 21. IX 12. 13. 15. XI 15. 22. 23. Spart. Vopisc. Macrobian. August. apud Iul. Val. habemus 127, 21 ad aliam partem eadem nobis curiositate rimantibus. hoc verbum recurrit in ling. rom. Kört. s. h. v. dicit: it. curiosità und dementsprechend in allen übrigen Sprachen. qua de causa hoc verbum sermonis vulgaris proprium esse mihi videtur.

nimietas exstat apud Apul. aliquotiens. affero met. II 16. III 10. VIII 8. IX 18. 25. apol. 19. post eum habent Arnob. VII 26. Eutrop. Pallad. Iul. Val. 129, 6 nimietate luminis. 144, 15 prae nimietate auri. Ammian.¹⁾ cf. etiam Rönsch, It. p. 52. coll. phil. p. 117.

parilitas exstat apud Apul. met. II 10 in amoris parilitatem. et Gell. XIV 3, 8 parilitas virtutum. et Eccl. Iul. Val. habet 97, 8 ubi non discriminis parilitate protahi bellum Darius vidit.

rotunditas invenitur apud Vitruv. Sen. nat. qu. IV b 11, 3 pilae proprietas est ... rotunditas. Plin. Apul. flor. 9 (p. 11, 10 Kr.) pressula rotunditate. Macrobian. Sidon. August. aliosque Eccl. apud Iul. Val. legimus 10, 29 post omnem rotunditatis illius ambitum circuisse.

Quibus substantivis unum mihi licet adiungere, quod apud Gell. est, apud Apul. autem, quantum video, non invenitur.

sollemnitas post Gell. II 24, 15 habent Tertull. Solin. Ammian. Auson. Lamprid. Vopise. Ict. apud Iul. Val. est 105, 25 lex dicitur religiosaque sollemnitas datur. 106, 21 idem enim vobis conventus, eadem sollemnitates. 107, 8 sollemnitates vobis et certamina gymnica erunt. hoc verbum in ling. rom. invasit. Kört. s. h. v. affert it. 'solemnità'. prov. 'solempnitat-z'.

¹⁾ cf. Hassenstein, de syntaxi Ammiani Marcellini (Königsberg 1877) p. 17.

francog. 'solennité' etc. Gell. igitur hoc verbum e sermone vulgari sumpsisse videtur.

γ) duo substantiva in syllabas -tudo formata inveni.

beatitudo (cf. Thes. II 1794) Cic. de nat. deor. I 95 fingit verba 'beatitas' et 'beatitudo' et uno hoc loco habet. postea recurrit apud Apul. saepe. affero de deo Socr. 3 p. 123. 4 p. 127. 22 p. 172. de dogm. Plat. II 1. 10. 22. 23. met. V 3. VI 29. IX 11. X 33. et apud Arnob. aliosque Eccl. et saepe in inferiore latinitate. Iul. Val. habet 98, 17 in hac fortunae beatitudine. 102, 3 ex illa regia beatitudine. 115, 1 quae sint ad beatitudinem necessaria. 123, 8. 151, 15.

celsitudo exstat apud Apul. de mundo 33. Olympo, qui est celsitudinis summae. Vell. II 94, 2. Ammian. (cf. Hassenstein p. 15. 18). August. serm. 318. ICt. legimus apud Iul. Val. 143, 5 celsitudo moliminis.

δ) deinde substantiva in syllabam -o cadentia secuntur. ac primum quidem unum masculinum affero.

pero exstat apud Catonem Verg. Iuven. Sidon. Apul. met. VII 18 peronibus suis ab aquae madore consulens. Tertull. apud Iul. Val. est 126, 27 peronibus quippe crura omnia pedesque muniri.

tum enumero substantiva gen. fem.

coniugatio i. q. copulatio (cf. Thes. IV 323) exstat apud Apul. flor. 18 (p. 29 Kr.) coniugatione quadam mellis et fellis. Tertull. i. q. concubitus apud Arnob. V 21 patrem cum filia ... uxoriam coniugatione miscere (cf. II 16). Solin. 26, 3. Iul. Val. 32, 8 dei cum matre per somnium fuerit coniugatio.

insecutio primum invenitur apud Apul. met. VIII 16 metu incertae insecutionis. post Apul. apud Iul. Val. 103, 12 exstat.

reformatio invenitur apud Sen. ep. 58, 26. Apul. met. III 24. 25. XI 13. ICt. apud Iul. Val. habemus 167, 7 Milesiis etiam ad reformationem oppidi sui dari ...

Adiungo duo substantiva, quae apud Gellium leguntur.

professio sensu proprio i. fere q. sententia, enuntiatio usurpatur a Planc. in Cic. ep. a Vell. Col. Tacit. Pallad. Gell. VI (VII) 3, 24 quod erat ... opinionis suae professio. apud Iul. Val. invenimus 146, 29 accipio ... professionem dignam viro.

mulcedo. quod verbum, si quid video, primum exstat apud Gell. XIX 9, 7 quae ... nullam mulcedinem Veneris ... haberet. praeterea est apud Cyprian. Sidon. Boeth. Iul. Val. 106, 1 ad mulcedinem aurium.¹⁾

¹⁾ cum dubitatione quadam adicio verbum 'properatio' (cf. Rönisch, coll. phil. p. 37) quod habent Cic. (ep. V 12, 2. XVI 27, 1). Sall. fr. Ammian.

ε) agmen claudunt substantiva gen. neutr.

caelamen¹⁾ (cf. Thes. III 64) habent Ovid. met. XIII 291. Apul. met. V 1 parietes ... argenteo caelamine conteguntur. de deo Socr. 2 p. 121. flor. 7 (p. 7 Kr.). Iliad. lat. 630. Iul. Val. 161, 7.

gestamen i. q. ornamentum. haec significatio, quae exstat apud poetas, Verg. Aen. III 286. VII 246. Ovid. Val. Flacc., fortasse ex Apul. (flor. 9 (p. 10 Kr.) et calciamenta, quibus erat inductus, et gestamina, quibus erat conspicatus. cf. met. XI 4)²⁾ nota erat Iulio Valerio (cf. 107, 11 Aegyptios, quibus aureae quoque coronae gestamen ... est permissus.

unguen habent post Cat. r. r. 79 in ahenum caldum unguen indito. Verg. Pers. Val. Flacc., invenitur etiam in inferiore latinitate, apud Apul. flor. 19 (p. 33, 2 Kr.) os ... unguine odore delibutum. Iul. Val. 165, 5 unguinibus ... quae servandis corporibus sunt. Pallad. Eccl.

d) declinationis quartae.

conditus (cf. Thes. IV 147) urbium: Apul. apol. 24 (p. 33 Kr.) veteranorum militum novo conditu splendidissima colonia sumus. Censor. 4, 12. 16, 7. Iul. Val. 32, 19 urbis quam maximae conditum. 43, 21 super civitatis illius conditu. 165, 16 auctor conditus. itin. Alex. 22. i. q. creatio: Aug. c. Iul. op. imperf. 4, 40. i. q. occultatio: Auson. 205, 17.

natatus. quod verbum reperitur apud poetas, Stat. silv. I 5, 25. Auson. Mos. 90. 275. 344. Claud. IV cons. Hon. 348. rapt. Pros. III 333. praeterea apud Apul. met. V 28 marino natatu. Pallad. agric. I 17, 2. Symm. VIII 23, 3 (cf. Schulze l. l. p. 129). Augustin. serm. 126, 3. Fulg. myth. 1 praef. p. 14 M. Iul. Val. habet 95, 16; 21.

Unum substantivum adiungo, quod apud Gell. invenitur: esus est apud Varr. Cels. Gell. Hieron. Tert. Iul. Val. 38, 31 quod sit esui anguibus.

II. Tum paucis dissero de adiectivis, quae Iul. Val. ex Apulei sermone sumpsisse mihi videtur, ac primum affero

a) declinationis primae alteriusque.

Hoc loco non separo adiectiva, quae apud Apul. inveniuntur, ab iis, quae apud solum Gell. exstant.

aequaevus (cf. Thes. I 993) exstat apud poetas, Verg. Sil. Stat., apud Auson. Symm. Macr. aliosque scriptores inferioris

XXXI 5, 9. Apul. flor. 1 inhibenda properatio est. Iul. Val. 103, 17 addita est Alexandro properatio.

¹⁾ de Val. Flacc. loco, II 626, iudicium incertum est.

²⁾ alio sensu i. q. onus habet hoc subst. met. VII 21.

latinitatis. Apul. flor. 18 (p. 30 Kr.) civis aequaevus. apol. 14 (p. 21 Kr.) Iul. Val. 13, 18 iudicare . . . inter aequaevos.

beluinus (cf. Thes. II 1863) reperitur apud Gell. XIX 2, 2 beluinis voluptatibus. apud Ambros. aliosque Eccl. apud Iul. Val. exstat 162, 3 (in describendo monstro) quae insecuta corporis, erant omnia beluina.

brutus (cf. Arch. I 253. Thes. II 2215 sq.) de rebus dicitur apud Lucr. Hor. Apul. de deo Socr. 4 p. 126 (Oud.) aliosque scriptores. de animalibus dicitur apud Naev. Pacuv. Cic. ep. Tert. aliosque. Apul. apol. 30 met. VII 9 non sum . . . tam brutus. Iul. Val. 150, 10 effigies, quas . . . divinas esse vel brutissimus sentiat. gradus superl. postea apud Cassiod. recurrit. cf. etiam Kört. s. h. v.

caninus (cf. Thes. III 251 sq.) exstat apud Plaut. cas. 973 et a. l. Varr. Lucil. Ovid. Quint. Val. Max. Pers. Eccl. Apul. met. VI 20 caninis latratibus. Iul. Val. 162, 4 caninis capitibus lupinisve (apud Ps.-Call. est αἱ προτομαὶ λεόντων καὶ ἀγρίων κυνῶν).

congruus (cf. Thes. IV 303 sq.) est apud Plaut. mil. 1116 cum illa . . . congruus sermo. Apul. met. VII 1 congruo . . . consensu. Pall. Ammian. Symm. ep. VI 26, 2. or. 1, 17 (Paucker, Vorarbeiten) saepissime apud Eccl. Iul. Val. 12, 14 ne matri quidem ad similitudinem congruus.

corniculatus (cf. Thes. IV 958) exstat apud Apul. de deo Socr. 1 seu (scil. luna) corniculata seu dividua sit. Augustin. Isid. semel apud Mart. Cap. i. q. cornibus praeditus apud Iul. Val. 16, 22 corniculata fronte.

cunctabundus habent Liv. Tac. Claud. Quadr. Apul. met. VIII 5. XI 12. 27. flor. 2. Iul. Val. 83, 18. 87, 12. 115, 25.

errabundus invenitur apud Liv. Curt. auct. b. Afr. Catull. Lucr. Verg. Vitruv. Lact. Apul. met. V 27 errabundo gradu. Iul. Val. 141, 22 amplexi . . . aut errabundi.

improsper est aliquoties apud Tacit. postea invenitur apud Gell. et Iul. Val. 49, 21 fortunae posset ansam improsperam dare.

inclutus legitur apud Plaut. Pseud. 174, postea apud Tac. Sall. Liv. Val. Flacc. Flor. Apul. saepe. affero met. I 2. III 11 (inclutae vestrae familiae. cf. Iul. Val. 57, 26 (in carmine) incluta proles) IV 8. VI 4. VII 5. VIII 16. X 30. 31. 33. apol. 17. flor. 15 (p. 19 Kr.) praeter Iuli Valeri locum, quem attuli, commemoro 55, 19. 58, 13 (in eodem carmine) viscus inclutum matris. 70, 2. 135, 21.

innumerus habent Lucr. Verg. Ovid. Tacit. ann. XII 29. 56. Apul. apol. 36 (p. 47, 26 Vliet). Iul. Val. 74, 14 civitates innumerae. 74, 19 classem innumeram.

intemeratus exstat apud Verg. Aen. III 178. Tac. ann. I 49 et a. l. Ovid. Val. Flacc. Stat. Apul. flor. 16 (p. 22 Kr.) integrum et intemeratum . . . beneficium. Iul. Val. 49, 1 ius legationis intemeratum sibi vellent.

morigerus.¹⁾ quod adiectivum adhibuerunt Plaut. Lucr. Apul. met. II 5 tunc minus morigeros reformat. apol. 14 (p. 21 Kr.) ad . . . nutum . . . morigera. 74 (p. 85 Kr.) ad infanda morigerus. Iul. Val. 19, 25. 20, 4 morigerum (equum) circumducit. 25, 22 redde te marito morigeram.

mundanus proprie usurpatum legimus apud Apul. saepe. de mundo 29. [Asclep. 7. 8. 10. 11. 12. 17. 18. 28. 32. 37 est i. q. gr. ὀλκός. aliam significationem habemus, i. q. gr. κοσμοπολίτης in Cic. Tusc. V 108] Macrob. somn. Scip. II 16, 26. II 11, 8. Capitol. Chalcid. Iul. Val. 10, 26 hunc (scil. filium) post ambitum mundani laboris . . . periturum. 11, 7 notans etiam mundana secreta (cf. Ps.-Call. συγκλονήσας τὰ κοσμικὰ στοιχεῖα) 17, 5 rex . . . mundane (cf. Ps.-Call. κοσμοκράτορ).

occiduus invenitur apud Ovid. Gell. XIX 17. Apul. apol. 36. Ammian. Chalcid. Paul. Nol. Iul. Val. 67, 30 occiduo orbe disposito (cf. Ps.-Call. (paulo post) καταστείλας τὰς πρὸς τῇ δύσει πόλεις). 121, 7 (de sole dicitur) marcentior vero viseretur occiduus. ad verbum convertit verba Ps.-Call. δύνων δὲ ἀσθενέστερος ὁρᾶται. 133, 5 occiduo (scil. sole) loquacem fieri (cf. Ps.-Call. ὅταν μέλλῃ δύνειν). gen. neutr. pl. exstat 89, 3 ad occidua . . . migraturi sint.

opiparus (cf. N-W II 167) invenitur apud Plaut. capt. 769. mil. 107. Pers. 549. Apul. met. V 15 opiparis muneribus. X 13. de deo Socr. 22. Iul. Val. 57, 1 templum opiparum. 158, 11 per plana et opipara loca (cf. Ps.-Call. χώραν πεδινήν καὶ εὐδαίμονα).

permirandus est in tmesi apud Gell. III 6, 1 per hercle rem mirandam. Iul. Val. habet 126, 8 serpentium genera permiranda.

prober, in cuius locum in aurea latinitate probrosus substituitur, post Plaut. most. 407 patronus an cliens probrior²⁾ siet. habent Gell. I 5, 2 maledictis compellationibusque probris. IX 2, 9 animalia . . . probra. et Iul. Val. 16, 9 probam rem fecerat.

¹⁾ falso Kuebl. in indice (p. 251) moriger scripsit. N-W II 7, qui praeter locos, quos dixi, affert Plaut. capt. 966. Curc. 169. Ammian. XVI 11, 1 ubi eadem forma exstat, censet: Notwendig aber ist morigerus.

²⁾ hoc loco codices inter se discrepant. editores recentiores (Leo, Lindsay) scribunt 'probior'.

sedentarius post Plaut. aul. 513 sedentarii sutores. habent Plin. pan. Trai. 76. Apul. met. I 2 fatigationem sedentariam. Iul. Val. 39, 26 sedentarium deum. cf. Ps.-Call. ξόανον ἔνδον προκαθεζόμενον. 93, 14 adversum Darium coenare sedentarius iussus Alexander. 150, 26.

subsicivus legitur apud Cic. Plin. (ep.) Sen. eadem significatione, quam invenimus apud Apul. met. III 8 subsiciva sollicitudo. VIII 23. de deo Socr. IV. apol. 31. et apud Arnob., utitur Iul. Val. 78, 26 (similiter atque Apul.) subsicivi¹⁾ metus.

sudus. Non. p. 31, 21 affert locos Lucil. Verg. Plaut., apud quem saepe hoc verbum est. Cic. neutr. 'sudum' pro substantivo utitur. praeterea est apud Apul. met. XI 7 nudo sudoque luminis proprii splendore. similiter Iul. Val. 143, 6 sudo quodam et ignoto lumine. Apul. de deo Socr. 2 suda tempestate. Iul. Val. 164, 6 sudo die.²⁾

b) declinationis tertiae adiectiva

a) in syllabam-is terminata.

commendabilis. hoc adiectivum invenitur apud Liv. XXXVII 7, 15. XL 5, 5. Vell. Val. Max. Apul. apol. 15 qui vero minus se commendabilem forma putaret. Iul. Val. 135, 28 regina... commendabilis ex aetate.

coronalis est apud Apul. met. I 10 flammis coronalibus. et apud Iul. Val. 12, 10 coronalia obsequia eidem undique confluebant tum Macedonia... cf. Ps.-Call. στεφανηφορία δὲ καθ' ὅλην τὴν Μακεδονίαν. In hoc loco vertendo fortasse Iul. Val. hoc adiectivum ipse finxit.

dapsilis est apud Plaut. aul. 167. most. 982 (cf. etiam Lor. ad Pseud. 381). Apul. met. XI 3 dapsilem copiam. Iul. Val. 9, 7 dapsilem... lasciviam. 49, 16 convivio dapsili. 101, 21 agros dapsiles. 127, 28 stagnum... dapsile.

inopinabilis reperitur apud Gell. XVII 9, 18 inopinabilis latebra. XVII 12, 1 materias... inopinabiles. XII 1, 23. Aurel.

¹⁾ ita scripsi Krollio auctore. codices exhibent 'subsicui'.

²⁾ obiter tango adiectivum 'limpidus'. quod legitur apud Catull. Plin. Vitr. Col. Apul. met. XI 16. flor. 20 (p. 34 Kr.). Fortasse hoc adiectivum fuit apud Iul. Val. 1, 13 ex fonte limpidissimo. Etsi Kueblerus, qui Iuli Valeri libri primi caput primum et initium capitis alterius deperditum ex epitoma supplevit, lectionem 'liquidissimo', quam epitomae plerique codices exhibent, meliorem ratus in textum recepit, tamen concedendum erit epitomatores saepe pro verbis obsoletis et inusitatis Iuli Valeri plerumque substituisse usitatiora (de hac re nonnulla collegit Cillié l. l. praef. p. XV). Praeterea epitomae codex R habet 'limpidissimo' (cf. Iuli Zacheri editionis app. crit. a. h. l.), quo de codice Mueller in Iulio Valerio edendo hanc lectionem sumpsit. verbum ipsum sermonis vulgaris proprium esse videtur (cf. Kört. s. h. v.).

Vict. Ammian. Iul. Val. 70, 2 belli studiis, quibus... inopinabiles fuimus. 126, 1 inopinabili magnitudine.

β) in syllabas varias formata.

competens exstat apud Apul. flor. 16 (p. 20 Kr.) personas rebus competentes. apol. 36 exemplum rei competens. de mundo 30. Gell. XIX 13, 3. ICt. Iul. Val. 34, 18 turbis competentibus (i. q. satis magnis). 90, 7 competentem ad militantium numerum. 156, 17 ago gratias competentes. grad. comp. habemus 48, 21 competentior ad Darii iactantiam comparatio. praeterea invenitur hoc adiectivum apud August. Chalcid. auct. pan. Max. et Const. congrex (cf. Thes. IV 297) invenitur apud Apul. met. VII 16 equinis armentis namque me congregem. Tert. (cf. Hoppe I p. 65) Solin. Auson. Prudent. aliosque Eccl. Iul. Val. 36, 30 congreges... aves. 42, 25 caelitus congregem. 107, 2 ad decem vigintive hominum numerum congreges.

perpes reperitur apud Pacuv. (Non. p. 88, 20). Plaut. Amph. 732 et a. l. priscae latinitatis, asciscunt Apul. met. IX 11 perpeti nocte (cf. II 22 perpetem noctem) apol. 73 (p. 84 Kr.). Tertull. (cf. Hoppe I p. 41) alique Eccl. Iul. Val. 41, 22 (in carmine). 151, 12 longum maerorem et perpetem. 155, 21 perpeti labore. hoc verbum sermonis prisci proprium esse mihi videtur. primas¹⁾ (cf. N-W I 662) invenitur apud Apul. met. II 19 apud primatem feminam. Ammian. Eccl. recentiores ICt. Iul. Val. 46, 29 primates legatos. 120, 3 primates suos... obviare... iubent.

III. Adiectivis adiungo adverbialia, quae Iul. Val. ex Apuleio sumpsisse mihi videtur.

caelitus (cf. N-W II 736. Thes. III 75) invenitur apud Apul. de dogm. Plat. I 12 omnia, quae caelitus mortalibus exhibeantur. ICt. Eccl. Iul. Val. 54, 16 adversari sibi caelitus²⁾ id Persae interpretati. 145, 7 quam si caelitus septem astra discurrere. 164, 8 effigies... caelitus labitur (similiter dicit Ammian. cf. Thes. l. l.) cf. Ps.-Call. III 33 p. 147 M. ἐφάνη μέγας ἀστὴρ κατερχόμενος ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν.

¹⁾ similis formationis adiect. 'nostras' fortasse Iul. Val. sumpsit ex Apul. (met. XI 17 mundi nostratis). exstat forma 'nostrates' apud Iul. Val. 143, 16. forma 'nostratium' 131, 7. 141, 26. 'nostratibus' 52, 3. 128, 20. 'nostratia' 124, 9. 137, 8. 'nostratis' 75, 10. praeterea exstat apud Cic. Tuscul. epist. Gell. Colum. Plin. Sueton. (cf. etiam N-W I 663. II 124. 135).

²⁾ ita habent A et P. 'caelites', quod coniecit Maehly, in textum recipiendum esse, sicuti Kuebl. fecit, non arbitror. etiam in Thes. (l. l.) haec coniectura non comprobatur.

decoriter (cf. Rönsch, It. p. 152) est apud Apul. met. V 22 *decoriter impeditos*. XI 3 *decoriter confluctuabat*. et Iul. Val. 33, 24 *vicis decoriter . . . distinctis*. 101, 6 *decoriter . . . providit*.

dextrorsum. hoc adverbio utuntur (cf. N-W II 745) Accius (apud Cic. de div. I 44) Hor. (in sat.) Liv. Apul. met. VI 29 *me . . . dirigere dextrorsum*. flor. 2 *laevorsum vel dextrorsum*. Iul. Val. 122, 2 *sol . . . oriens ex laevo dextrorsum curriculum exsequatur*.

fabre. hoc adverbium plerumque cum verbo 'factus' coniunctum invenitur, rarius alia iunctura exstat, apud Melam Sil. Apul. (affero met. II 19 *vitrum fabre sigillatum*. IV 32 *simulacrum fabre politum*). Iul. Val. 3, 7 *adeo fabre absolutum*. 135, 24 *impendio fabre grad. superl. est* apud Apul. et Ammian.

impendio (cf. Rönsch, It. p. 345) cf. Iuli Valeri locum antecedentem. eundem in modum exstat hoc adverbium cum verbo coniunctum apud Apul. met. II 18 *cum impendio excusarem*. X 4. de deo Socr. 20. apol. 3. 15. 32. 61. Solin. Hieron., cum grad. compar. coniunctum apud Plaut. Ter. Cic. (in ep.) Gell. (cf. etiam N-W II 599).

incassum (cf. Thes. III 522) habent Plaut. Poen. 360. Lucr. II 1060. 1065 et a. l. Verg. Colum. Ammian. alique inferioris latinitatis scriptores. Eccl. Apul. apol. 97 *bestia in cassum hiavit*. Iul. Val. 118, 22 *incassum . . . profunditis*.

incunctanter (cf. N-W II 717) exstat saepe apud Apul. met. IV 8. 21. IX 1. 36. X 23. XI 6. 30. Lact. (cf. Bünem. Lact. I 15, 26). Mart. Cap. Cyprian. Symm. ep. III 67. Ennod. Aur. Vict. ICt. Iul. Val. tantum grad. comp. adhibuisse videtur. 85, 27 *incunctantius¹⁾ persuaderet*.

incuriose exstat apud Liv. VIII 38, 2. Tac. hist. I 13. Gell. II 6, 1 *incuriose . . . verbum positum*. Vopisc. Aur. 2. Iul. Val. 135, 25. — grad. comp. *incuriosius* habent Liv. XXIX 32, 2. Plin. n. h. XVI 110. Veget. mil. I 7 p. 11, 11 L. Tac. hist. IV 28. Apul. apol. 101 *me . . . incuriosius habiturum*. Iul. Val. 21, 19 *tam incuriosius salutasse*. 138, 9 *incuriosius contendentem*.

intrinsecus (cf. N-W II 680) exstat apud Cat. Varr. Lucr. VI 1147. saepe apud Colum. Sueton. Cels. Ammian. Eccl. Apul. flor. 23 *bene intrinsecus compactam*. de deo Socr. prol. (ex Apul. flor.) 3 et a. l. Iul. Val. 39, 25 *simulacrum intrinsecus sedens*. 75, 4 *ut intrinsecus eos . . . vincam*. 132, 13 *intrinsecus viseres*.

¹⁾ in P hic locus ita legitur: quo iter suis incunctantibus persuaderet.

iugiter (cf. Rönsch, It. p. 150. coll. phil. p. 67. Paucker, Suppl. I p. 439) est apud Plaut. Apul. de mundo 30 *machinam . . . iugiter terminatam*. Ammian. XVII 13, 11. Auson. (bis). Veget. Hieron. aliosque Eccl. Mamert. Cael. Iul. Val. 26, 29 *pendentibus ingiter*. 35, 20 *quibus ingiter ablutis*.

iuxtim (cf. Rönsch, It. p. 149) invenitur apud Liv. Andron. (Non. p. 127, 34) Clytemestra *iuxtim*. Lucr. Sueton. Apul. flor. 23 *ubi iuxtim consedit¹⁾*. Iul. Val. 33, 28 *iuxtim in mare*. 37, 25 *iuxtim . . . iubet adiacere*. hoc adverbium exstat etiam his locis 43, 3. 52, 20. 101, 8. 161, 16 (cf. etiam N-W II 572).

largiter (cf. N-W II 730) invenitur apud Plaut. Epid. 485. Truc. 903 et a. l. Caes. (in b. G.) Cic. (in ep.) Lucr. Sueton. Hor. (in sat.) Apul. (affero met. IV 7. VIII 16. 26. 28. IX 22. XI 18) Leky (p. 16) commemorat apol. 28. Symm. (cf. Kroll l. l. p. 34). Iul. Val. 26, 4 *ei largiter . . . testimonio fuit*. 105, 11 *erit illi ad solatium largiter*. 109, 18 *agamus largiter diis . . . gratias*.

miseriter (cf. N-W II 731) habent Cato Laber. (CRF p. 364, 149), quem affert Rönsch p. 152, Catull. LXIII 49. Apul. met. VIII 5 *auxilium miseriter roganti* Prisc. Iul. Val. 98, 12 *miseriter agitabat*. 104, 5 *spirantem miseriter offendit*.

omnifariam est apud Apul. met. II 20. flor. 7 (p. 8 Kr.) de deo Socr. prol. (ex Apul. flor.) 1. 3. Gell. XII 13, 20. Tertull. (cf. Hoppe I p. 70). Macr. Capit. Vopisc. Cael. Aur. Eccl. ICt. Iul. Val. 132, 25 *usus ferri . . . omnifariam ignoraretur*. 134, 24. hoc loco commemoro 'trifariam', quod adverbium iam apud Livium invenitur, postea apud Apul. de deo Socr. 1. apol. 49. Tertull. (cf. Hoppe I p. 71). Iul. Val. 154, 7 *huius mundi magnitudinem universi trifariam divisere*.

opipare est apud priscae latinitatis scriptores, imprimis apud Plautum; ex Apuleio affero met. V 8 *eas opipare reficit*. de deo Socr. 22 *villas opipare exstruunt*. apud Iul. Val. legitur hoc adverbium 149, 25.

oppido (cf. Rönsch, It. p. 237. Kalb, Roms Juristen p. 71. N-W II 602. Dziatzko-Hauler ad Ter. Phorm. 317. Quint. VIII 3, 25) exstat apud Plaut. Ter. Liv. auct. b. Afr. Cic. (in ep.) Apul. met. II 16. 20. 25. III 9. VII 11. X 23. XI 29. de deo Socr. 20. de mundo prooem. p. 289. apol. 20 p. 436 (Oud.). 26 p. 452. 62 p. 533. flor. 1. Gell. Iul. Val. 15, 8. 135, 27. Tertull. (cf. Hoppe I p. 43).

pessum (cf. N-W I 732 sq.) invenitur apud Plaut. Aul. 598. rud. 395. Truc. 36 et a. l. Sall. Ovid. Sen. Tac. Iul. Val. 95, 15

¹⁾ apud eundem pro praepositione exstat met. II 13 *iuxtim se ut adsidat*.

equum . . . pessum tractum. Apul. met. V 6 pessum deiciat. V 10 eam pessum . . . deiecero.

primitus (cf. N-W II 740 sq.) habent Lucil. (Non. p. 154, 25) Varr. in aurea latinitate omnino vix invenitur, postea est apud Val. Max. Gell. I 8, 1. VII 2, 8. X 8, 2. XII 14, 2. Tertull. Lactant. saepius apud August. Iul. Val. 36, 12. 118, 3 primitus . . . anceps . . . fortuna . . . videbatur.

properiter (cf. Rönsch, It. p. 152) est apud Pacuvium (Non. p. 155, 8) et Accium (ibidem), Apul. met. I 22 quibus properiter lectis. VII 25. X 27. Seren. (apud Diom. 513, 11) Auson. Iul. Val. 97, 12 quam properiter posset. 137, 21 properiter picturam . . . deferat. idem adverbium Volkmannus restituit 56, 15 properiter admoliretur.

quaqua (cf. N-W II 635. Wölfflin, Die Geminatio im Lateinischen (Sitzb. d. bayr. Akad. 1882) p. 455) legitur apud Plaut. (Epid. 674 mil. 92) Sueton. Apul. met. IV 6. XI 4. 24. Ammian. Iul. Val. 94, 24 quaqua raptim arma capere.

undique versus sive -versum (cf. N-W II 673) scriptum legimus apud Lucr. II 1053. Justin. Gell. VII (VI) 16, 6. XII 13, 20. Apul. met. IV 5. apol. 75 p. 554 (Oud.) Eccl. Macr. Mart. Cap. Iul. Val. 37, 8 undique versus adlapsae.

usque quaque (cf. Leky p. 61) invenitur apud Plaut. Poen. 105. Cic. (bis). Gell. (cf. Holtze I 87). Apul. met. IV 2. XI 29. flor. 16 p. 68 (Oud.) Iul. Val. 143, 8 usque quaque lucebant omnia veste serica.¹⁾

IV. Ad verba transeo, quae Iul. Val. e sermone antiquariorum, imprimis Apulei, sumpsit, ac primum quidem affero nonnulla verba

a) frequentativa.

dissertare est apud Plaut. Men. 809. Catonem Tacitum Iul. Val. 134, 2 interpretamenta . . . dissertare audebat. absolute dicitur hoc verbum apud Gell. VI (VII) 14, 9.

incursare invenitur saepe apud Plaut. (affero Bacch. 1148, Poen. 819) Cic. (in ep.) Ovid. Liv. Tacit. Apul. met. VII 17. 27. VIII 27. Cels. Tertull. Plin. Ammian. Iul. Val. 25, 9 et Alexander filius incursatus.²⁾ 51, 19 Alexandrum . . . Asiam incursantem. 53, 23. 72, 17. 88, 12. 113, 7.

insultare sensu proprio (i. q. insilire) reperitur apud Ter. eun. 285 ne tu istas (scil. fores) faxo calcibus saepe insultabis

¹⁾ dubium est num Iul. Val. adverbium 'mansuetius' ex Apuleiano sermone sumpserit (met. IX 39). exstat apud Iul. Val. 9, 22.

²⁾ ita ex P et epitoma scribendum est pro Kuebleri lectione 'incusatus', in A legitur 'incursatur'.

frustra (cf. Apul. met. II 26 calcibus insultare) Verg. Horat. Ovid. Tac. Sil. Ammian. Apul. met. X 31 nudis insultantes gladiis. Iul. Val. 20, 4 tergum quadrupedis insultat. praeter eos locos affert alios Müller l. l. p. 138.

motare invenitur apud Verg. ecl. V 5. VI 28. Ovid. met. IV 46. Gell. XIII 3, 1. August. de ord. I 24. Arnob. IV 21. Prud. ham. 596. Paul. Nol. carm. XXVII 345. Avien. Arat. 91. Iul. Val. 9, 17.

sessitare habent Cic. Brut. 59 quam deam in Periclis labris scripsit Eupolis sessitavisse. Apul. de dogm. Plat. I 16 ipsaque sessitandi regio est. Iul. Val. 3, 18. 10, 9 cum . . . Philippus sessitaret. 160, 20 simulacrum columbae sessitabat.

suspectare i. q. suspicionem habere exstat apud Tacit. Apul. apol. 29 ad suspectandam magiam. 92 ob unum divortium suspectanda. Iul. Val. 9, 10 praegnantem Olympiadam . . . suspectaret. 94, 18 id . . . quod evenerat, . . . animo suspectanti. Aurel. Vict. eadem huius verbi significatio recurrit in ling. rom. cf. Kört. s. h. v.

vicitare exstat apud comicos saepe, cf. Rönsch, It. p. 215, quibus locis adiungo Truc. 315. ab antiquariis denuo scribitur, usurpat Iul. Val. 21, 25 quicumque illa dea vicitant.

visitare i. q. videre exstat apud Plaut. Pers. 20. Vitruv. Apul. met. IV 18 forma tantae bestiae noctu praesertim visitata. flor. 9. p. 29 (Oud.) quanta ante me . . . nunquam visitata est. de deo Socr. 20. Iul. Val. 117, 28. 131, 10 et a. l. cf. Kuebl. ind. p. 259.¹⁾

b) secuntur ea verba composita, quae cum praepositione 'cum' formata sunt.

colluctari invenitur apud Sen. Iustin. Plin. Colum. Apul. met. II 32 ut quemque conluctantem offenderam. Gell. XII 5, 9 (habet eandem part. formam). Tertull. (cf. Hoppe I p. 12). aliosque Eccl. Iul. Val. 164, 2 rex . . . cum illa pernicie conluctatus.

commigrare legimus apud comicos, Plaut. Pers. 138. trin. 1084. Ter. Andr. 70. Turpil. fr. Cic. ad Qu. fr. II 3, 7 in tuam commigrabis. Liv. Tacit. Aur. Vict. Apul. apol. 98. relicta matre ad patrum commigravit. Iul. Val. 35, 9 universos eodem commigrare.

congelascere (cf. Thes. IV 272) est apud Gell. (XVII 8, 8 consideremus cur . . . vina rarenter congelascant. et infra 8, 10).

¹⁾ fortasse Iul. Val. ex antiquariorum sermone sumpsit 'defensare' quod verbum post Plaut. Bacch. 443. rud. 692. exstat apud Ovid. Sallust. Gell. VI 3, 47. VII 16, 11. Tertull. (cf. Hoppe I p. 28). Iul. Val. 8, 23. 49, 1. Greg. Tur. (cf. Bonnet p. 471).

August. aliosque Eccl. Ammian. Macrobr. Iul. Val. 91, 34 qui (scil. fluvius) congelascit.

consipere (cf. Thes. IV 463) est apud Gell. VI 3, 12 ne patres... consiperent. et Iul. Val. 82, 23 omnes... consipere,¹⁾ quid facto melius repperissent. hoc verbum coniecturis Haasii Rubenii Gronovii apud Senecam in textum receptum est, apud Livium in verbum 'concupere' immutatum a Weissenbornio Hertzio.

boni consulere²⁾ (cf. Thes. IV 580, 71. Antib.⁶ I 314) invenitur post Plaut. Truc. 429 Varronem Catonem apud Plin. Sen. Sueton. Apul. saepius, affero ex magno locorum numero met. VIII 9 boni... consules, si... concesseris. eandem structuram habet Iul. Val. 68, 10 boni vos consulturos, si... commodetis. 90, 31 boni... consules, si... videris. 140, 7 boni consulere, si... uxor... redderetur. praeterea Apul. apol. 16. 99. flor. 7 <p. 27 Oud.> met. VI 3. et saepe Iul. Val. locos collegit Kuebler (cf. ind. p. 243). et Symm. I 20, 3. 30. IV 58, 1. VIII 49. III 11, 1.

convallare (cf. Thes. IV 814) habet Gell. XII 13, 20 terris omnibus convallatis, praeterea est apud Ps. Tert. et Iul. Val. 45, 2 undique fluminibus convallantibus. alio Gellii loco (VI [VII] 3, 44) et apud Ammian. XXX 4, 20 hoc verbum coniectura in textum inserere conati sunt viri docti.

c) agmen claudio verbis sequentibus.

abligurire (cf. Thes. I 106. N-W III 318) invenitur apud Enn. satur. fr. (v. 17 ed. Vahl.) mox cum alterius obligurias bona (ut est in Vat., cum praebeat Leid. abligurias) Terent. Sueton. Apul. met. X 14 abliguribam. Iul. Val. 37, 2 omnem illam de farina lineam obligurisse.³⁾ praeterea hoc verbum invenimus apud Apul. apol. 59 patrimonium omne... abligurivit. et apud Arnob. VII 7.

adminiculari (cf. Thes. I 727) sive adminiculare exstat apud Varr. Cic. de fin. V 39. Censor. August. Gell. II 30, 6 Homericis versibus... adminiculari potest. XIV 2, 1. Iul. Val. 63, 16 Musis adminiculantibus.

admoliri (cf. Thes. I 761) aliquoties apud Plaut. (e. g. affero asin. 570. rud. 598) invenitur, praeterea apud Curt. Apul. met. VI 10 Psyche manus admolitur (similiter dicit flor. 7 <p. 25

¹⁾ in A est 'conspire', in P 'concupere'.

²⁾ cf. Quint. I 6, 32 sit enim 'consul' a consulendo vel a iudicando: nam et hoc 'consulere' veteres vocaverunt, unde adhuc remanet illud 'rogat boni consulas' id est bonum iudices.

³⁾ hoc loco Kueblerus suspicatur 'abligurisse'.

Oud.) manus admolitus) et a. l. Iul. Val. 46, 8 Alexander... admolitus violentiam. 56, 15 scribit omnis phalangas suas armaret¹⁾ aut... properiter¹⁾ admoliretur.

apage (cf. Thes. II 205. Leky 58) saepe exstat apud comicos, Plaut. Bacch. 73. trin. 258. Ter. eun. 756. et a. l. Vatin. ad Cic. (ep. V 10^a, 1), praeterea Afran. Varr. auct. ad Her. Apul. met. I 17. de deo Socr. 5. Mart. Cap. Mar. Merc. Iul. Val. 145, 26 apage... hoc a me nomen.

asserere i. q. affirmare. de hac significatione dicit Thes. II 865 quae significatione quibus temporibus orta sit incertum est, cum de antiquissimis locis dubitare liceat. usitatissima est significatione inde ab Apuleio (cf. met. X 7 vera adseverare atque adserere. de dogm. Plat. II 10). Iuli Valeri²⁾ locos collegit Kuebler (cf. ind. p. 240) 58, 20. 103, 10. 132, 5. 161, 12.

callere (cf. Thes. III 165) est aliquoties apud comicos, Plaut. Poen. 574. Ter. Ad. 533, Liv. Iul. Val. 29, 26 magisterio callentium. verbum agens habent Cic. Liv. Lucr. Hor., poseat Apul. (cf. Leky p. 21).

cernuare (cf. Rönsch, It. p. 170) habent Varr. (apud Non. p. 21, 8) Apul. met. I 19 denique corpus... in flumen paene cernuat. similiter dicit Iul. Val. 95, 14 utrique... cernuantes in profundum fluminis ruunt. praeterea 23, 7 dexter e mediis cernuantique persimilis. et apud Front. Prud.

coruscare i. q. micare habent Verg. Solin. Apul. met. V 1 parietes solidati massis aureis splendore proprio coruscant. cf. Iul. Val. 149, 16 coronam auream adamantibus coruscantem. praeterea Apul. met. III 28. XI 23 solem candido coruscantem lumine. similiter Iul. Val. 143, 6 lumine coruscaret. (cf. Thes. IV 1075).

diffamare exstat apud Ovid. Tacit. Apul. met. I 12 me diffamat probris. IV 10. 32. Gell. Eccl. (cf. Rönsch, It. p. 190). Iul. Val. 133, 26 responsum diffamatum. etiam in ling. rom. (cf. Kört. s. h. v.).

disperscere est apud Plin. n. h. II 173. V 63. Apul. met. IV 26. de deo Socr. 4 <p. 127 Oud.> summa ab infimis tanta intercapedo... dispescat. flor. 15. Iul. Val. 104, 27 quod dispescat regiam nostram aut plebeculae dignitatem. 155, 28. 158, 19 magnitudine fluminis dispescante.

effigiare (cf. Rönsch p. 160) est apud Apul. apol. 14 imagines variis artibus effigiatae. flor. 1. Tertull. Minuc. Fel.

¹⁾ ita Volkmannus textum restituit.

²⁾ fortasse ex inferiore sermone, ubi persaepe exstat, haec significatio Iulio Valerio nota fuit.

Prud. Ammian. Iul. Val. 4, 21 effigiat ex cera corpusculum feminae. 161, 21 aquila . . . adeo effigiata. tertio quem Kuebl. affert loco, 137, 20, codicum lectio recta esse mihi videtur. in AP est 'efficiat', Kuebl. suspicatur 'effigiet'.

eiulare saepius habet Plaut. aul. 318 plorans eiulans. similiter 727. 796. merc. 682. Cic. Apul. met. III 1. 8 (part. praes.). IV 24 altius eiulans. VII 27. Gell. Iul. Val. 104, 9 flens eiulansque. hoc verbum proprium videtur esse sermonis vulgaris, cf. Kört. s. h. v.

fabulari exstat saepe apud comicos, Plaut. capt. 535 quid fabulabor? Ter. Phorm. 654. Liv. Tacit. Sueton. Quint. Apul. de deo Socr. prol. 4. Gell. XIX 13, 1. Iul. Val. 124, 15 cum hisce barbaris fabulari. 162, 4 qualem Scyllam homines fabulantur.

hariolari est apud comicos, Plaut. as. 316. 579. cist. 746. mil. 1256. rud. 347. 1141. Ter., Cic. (in ep.) de divin. Pompon. Apul. met. II 7 quod . . . iam inde ariolabar. Iul. Val. 70, 27 humanitatem . . . et amicitiam hariolamini.

incommodare est apud Terent. Cic. (in ep.) de fin. Quint. Apul. met. VIII 3. apol. 68 ne quid filiis suis . . . incommodaret. Gell. Ict. Iul. Val. 117, 2 supra omnia, quae possunt in proeliis incommodare.¹⁾ 125, 8 neu si quid secus atque ut speraverant incommodaret.

infit (cf. N-W III 632) i. q. incipit habent Plaut. rud. 51 laudare infit formam virginis. Lucr. Verg. Val. Flacc. Liv. Apul. (cf. Weyman l. l. p. 345) met. VII 4 infit . . . sciscitari. VIII 28 infit . . . semet ipsum incessere. apol. 77 infit generum . . . obiurgare. Iul. Val. 10, 23 infit regem docere.

inoleasco exstat apud Verg. verbum agens invenitur apud Gell. XII 5, 7 natura . . . induit nobis inolevitque . . . amorem nostri. Iul. Val. 41, 14 inolitum nomen tuum urbi. Macr. Auson.

interminari saepe reperitur apud comicos, Plaut. asin. 363. Ter. eun. 830. Andr. 496., semel apud Hor. epod. V 39 ubi perf. part. passive usurpatur. praeterea habent Gell. XV 22, 8 interminatus est praecepitque ut . . . immitteret. Rutilius Lupus. Ict. Eccl. Iul. Val. 61, 7 interminatur tripoda . . . se sublaturum. 134, 4 interminatus interpreti necem. 162, 21 interminatur quam sancte.

laevigare invenitur apud Varr. r. r. III 11, 3. Plin. Colum. Apul. met. I 2 aspritudinem fabularum . . . iucunditas levigabit. IV 1 omni sarcina levigatos. Gell. Iul. Val. 135, 25 saxis . . . laevigatis. Diom. Pallad.

¹⁾ ita corr. Volkmannus.

nutricare (cf. Rönsch p. 156) exstat apud priscae latinitatis scriptores, Plaut. merc. 509. Varr. Lucil., tum apud Cic. n. d. (verbum dep.) Petron. Apul. (verb. dep.) apol. 18 eum paupertas . . . nutrita est. Tertull. Arnob. Iul. Val. 4, 5 filium nutricaturam. fortasse verbum vulgare est cf. Kört. s. h. v.

obfirmare exstat apud Plaut. Pers. 222. Pacuv. Accium Catonem, reviviscit apud Apul. met. X 10 offirmatus mira praesumptione. Iul. Val. 46, 4 ab ingressu oppidi arcere Alexandrum obfirmaverunt. 59, 9. part. perf. pass. habet 70, 8 obfirmatas sententias. grad. comp. 11, 23 opus est obfirmatiore conatu. hic grad. comp. invenitur etiam apud Cic. ad Att. I 11, 1.

obumbrare exstat apud Ovid. Verg. Quint. Iust. Tacit. Apul. met. II 17 feminal . . . palmula . . . obumbrans. XI 30 non obumbrato . . . calvitio. Iul. Val. 129, 27 tenebris . . . omnia obumbrantibus. 146, 28 nostras glorias obumbraverit.

prodigere habent post Plaut. aul. 380. Varro Sallust. Tacit. frequentant antiquarii, Apul. de dogm. Plat. II 4 patrimonium prodigit facultates. Gell. II 27, 5. Ammian. Eccl. Iul. Val. 19, 1 sumptus . . . ne prodegeris.

promicare habent post Naev. (Non. p. 65, 4) Apul. Iul. Val. Ammian. alio sensu i. fere q. erumpere. afferro Apul. met. III 10 lacrimis rursum promicantibus. III 21. X 29. Iul. Val. 150, 9 flammas . . . ex oculis deorum . . . promicantes.

redhibeo habent Plaut. merc. 419. most. 800 et a. l. Cic. (de off.) Gell. IV 2, 7 redhiberi posse quasi morbosum. XVII 6, 2 qui redhibitus . . . receptusque sit. Ict. Tertull. Iul. Val. 140, 26 eum nobis . . . sospitem redhibeto.

sublimare (cf. Rönsch, It. p. 169) exstat post Ennium (Non. p. 170, 9) apud Vitruv. Apul. met. III 21 in altum sublimata. V 16. flor. 2 (p. 8 Oud.) altissime sublimavit. Aurel. Vict. Ammian. Macrob. Iul. Val. 79, 15 maiestate hac regia sublimatus. 82, 15 illum incrementis bellicae rei . . . sublimari.

subserere habent Apul. met. VII 28 subsertis manibus exsolvit. saepe Ammian. semel Colum. Ulpian. Iul. Val. 49, 18 prodicionem . . . sibi regis Darii subsereret.

supernare exstat apud Gellium IX 9, 15 gaudia . . . quasi in summo pectore supernantia. Iul. Val. 1, 15 quae omnia cum supernare coepissent. praeterea apud Macrob. sat. VII 12, 14.

supersistere habent Apul. met. VIII 11 supersistit sicarium. XI 24 tribunal ligneum iussus superstiti. (cf. Müller l. l. p. 142). Iul. Val. (absolute usurpatum) 161, 21 aquila aurea supersistebat. Ammian. XXIX 1, 31.

suppetiari reperitur aliquotiens apud Apul. met. I 14. IV 10. VII 7. VIII 17. 20 subpetiari miserrimo seni. Iul. Val. 54, 13 sub-

petiari laborantibus. 94, 29 regi . . . subpetiata est . . . lampas (locus Ciceronis <ad Att. XIV 18, 2> est corruptus).

viare exstat apud Apul. met. X 5 vianti marito. VI 26 quis viantium. flor. 1. Iul. Val. quoque habet part. praes. 126, 25 vian-
tibus non simplex habitus . . . fuerat. praeterea apud Ammian.¹⁾
Solin.²⁾ (cf. Rönsch, It. p. 162. coll. phil. p. 67).

virere. huius verbi part. praes. 'virens' invenitur apud
poetas, ut Horat., et antiquarios, Apul. et Gell., Iul. Val. habet:
141, 11 arbores . . . virentes . . .³⁾

V. Praeter formam usitatam nonnulla verba habent aliam,
quae saepe in prisca et inferiore latinitate, minus crebro in
aurea invenitur. eius generis verba complura in Apuleiano et
Valeriano sermone repperi.

absque (cf. Thes. I 185) praepositio i. q. sine exstat apud
Apul. (cf. Leky p. 28) de dogm. Plat. II 23 absque hac virtute.
et a. l. Min. Fel. Ammian., saepe in inferiore latinitate. apud Eccl.
saepissime apud Iul. Val. 159, 5 absque capitibus. praeterea ex
magno numero affero 118, 12. non absque 22, 24. 24, 22. 32, 13.
59, 15. 92, 16. 119, 15. 135, 26.

exambire. huius verbi formam inusitatam 'exambient'
habet Iul. Val. 42, 24 (in carmine). fortasse metricis causis commo-
tus hanc formam, ut finem versus (trim. iamb.) feliciter expleret,
adhibuit. hae verborum formae (in syllabas -ent terminatae)
inveniuntur imprimis inde ab Apul. (cf. NW III 326 sq.) cf. met.
VI 19 ubi similem formam habemus 'redies' etc. apud Eccl.

expergitus. hanc part. formam inusitatam invenimus
(cf. NW III 571) apud Lucr. Apul. met. II 14. 26. IV 22. apol. 43.
Arnob. V 1. Iul. Val. 162, 14 cum (Alexander) expergitus foret.
43, 6 Kuebl. lectionem T 'expergiscitur' in textum recepit, in A
est 'expergitus'.

fortassis (cf. NW II 605) invenitur apud Plaut. raro in
aurea latinitate, saepius in inferiore, apud Apul. (cf. Leky p. 47)
met. V 9. Iul. Val. 52, 6.

¹⁾ de Ammiano, Apulei imitatore, cf. Seeck, PW I² 1851 et libros, quos
ibi commemoravit. Etiam si hunc libellum perlegeris, multos locos invenies,
e quibus cognoscitur Ammianum Apuleiani sermonis esse imitorem.

²⁾ de ratione, quae intercedit inter sermonem Apuleianum et Solinianum,
cf. Weyman BphW 1896 p. 910.

³⁾ fortasse Iul. Val. ex Apulei sermone sumpsit verbi 'marcere' praes.
part. 'marcens', quod invenitur apud poetas, Ovid. Hor. Stat. Sil., apud
Tacit. Val. Max. Apul. met. IV 24 marcentes oculos. XI 3 marcentem animum.
grad. comp. 'marcentior', dicitur de sole apud Iul. Val. 121, 6. — protestari
quod verbum inveni apud solos Apul. met. X 28 fidem protestata. Macro-
b. Iul. Val. 107, 22. benivolentiae . . . studium protestati sunt.

de formis, quae sunt derivatae a radice fu-, fuam, fuat,
fuant, cf. ea, quae collegit N-W III 600 sq. habent Plaut. Eunn.
Liv. Andron. Pacuv. Terent. Vergil. Apul. (e. g. affero apol. 92)
Auson. Symm. (Kroll p. 33). affero Plaut. Bacch. 156. Amph. 985.
Epid. 619. Iul. Val. 148, 26 vester iam fuam. 138, 21 ubi percitus¹⁾
a Candaule rex fuat.²⁾ 153, 4 editae fuant.

pronominis 'meus' voc. sing. 'mi' de femina intelle-
gitur apud Apul. (cf. N-W II 368). affero met. IV 26 mi parens
(i. q. mater). IV 27 mi herilis (i. q. domina). V 26 mi soror. VIII 8,
praeterea apud Eccl. Iul. Val. dicit 11, 8 mi mulier. 25, 17 mi
mater. 157, 13 mater mi.

opulens (cf. N-W II 23. 167) hanc formam invenimus pro
usitata 'opulentus' apud Sall. Iug. 69, 3. Apul. met. VIII 15 castellum
frequens et opulens. X 19 matrona . . . pollens et opulens. de deo
Socr. 22 <p. 171 Oud.> omnia opulentia, omnia ornata. Eccl. Iul.
Val. 77, 23 opulens et abundans. 130, 17 oppidum quoddam
opulens et abundans (animum intende ad verborum compo-
sitionem apud Apul. et Iul. Val.).

portentuosus exstat apud Apul. met. IX 38 portentuosi
cruoris. Iul. Val. 128, 23 homines senis manibus portentuosi.
155, 26 portentuosa plurima eiusmodi. praeterea haec forma
pro usitata 'portentosus' exstat apud Ps-Cyprian.

pro forma pron. rel. usitata 'quibus' invenitur forma 'quis'
(cf. N-W II 469 sq.) saepissime apud poetas, in Cic. ep., apud
Varr. Sall. Plin. in inferiore latinitate, apud Apul. met. III 21 quis
leniter fluctuantibus. et a. l. Iul. Val. 112, 29 ex quis facile nos-
catis. et a. l.

cas. abl. adi. 'vetus' terminatione -i formatus
(cf. N-W II 85 sqq. ubi copiose de formis 'vetere' et 'veteri' agitur)
exstat apud Plaut. Plin. in inferiore latinitate. Gell. IX 14, 20.
Iul. Val. 30, 16 veteri milite. 33, 19 a veteri compositione.

virginal pro forma 'virginale' reperitur (cf. N-W I 287 sq.)
apud Apul. apol. 34 veretillum et virginal. Solin. 1, 67. Prud. Iul.
Val. 7, 18 mulieris virginal. et infra 7, 25 virginal feminae.

VI. Ut Iul. Val. multa verba sumpsit ex antiquariorum ser-
mone, imprimis Apulei, ita ei syntaxis quoque Apuleiana non
ignota fuit et, quamquam nonnulla huius generis non solum
apud Apuleium, verum etiam apud reliquos scriptores hac atque
illac inveniuntur, etiam hac in re Iul. Val. ex Apuleio pendere
affirmaverim. Quo meliore fructu de hac re quaestio iniretur,

¹⁾ cod. exhibent 'penitus', quod sensum non efficit. locum sanavit
Volkm. coniectura 'percitus'.

²⁾ ita scripsit Kuebl. comprobante Volkmanno.

antea syntaxin Apuleianam pertractari necesse erat, id quod fecit Leky, cuius libellus maximae mihi utilitati fuit hanc rem perscrutanti. Quae commemoratu digna mihi videbantur, sequentibus verbis tractabuntur.¹⁾

De attributo et appositione.²⁾

Saepe Apuleius coniungitur *ἀσυνδέτως* duo substantiva, quorum alterum attributi loco est. (cf. Koziol, *der Stil des Luc. Apul.* Wien 1872 p. 257 sq. Leky p. 11 sq.) affero met. VII 11 puella virgo. similiter Iul. Val. 55, 4 virginibus filiabus

De notionibus praedicativis.

Praedicativa nonnunquam ab Apuleio per anticipationem scripta videntur (cf. Leky p. 14). ex Iul. Val. exscripsi: 5, 10 opertum quidem vultum . . . texeris velamine. (simplicius Ps-Call. *συγκάλυψόν σου τὸ πρόσωπον*).

De casibus.

a) de genetivo.

1. Persaepe gen. pendet e neutris pronominum apud Apuleium (cf. Leky p. 15) met. I 12 quid rei et saepe a. l. eundem habemus usum apud Iul. Val. 83, 3 quid rei cf. 118, 22. 46, 24 quid virium. 93, 28 quid mobilitatis. 167, 5 eboris quod. 33, 20 ad id loci cf. 149, 22. 37, 23 eo loci. 5, 11 id promissi. 109, 2 id

¹⁾ quibus ex fontibus Apuleius hac in re hauserit, exponere supersedeo. Quod si indagaturus eris, Leky ipse tibi adeundus erit. Ceterum non ignoro dubitari posse utrum haec an illa structura a Iul. Val. sumpta sit ex Apuleio.

²⁾ obiter haec tango, quae saepius inveniuntur, ut dubium sit num a Iul. Val. ex Apul. sumpta sint. attributi loco habet Iul. Val. saepe substantivum cum praepositione coniunctum. praepositio 'de' exstat: 34, 14 Cleomenes de Naucrato et Dinocrates Rhodius (structura usitata iuxta inusitam). 37, 1 omnem illam de farina lineam. 59, 19 de Dario metum. 64, 25 pugnam de cestibus. 96, 3 periculum de multitudine. (pro gen. obiect.). 122, 26 quidquid de hoc labore (similiter 96, 23 quidquid de Stranga. pro gen. part.). 134, 8 mortem . . . de externis (cf. Apul. met. VII 22 mortem de lupo). 145, 4 triclinium de saxi genere. 155, 9 supplementum de gente (similis usus praepositionis est 26, 17 reditu de Mothona). 161, 24 istae (scil. arbores) de auro. cf. etiam Hoppe II p. 38. praepositio 'ex' est: quaecumque ex hostibus (96, 1) pro gen. part. praeterea 107, 9. 165, 5. 157, 22 unus ex auro, alter . . . argenteus (animum intende ad variam dicendi rationem) cf. 161, 8. saepe hic usus exstat p. 143. affero v. 19. 21. sq. effigies . . . e marmore . . . e metallo. 26 currus . . . e porphyrite lapide. praepositionem 'cum' adhibet Iul. Val. 44, 9 statuam . . . cum . . . inscriptione. 46, 1 cum cataphractis viros (cf. Apul. met. I 12 illa cum gladio). 47, 23 loculos cum aureis. praeterea commemoro 120, 5 obviare adventanti iubent cum litteris. 160, 5 effigies cum luminibus lampadarum, quas a materia argenti . . . aestimabamus (animum intende ad usum praepositionis 'a'). de similibus structuris Apul. cf. Koziol p. 331 sq. Leky p. 12. — adiungere hoc loco mihi licet constructionem ad sensum, quae vocatur, usitatam apud multos scriptores. ex Iul. Val. affero 62, 20 invehitur Alexander Thebas eamque diripere . . . festinat. 119, 4 irent quisque securus in sua. de Apuleiano usu vide Leky p. 12.

voti. 162, 9 id monstri. 147, 26 istud iniuriae. 98, 19 ad id consilii. 160, 12 multa opum. 157, 17 in ulteriora regionum. 150, 19 inter cetera laboris et gloriae. 159, 7 cetera oris. cf. etiam Hoppe II p. 20 sq. 106, 5 ex incerto regiae incitationis.¹⁾ similiter apud Apul. (Leky p. 16). de hac re cf. Draeger I² 448 sqq.

2. Saepe Iul. Val. gen. pronominis 'suus' cum substantivis coniungit. hic usus ante Iul. Val. praecipue apud Apul. invenitur (cf. Draeger I² 472. Rönsch, coll. phil. p. 74) ex Iul. Val. affero 41, 20 fata sui. 51, 5 ambitu sui. 57, 15 favorem sui. 62, 28 sui misericordiam. 63, 22 maiestate sui. 94, 6 admirationem sui. 105, 16 sui dignitate. 114, 22 perniciem sui. 121, 18 de exemplo sui. 142, 9 sui conspectu. de usu Tert. cf. Hoppe II p. 18. Etiam genetivos 'mei' et 'nostri' habet Apul. (cf. Draeger l. l.) e. g. affert ex Apul. met. II 25 nostri vim praesentariam. cf. Iul. Val. 61, 14 in nostri contumeliam. 112, 23 legationem mei. Praeter has pronominum formas apud Apul. usitatas Iul. Val. utitur etiam forma 'vestri', quae apud Apul. deest (cf. Hildebr. ad. met. V 3) 62, 4 vestri murorum. 148, 27 ex praedicatione vestri. 154, 12 a cognitione vestri.

3. mille Apul. cum gen. coniungit, praeter locos, quos Leky p. 16 affert, exstat met. X 1 mille armatorum. idem habet Iul. Val. 61, 22 armatorum mille. (cf. Draeger I² 106 sq. N-W II 301 sqq.)

4. apud Apul. met. VIII 7 legitur: parentum suorum . . . reverens (cf. Leky p. 16). eadem structura recurrit apud Iul. Val. 93, 1 nihilum reverens nostri. (aliorum scriptorum locos videbis apud Leky l. l.). — increpare alqm alcus rei (cf. Draeger I² 487) hanc structuram invenimus apud Sueton. Apul. apol. 77 levitatis et inconstantiae increpitus. similiter dicit Iul. Val. 31, 25 ignaviae eos increpitus. 66, 22 increpare vatem falsidicentiae. — nudus cum gen. coniunctum exstat (cf. Draeger I² 478) apud Sall. Iug. 79, 6 Quint. IV 1 Apul. met. V 2 vox quaedam corporis sui nuda. inde ab Ovidio apud poetas, apud Iul. Val. 116, 24 nudos armorum. — 'moris est' invenitur apud Sen. Tac. Plin. Ulp. Val. Max. per parenthesin, si licet dicere, apud Iul. Val. 119, 13 ut . . . vobis moris est. cf. Apul. flor. 1 ut . . .

¹⁾ In deliciis habet Iul. Val. pleonastice substantivum 'res' cum gen. coniungere (cf. Draeger I² 466) hanc iuncturam saepe habet Tert. (cf. Hartel, Wien. Sitzber. 1890 [phil. hist. Kl.] patrist. Stud. III 21). Ex Iul. Val. affero: 20, 7 rem periculi cf. 97, 11. 89, 26 rem timentis. 23, 10 rem belli. 60, 10 rem militae cf. 48, 27. 82, 14. 118, 14. adicio has iuncturas commemoratu dignas: 39, 20 quem depositi locum i. q. locum, ubi exta deposita erant. 143, 27 veri faciem. 144, 3 veri imaginem. 147, 6 fidem veri. 108, 7 sponsionem praemii repetunt i. q. sponsum praemium.

religiosis . . . moris est. — dominari cum gen.¹⁾ coniunctum invenitur apud Ps.-Apul. Ascl. 39 caelestes dii catholicorum dominantur. Tertull. (cf. Hoppe I p. 12, II p. 24) Min. Fel. Ict. (cf. Rönisch, It. p. 438) Iul. Val. 156, 29 orientis omnis occidentisque dominari. 163, 6 dominarere cunctorum. fortasse Iul. Val. hoc loco Ps.-Call. secutus est, ubi est alio loco eiusdem capitis: *κατακυριεύσειν πάντων τῶν ἐθνῶν*. cf. etiam Draeger I² 494.

b) De accusativo.²⁾

1. Contra optimi sermonis praecepta Iul. Val. verba intransitiva pro transitivis usurpat. — antestare cum acc. coniunctum est apud Iul. Val. 113, 17 deos viribus antestemus. cf. Apul. met. IV 8 qui robore ceteros antistabat (cf. Draeger I² 380. Müller l. l. p. 133). — impertire alqm alqa re (cf. Draeger I² 561). hanc structuram scriptores raro usurparunt, cum multo saepius dicatur 'impertire alicui alqd.' Praeter eos locos, quos Ebert (act. sem. Erl. II 317) ex Plauto (cf. etiam Lindsay, Synt. of Plaut. p. 31) Terent. Nep. Sueton. Front. attulit, invenitur apud Apul. (cf. Leky p. 20). Symm. (Kroll p. 34) Iul. Val. 8, 22 libensque te venia impertio. 99, 2 si miseratione hosce impertias. — simplicem accus. sibi asciscunt verba, quae motum indicant. de hac usu Apuleiano cf. Leky p. 21. Draeger I² 395. ex Iul. Val. affero 23, 18 repatriat Macedoniam. — evadere c. acc. coniunctum i. q. effugere (cf. Draeger I² 381. Hoppe II p. 14. Müller l. l. p. 136) invenitur apud poetas aureae latinitatis, Apul. Iul. Val. habet 133, 25 poenam illum capitis non evasurum. —

¹⁾ obiter hoc loco alios graecismos tangere mihi licet: dat. auctoris s. graecus saepe in inferiore latinitate invenitur (cf. Rönisch, It. p. 436. Hoppe I p. 8) cum part. perf. coniunctum apud Iul. Val. 31, 29 paucis admodum comitatus. 94, 23 quod ubi Persis visum intellectumque est. 113, 28 (Graecia) subacta Indis foret. 116, 6 hostibus invisitatae cf. 131, 25. 126, 20 ubi coenatum exercitui foret. 159, 4 multa . . . sunt nobis cognita. 161, 1 comperta nobis (cf. etiam Draeger I² 429 sqq. qui Gell. quoque affert). sed non solum cum part. perf., verum etiam cum aliis verbi formis dat. coniungitur (qui usus non ignotus est Tert. quoque (cf. Hoppe I p. 9). apud Iul. Val. 17, 28 illi retineri. 96, 25 cunctis visi consuerat. 127, 11 navigia, quae intuentibus . . . noscebantur. 120, 13 eum tibi . . . proelium, nobis philosophia noscatur. 132, 25 hominibus . . . usus ferri . . . ignoraretur. 133, 23 intentis . . . vox auditur. 142, 3 incoli . . . numinibus. 147, 11 mihi soli Alexander habere. 153, 8 ceteris arma sumuntur. — gen. comp. in inferiore latinitate invenitur (cf. Woelfflin, Arch. VII 118. Hoppe I p. 8. Rönisch, It. p. 435. coll. p. 58) Iul. Valeri locos collegit Kuebl. (ind. p. 242). — de verbis sentiendi cum part. coniunctis cf. Hoppe I p. 14 sq. ex Iul. Val. affero 150, 8 videre . . . flammam . . . promicantes prodique effigies.

²⁾ de dativo. hoc loco obiter tango locutionem 'cordi habere' (cf. Thes. IV 940, 41) quae exstat apud Gell. praef. 12. II 29, 20. XVII 19, 6. Ennod. epist. 2, 4 p. 43, 15. Iul. Val. 126, 14.

incidere cum acc. coniunctum habemus (cf. Draeger I² 378. Müller l. l. p. 136 sq.) apud Liv. Tac. hist. III 29. Solin. Apul. met. VI 8 meas . . . manus incidisti. VI 14 proximam convallem . . . incidebant. Lact. epit. 29, 1 cf. Bünem. ad h. l. Auson. Eccl. Iul. Val. 84, 21 incidens aquae illius vehementiam.

2. Figuram etymologicam saepius adhibuit Apul. (cf. Leky p. 22). fortasse ad usum Apuleianum (met. IX 20 stipendia Veneri militabant) recedit id quod Iul. Val. scribit 161, 5 proeliis, quae . . . militaverat (cf. Plaut. Pers. 232 militia militatur. Hor. epod. I 23). cf. Müller l. l. p. 14.

3. Verba impersonalia cum acc. coniuncta commemorare latere alqm (cf. Draeger I² 356. Müller l. l. p. 127. Hoppe I p. 10 qui hanc structuram in graecismis numerat) est apud Varr. Verg. georg. I 247. Ovid. Iustin. Eccl. (Apul. met. IV 9. VIII 31. IX 18 personaliter, si licet dicere, hoc verbo utitur). Iul. Val. 52, 2 te latuisse. Reliquis locis 2, 11. 52, 24. 103, 6. (cf. Kuebl. ind. p. 250) habet eandem structuram atque Apul. — subire alqm. apud Apul. legimus: met. VII 2 subiit me . . . finxisse. apud. Iul. Val. 93, 21 eiusmodi quid facere Alexandrum subit.

c) De ablativo.

1. 'opus est' cum abl. part. perf. pass. coniunctum invenitur apud Apul. (cf. Leky p. 23), praeterea apud Gell. XV 22, 8 quod opus esset facto (cf. Draeger II 750 sq.). ex Iulio Valerio affero 6, 30 quid nunc opus facto est. item 18, 17. 78, 21. 139, 7.

2. abl. 'merito' pro praepositione 'propter' (cf. Rönisch, It. p. 398) primus habuit Apul. apol. 8. (cf. Sittl, Jahresber. 1891 p. 236), postea Tert. (cf. Hoppe I p. 48. II p. 31) Iul. Val. 109, 6 virtutum . . . et sapientiae merito (cf. etiam Kuebl. ind. p. 251), fortasse ex inferiore latinitate ei hic usus notus erat, ubi saepe exstat.

De praepositionibus.

a) cum accusativo coniunctis.

1. ad. haec praepositio saepe apud Apul. vim modalem habet (cf. Leky p. 24). ex Iul. Val. affero 100, 22 turris ad faciem. 141, 13 ad auri gratiam colorata, sed ad magnitudinem. — saepe Apul. habet praepositionem 'ad' coniunctam cum verbis, quae plerumque dativum cas. sibi asciscunt (cf. Leky p. 25) cf. similes structuras Iuli Valeri. 66, 12 ad spem et gaudium illi fuit. 105, 11 erit illi ad solatium. 155, 7 ad sexum suum cesserit. adiungo verbum, quod plerumque est transitivum: 106, 1 tum ad mulcedinem aurium . . . procurari tum ad delectationem oculorum.

2. apud. pro praepositione 'in' usurpatur (cf. Arch. XIII 345 sq. Thes. II 337 sq.) apud comicos (cf. Brix ad Plaut. mil. 930.

Ter. Ad. 517) cf. etiam Halm. Cic. Verr. IV 48. apud Apul. (cf. Leky p. 26) apud Iul. Val. 3, 3 quod apud Aegyptum a dis acceperam.

b) cum ablativo coniunctis.

1. ab. Iul. Val. 120, 4 habet: primates, quos scilicet a sapientiae modo censent. eundem huius praepositionis usum antea invenimus apud Apul. (cf. Leky p. 27).

2. ex. hac praepositione adverbialem fere in modum aliquotiens utitur Apul. (cf. Leky p. 27) cf. praeterea Kroll de Symm. p. 32. eundem usum affectat Iul. Val. 20, 7 ex cursu. 145, 23 ex facili (pro adverbio). 162, 22 ex fide. deinde similiter atque Apul. apud Iul. Val. 108, 18 ex voto (i. q. secundum votum) cf. 138, 17. deinde affero: ex praesenti i. q. in praesenti 65, 9. 162, 16. locos collegit Kuebl. (ind. p. 245). — de locutione Apuleiana 'e re', de qua iudicium incertum est, cf. Leky p. 27 adn. 1. apud Iul. Val. inveni 17, 27 e re est scire vos. similiter 108, 29. causalem vim inveni 68, 13 e qua re.

3. de. saepius apud Apul. verba dicendi coniunguntur cum praepositione 'de', non cum acc. (cf. Leky p. 29). inveni apud Iul. Val. 47, 2 de hoc negitantes. similiter 68, 5 de Atheniensibus spes mihi erat dextros mihi satis et obsequentes futuros.

4. in. ab eleganti sermone plane abhorret 'locus' verbi abl. cas. cum praepositione 'in' coniungere. Sed ut apud Apul. nonnunquam hic usus exstat (cf. Leky p. 30), ita Iul. Val. non ignotus est. affero 21, 7 quo in loco. 22, 17 sexto in loco. 108, 9 quam editissimo in loco. 159, 18 congesto in loco. (cf. etiam Draeger I² 520 sq.)

De participio.

1. Coniugationem periphrasticam, quam vocant, adhibere Apuleius in deliciis habebat. Leky p. 35 complures locos Apuleianos affert, ubi partic. praes. cum formis verbi substantivi hic scriptor coniungit. ex Iul. Val. affero 121, 27 videns ille sit atque omnium sciens (de hac re cf. Landgraf-Blase, Gramm. III¹ 256).

2. Ablativi absoluti, quibus subiectum deest, apud Apuleium non raro inveniuntur (cf. Leky p. 35) apud Iul. Val. inveni: 132, 5 persistentibus adserentibusque.

De parataxi sententiarum.

Apuleium parataxin saepe adhibuisse docet Leky p. 41. Weyman l. I p. 348 affert Apul. met. II 30 et comparat met. V 15 (iubet citharam loqui: psallitur. tibus agere: sonatur. choros

canere: cantatur.) cum Iul. Val. 77, 25 alimoniam petit: protinus parent. auro indiget: sunt vectigalia ditia. militem quaerit: animis volentibus praesto sunt.

De sententiis interrogativis.

'Quid' eodem significatu atque 'cur' habet saepe Apul. (Leky p. 45), idem observamus apud Iul. Val. 48, 16 quid . . . perturbamini. 76, 6 quid ergo . . . Alexandrum provocamus? et a. l.

De sententiis relativis.

1. quod. huic verbo Apul. pleonastice adiungit 'enim' (cf. Leky p. 49) eum imitatus Iul. Val. dicit 164, 21 quod enim sciret.

2. saepius omittit Apul. 'magis' ante 'quam' vel apud 'tanto-quanto' e. g. affero de mundo 9 quanto repentinus, tanto vehementior (cf. Leky p. 49 sq.). similem usum invenimus apud Iul. Val. 153, 11 tantum . . . honore dives est, quantum cicatricibus insignitior. (cf. etiam Hoppe I p. 51.)¹⁾

De pronomibus.²⁾

1. pronominis indefiniti 'nullus' nom. et acc. cas. usurpat Iul. Val. etiam eo loco, ubi in aurea latinitate dicitur 'nemo' et 'neminem' (cf. Arch. III 27). hunc usum non usurparunt Cic. Caes. Liv. Sall., cum reperiamus apud Plaut. (Lor. ad Pseud. 282) Quint. VIII prooem. 16. Sueton. Eutr. Veget. Ammian. (cf. Hassenstein p. 31). Cassian. Ennod. Symm. or. II 19 etc. praeter eos locos, quos affert N-W II 522 ex Plauto, commemoro Men. 99. praeterea Apul. met. III 14 nulli . . . ac ne tibi quidem ipsi adseveranti. IV 11 nulli nostrum. VI 27 cum nullus adforet, qui . . . VII 17 nullus . . . desinebat. Iul. Val. 106, 10 nullum sapientium. 109, 6 quem . . . dignum fortuna sua nullus addubitet.

2. quanti i. q. quot. de hoc usu cf. Broukh.-Burm. ad Prop. I 5, 10. Bünem. Lact. IV 15, 16. Hildebr. Apul. met. VII 9. Rönsch, It. p. 336. Draeger I² 104. Hoppe II p. 106. ex Iul. Val. affero 123, 5 quanti qualesque meorum etiam proeliis cecidere? quanti vero adepti desiderata? 154, 24 equites, quantas vultis.

¹⁾ hoc adiungo: 'ut ne' apud Apul. nonnunquam occurrit (cf. Leky p. 51). num hac in re Iul. Val. (43, 14 mandatur, ut ne . . . demutaret) Apul. secutus sit dubium est.

²⁾ obiter haec commemoro, quae Iul. Val. ex Apul. sumpsisse affirmare non audeo. 'aliquis' in sententia negativa insolite invenitur apud Apul. (cf. Leky p. 63). apud Iul. Val. est 95, 32 ne sit vobis aliquid. — 'alius' pro pronomine 'alter' promiscue usurpat Iul. Val. e. g. affero 103, 19 satrapae duo, quorum nomen alteri Besas erat, alius vero dictus Ariobarzanes. hunc usum non ignorat Apul. (cf. Leky p. 64).

De particulis.

enim. hanc particulam saepissime Iul. Val. ab initio posuit. Exempla afferre longum est ac supersedeo; si pervolves eius librum, in omni fere pagina exempla huius usus invenies. idem observamus apud Apul. (cf. Leky p. 57), sed multo rarius quam apud Iul. Val. (cf. etiam Spengel. praef. ad Ter. Andr.² p. XXVII. ad Andr. 91. Ad. 168).

De gradatione.¹⁾

Ad gradum positivum adiungit saepe Apul. 'quam', ut notionis vim augeat (cf. Leky p. 65). apud Iul. Val. legimus: 97, 12 quam properiter posset. 133, 25 iuro quam sancte. 162, 22 interminatur quam sancte.

De verborum quorundam proprio usu.

1. Apud Apul. locutionem 'paululum' aut 'minimum demutare a' invenimus (cf. Leky p. 67). similiter dicit Iul. Val. 161, 14 ut nihil demutat ab ea lyra. 24, 19 ut nihilum de Centaurorum Lapitharumque convivio demutaret.²⁾

2. Verbo 'commodare' intransitive utitur Apul. (cf. Leky p. 67). ex Iul. Val. commemoro 151, 10 nihil homini commodare praescientiam (hoc loco 'commodare' idem valet atque 'utile esse').³⁾

3. Complures structuras inusitatas Iuli Valeri, quae ad sermonem Apuleianum recedere mihi videntur, commemoro. — attractionem relativam, quam vocant (de qua cf. Foerster, die Kasusangleichung des Relativpron. im Lat. Fleckeis. Jahrb. Suppl. 27 p. 176. 181 sq.), inveni apud Iul. Val. 117, 10 hisce, quibus dixi, diebus. usum inversum (cf. Bach, de attractione inversa. Straßb. 1888) repperi 107, 23 ii, quique sunt auctores huiusce, hortor ac moneo, ut se prodant (cf. etiam Rönisch, It. p. 443). — Apul. met. V 11 sat est quod ipsae vidimus. similiter Iul. Val. 82, 3 sat igitur sit quod... senseritis. etiam Ter. Phorm. 768 (?) — esse cum inf. coniunctum saepe invenitur post auream latinitatem (cf. Draeger II 293 sq. Hoppe II p. 47). Iuli Valeri locos, quos enumerare longum est, conlectos vides in

¹⁾ obiter hoc loco commemoro neutr. superl. adverbii loco usurpatum (Iul. Val. 103, 25 cautissimum confirmantes), quem usum Iul. Val. e sermone Graeco sumpsisse videtur. grad. pos. exstat: 11, 20 lene librasse (quem usum antea apud Ovid. (cf. N-W II 591) invenimus). sed lectio non certa est. Kroll coni. 'plene'. Ausfeld 'bene'.

²⁾ verbo transitivo utitur 151, 18 si hominem demutaveris. unus Iul. Val. hoc verbum alia significatione (i. q. se inclinare) usurpare videtur. cf. 82, 27 cum in sese paulatim vices... demutarent. 96, 25 Darius e curru regio demutat ad currus. sed 23, 20 Philippum... in Cleopatrae nuptias demutantem. coni. Eberhard 'denutantem'.

³⁾ structurae 'commodare alicui alqd' locos collegit Kuebl. (ind. p. 242).

Kuebl. ind. (p. 245 sq.). — praecipere cum acc. c. inf. (cf. Draeger II 315 qui exemplum huius structurae affert Apul. met. II 5) exstat apud Iul. Val. 166, 24 praecepi ei uxorem Roxanen... dari. cf. 166, 16. 167, 5; 8. (cf. Paucker, de latin. script. hist. Aug. (Dorpat 1870) p. 126 sq. Hoppe II p. 52). — petere cum acc. c. inf. invenitur apud Sueton. Gell. Hygin. Iul. Val. 155, 8 eam se petere ibidem desiderare inque eius locum supplementum de gente postulari. (cf. Draeger II 386).¹⁾

De ubertate orationis.

1. 'Universi omnes' *ἀσυνδέτως* ponit Apul. (cf. Leky p. 68) qui usus recurrit apud Iul. Val. 35, 8 iubet omnes... universos eodem commigrare.

2. Iam iamque habet Apul. met. III 14. VIII 29. 31. (cf. Leky p. 69), praeterea affero ex Iul. Val. 95, 30 iam iamque adesse.

3. Inde ab Apuleio saepe verbum 'instar' coniungitur cum praepositione 'ad' (aut 'in'), quae supervacanea videtur. cf. de hac re N-W I 727 qui affert ex Apul. met. I 25. II 9. 21 etc. ex Iul. Val. 145, 9. 159, 10. 165, 20.

4. Pleonasmus in modum dicit Iul. Val. 1, 14 ex cera imitabatur navigii similitudinem. 24, 13 crure laeso et vulnerato. 73, 5 agitur... super tractatu, utrumne... 91, 25 tete ipso pro te utere internuntio (de pronomine apud Apul. pleonastice repetito cf. Leky p. 70) cf. 118, 18 nostra inter nos proeliatio. addit gen., qui eandem fere significationem habet: 78, 26 metus vos formidine solverem. 130, 28 densitate nimiae crassitudinis. 146, 15 adrogantiam nimiae prudentiae (cf. Hoppe II p. 18 sq.). praeterea notabilia sunt 44, 6 in aedem templumque. 105, 23 aedes... templumque. 38, 27 colendos oportere. 95, 31 ne, inquit, ne sit...²⁾

VII. Denique locutiones affero, quas Iul. Val. ex Apul. sumpsit. Plerasque composuit iam Weyman (l. l.), nonnullas comme-

¹⁾ appendiculae in modum affero iuncturas: dignor cum inf. coniunctum habemus apud Verg. aliosque poetas, Sueton. Apul. met. VI 9 dignata es socrum salutare. apol. 43 (p. 499 Oud.) quem dignatus sim initiare. Iul. Val. 6, 17 ultra adesse dignabitur. 10, 6 mecum convenire dignatus est. — vitare cum inf. coniunctum invenitur apud Gell. X 21, 2. Hor. Sen. Sulp. Iul. Val. 70, 17.

²⁾ obiter commemoro consecutionem temporum. similiter atque Apul. (cf. Leky p. 54) Iul. Val. hac in re liberiore usum adhibet quam per optimorum scriptorum leges licet. affero ex Iul. Val. 38, 10 secrevit, non... quod... sit... libitum, verum... celebraretur. 42, 17 fovetur, ne quis... noceret. 47, 2 pergunt exigere, quisnam... foret. cf. 121, 26 pergit... sciscitari, cuinam mentiri... non oporteret. 81, 26 ne perseveraret, procedunt. 122, 1 quaerit, quasnam... existimarent. etc.

moravi locis praecedentibus (cf. e. g. p. 41 s. v. cernuare. s. v. coruscare. p. 47 s. v. mille. etc.), complures, quas ipse inveni, addidi, veniam a lectore peto, si me hanc atque illam praetermisisse inveniet.

Iul. Val. 1, 29 magno risu dissolutus est.

Iul. Val. 3, 5 consule super cupitis cf. 10, 17. 69, 12. 98, 24. 113, 3. 140, 21. petitis adnueret (itin. Alex. 53 referunt cupita).

Iul. Val. 3, 5 et cum verbis — 14, 12 et cum dicto. cf. 24, 16. 61, 9. 146, 4. — 24, 1 et una cum dictis — 27, 8 cum his dictis. cf. 28, 24. 82, 5. 147, 12. — 39, 15 et his dictis. cf. 45, 18.

Iul. Val. 5, 20 cum te lectulo conlocaris.

Iul. Val. 5, 22 explora vultus illos.

Iul. Val. 6, 31 onere (de fructu uteri dicitur).

Iul. Val. 8, 6 adiacens erat.

Iul. Val. 9, 4 cum auribus... usurpasset. 15, 3 oculis usurpare.

Iul. Val. 9, 23 promptum os porrigebat (draco) (ut 'lubentiam' demonstraret).

Iul. Val. 10, 17 morte praeventus est.

Apud. met. III 7 Milonem risu maximo dissolutum. cf. X 15 risu maximo dirumpuntur (Otto, Sprichw. p. 301. Arch. VIII 408 sq.)

Apul. met. V 6 cupitis adnuat. cf. 23. IX 18.

Apul. met. I 6 et cum dicto. cf. 16. 17. 18. 22. II 5. 10. 15. 24. 28. III. 13. 15. VI 21. VII 28. VIII 19. IX 7. X 22. — VI 21 his dictis — III 14 cum isto fine sermonis. cf. IV 7.

Apul. met. II 6 (te) blande lectulo collocavit.

Apul. met. V 11 meos explorare vultus. cf. apol. 15 (p. 21, 20 Kr).

Apul. met. I 9 onere (eadem significatione utitur).

Apul. met. I 23 erit tibi adiacens. (quod part. cum verbo substantivo coniunctum invenitur etiam apud Eccl. cf. Thes. I 663 sq.)

Apul. de deo Socr. 1 visu usurpamus. 20 vocem... auribus... usurpatam. ibid. infra. non modo auribus... verum etiam oculis... usurpasse. (Plaut. cas. 631. Lucr. I 301. paneg. XII 2 p. 272, 12 B).

Apul. met. VII 11 promptis saviolis adlubescebat.

Apul. met. X 11 sive peremptus est sive morte praeventus

est. (cf. Ovid. trist. V 4, 32. Iustin. XXXII 3, 3).

Apul. met. VI 22 leges elementorum et vices siderum.

Apul. met. VI 10 sic ad illam (Venus) cf. II 25. VI 22.

Apul. met. VI 19 ad istum caelestium siderum chorum. de mundo 1 agens stellarum choros. cf. 29. de deo Socr. 2 caeli chorum (Ps-Cyprian. spect. 9 p. 11, 13 H. Claud. Mamert. II 12 p. 149, 12 E. Eurip. El. 467. vita Theognii anall. Boll. X p. 81, 9).

Apul. met. IV 5 per altissimum praeceps in vallem proximam... praecipitant. IV 12 repentino et inopinato pulsu praeceps inegit.

Apul. met. VI 1 sese... intulit.

Apul. met. V 26 sororem tuam... nuptiis coniugabo.

Apul. met. I 4 (te) prandio participabo. cf. IX 33 (Sulp. Sev. chron. I 53, 6 p. 54, 25 H).

Apul. met. X 2 provenisse (de filio dicitur).

Apul. met. VI 18 et aes si forte prae manu non fuerit (cf. Leky p. 28. Draeger I² 640 sq. Hoppe I p. 45).

Apul. met. IV 33 diebus plusculis. cf. VII 1. IX 41. X 2 post dies plusculos. (Gell. XIII 2, 2. Marcell. emp. p. 6, 1 H plusculis diebus. Macr. sat. I 2, 2 per complusculos dies).

Apul. met. X 8 ut res est... cognoscite. 16 cognito quod res erat. cf. IX 25. X 24. 28. de mundo 19. apol. 13 ut res est. 93 uti res fuit, ita dicere. de

Iul. Val. 11, 18 cursus astorum motusque elementorum.

Iul. Val. 14, 18 Philippus... sic ad illum.

Iul. Val. 15, 6 easque (stellas) in coeli choro lucentes. 145, 8 stellasque... caelestem chorum agere.

Iul. Val. 15, 11 praeceps hominem adpellens impulsu improviso praecipitat.

Iul. Val. 23, 5 infert sese.

Iul. Val. 23, 26 matrem... nuptiis coniugabo. cf. 166, 12. 22.

Iul. Val. 23, 26 vos participabo convivio. cf. 49, 16. 59, 3. — 52, 25 (honore). 57, 19. 95, 29 (facto). 109, 10 (regno). 135, 17 scientia.

Iul. Val. 24, 7 filios... proventuros.

Iul. Val. 24, 10 poculum, quod sibi prae manu erat.

Iul. Val. 24, 24 post complusculos dies. cf. 164, 1.

Iul. Val. 28, 4 quibus, ut res erat, cognitis cf. 47, 2. 95, 7. 149, 12. — 85, 10 proinde ut res erat. non est cur hoc loco scribatur perinde cf. Skutsch,

Forsch. z. lat. Gram. und Metr. I 85. etiam 96, 21 proinde (ita T) melius fuerit.

Iul. Val. 29, 1 propter illam adsistens.

Iul. Val. 30, 6 manum duci commodat obsecuturam.

Iul. Val. 33, 5 multo denique itineris exanclato. cf. 127, 3. 158, 9. — 131, 13 labore . . . exanclato.

Iul. Val. 47, 7 in enodando (de somnio dicitur).

Iul. Val. 49, 16 convivio . . . adfluente (afluente? cf. autem Kuebl. ind. p. 239).

Iul. Val. 54, 17 fuga facessunt.

Iul. Val. 59, 8 obseratis urbis suae claustris.

Iul. Val. 60, 9 neque me fugit . . . sed (orationis initium).

Iul. Val. 63, 34 'quam vellem' inquit. cf. 139, 27. 147, 19.

Iul. Val. 64, 20 uti adesset... magnopere contendunt.

Iul. Val. 64, 24 certamen luc-
tae profitetur.

Iul. Val. 67, 25 ne verbis qui-
dem temperavere.

Iul. Val. 68, 7 dictis vos in-
solentibus velitatos.

Iul. Val. 69, 25 quousque tan-
dem Aeschines. (fortasse Iul.
Val. ante oculos versabatur
initium Cic. Cat. I 1).

deo Socr. 21 proinde ut res est
est (cf. etiam Leky p. 22 sq.).

Apul. met. II 23 quam propter
adsistens cf. V 28. VIII 13.
X 21. (cf. Thes. II 900, 3 sq.)

Apul. met. III 12 iussis tuis
obsequium commodare.

Apul. met. VI 4 exanclatis
laboribus. cf. XI 12. 15. Pet-
schenig, Zeitschr. f. öst. Gymn.
1891 p. 748.

Apul. met. IV 33 praecepta
sortis enodat.

Apul. met. VI 24 cena afflu-
ens

Apul. met. IV 20 fuga facesso.

Apul. met. III 28 horreum...
claustris . . . obseratum.

Apul. met. VI 13 nec me prae-
terit . . . sed (orationis initium.
cf. Sall. or. Macri 3 p. 119, 22 J³).

Apul. met. VI 4 'quam vellem'
inquit. cf. III 12. 20 (Cic. Brut.
248. fin. III 10. Curt. III 12, 26.
Suet. Nero 10).

Apul. met. II 18 magno opere
. . . contendit . . . cenulae in-
teressem (Suet. Vit. 4).

Apul. de dogm. Plat. I 2 de
lucta certaverit.

Apul. met. IX 36 saltem verbis
temperare noluit. (Tacit. hist.
I 69. Suet. vit. Luc. p. 51, 5
Reiff).

Apul. met. VIII 25 contra me
velitaris iocis. apol. 2 adversum
te . . . calumniis velitatur. (Gell.
VII (VI) 11, 1).

Apul. met. III 27 quousque
tandem inquit (Lucif. mor. esse
pro dei fil. 12 p. 310, 11 H).

Iul. Val. 70, 4 cum tu suaseris
et . . . persuaseris.

Iul. Val. 74, 2 orationis plus-
culum.

Iul. Val. 77, 16 videte denique.

Iul. Val. 91, 17 stupore defixi.

Iul. Val. 91, 22 en . . . adsum
(orationis initium).

Iul. Val. 93, 26 ecquid, inquit,
hoc est, quod . . . ?

Iul. Val. 94, 27 intempesta
iam nocte.

Iul. Val. 95, 24 demirantique,
quae gesta sunt.

Iul. Val. 95, 24 cassum labo-
rem.

Iul. Val. 95, 27 gestae rei
seriem explicat.

Iul. Val. 97, 12 fugam capessit.

Iul. Val. 97, 29 ad incitas de-
duxisset.

Iul. Val. 99, 17 in eam sen-
tentiam vadit. (auctor itin.
iocose se gerere videtur, si (62)
scribit: neque difficile ceteri
pedibus in sententiam secuti
regis exemplum <qui curru
effugit> paria consultant).

Apul. met. VII 4 eique sua-
sisse ac denique persuasisse.
cf. IX 25. apol. 93. — IV 11
suadens persuadere (Sen. epist.
71, 30. Aug. cat. rud. 8, 2. de
nat. boni 44 p. 881, 11 Z).

Apul. met. IV 29 terrae plus-
culum.

Apul. met. III 23 specta deni-
que.

Apul. met. III 22 stupore de-
fixus cf. IX 11. XI 14. de dogm.
Plat. II 4.

Apul. met. XI 5 enadsum (ora-
tionis initium).

Apul. met. IX 6 ecquid istic
est? ait.

Apul. met. I 10 nocte intem-
pesta. (etiam apud Cic. aliosque
scriptores).

Apul. met. IV 12 narratisque
. . . quae gesta sunt. cf. V 31.
VIII 1. IX 21.

Apul. flor. 17 <p. 79 Oud.>
cassus labor (cf. Thes. III 521, 16.
Sil. Stat. Plin. Eccl.) cf. Leky
p. 34 adn. 1.

Apul. apol. 61 omnem ordinem
gestae rei . . . percensuit (Suet.
Claud. 37. Dares 11 p. 13, 9 M).

Apul. met. III 5 fugam ca-
pessunt (cf. Thes. III 309. Sall.
hist. fr. Liv. alique scriptores).

Apul. met. III 28 ad extremas
incitas deducti (cf. Plaut. Poen.
907. Lucil. III 101 <p. 9 Marx>.
XV 513 <p. 35 Marx>).

Apul. met. II 7 pedibus in
sententiam meam vado. cf.
VI 32 (Otto, Sprichw. p. 276.
Arch. VIII 34).

Iul. Val. 99, 20 redditurus scilicet matrem. cf. 163, 12.

Iul. Val. 102, 2 ipsis etiam orbatus adfectibus. cf. 89, 27. 139, 10. (adfectus i. q. homines amati Kuebl. ind. p. 239.

Iul. Val. 104, 5 vulneratum atque adhuc spirantem.

Iul. Val. 108, 2 qui eius consilia praeverterint.

Iul. Val. 108, 16 crucibus adfixos. cf. 47, 3. 48, 30 crucibus subfigi. cf. 108, 9.

Iul. Val. 109, 24 quod in commune proficiat.

Iul. Val. 114, 9 sanctissimi milites (in contionando).

Iul. Val. 117, 17 laudem . . . captare.

Iul. Val. 120, 2 flagrantiam solis.

Iul. Val. 124, 3 Prasiacae . . . quae civitas.

Iul. Val. 127, 21 curiositate rimantibus.

Iul. Val. 130, 26 properanter sarcinis strictis.

Iul. Val. 132, 3 ut impossibile . . . arbitratus.

Iul. Val. 132, 8 locum arboribus consitum.

Iul. Val. 136, 26 Ammonis dei, quem maximum et praesentissimum scimus. 92, 21 regem . . . ut deum praesentissimum

Apul. met. VI 6 datura scilicet poenas. cf. IX 42.

Apul. de dogm. Plat. II 22 carissimis orbatus adfectibus (cf. Thes. I 1191, 73).

Apul. met. III 3 interemptos ante pedes ipsius spirantes adhuc. cf. IV 5.

Apul. met. IV 5 consilium meum praevertit sors deterrima.

Apul. met. III 9 cruci adfigatis. (cf. Thes. I 1212, 54).

Apul. flor. 9 (p. 38 Oud.) quod in commune expediat.

Apul. met. III 3 Quirites sanctissimi (in contionando).

Apul. de deo Socr. prol. 4 laudem capto. Ammian. XXV 4, 7. cf. Thes. III 378, 73.

Apul. met. IV 1 flagrantia solis. cf. IV 17. 31. VI 12 (Georges s. v. flagrantia. Ambros. hex. IV 3, 9. comm. Bern. in Lucan. VII 5 p. 220, 16 Us.).

Apul. met. I 5 Hypate quae civitas. cf. X 35.

Apul. met. V 22 curiosa rimatur.

Apul. met. III 28 raptimque constrictis sarcinis. cf. IV 21. XI 26.

Apul. met. I 20 nihil impossibile arbitror. (impossibilis praeterea invenitur apud Quint. Inst. Dig.)

Apul. met. V 1 lucum arboribus consitum. cf. VIII 18. X 30 (Hertz ad Gell. XIX 12, 7).

Apul. met. III 12 praesentissimum numen. cf. XI 12.

demirati. 150, 28 augustissimum numen.

Iul. Val. 139, 17 neque enim ab interfectione . . . mulieris temperabit. cf. 147, 7.

Iul. Val. 141, 1 onustum donis . . . reddam.

Iul. Val. 143, 28 quos (currus) et cursum agere opinare et moveri omnia non discredere (in describendo artificio).

Iul. Val. 145, 10 ad instar integrae domus . . . opere circumforaneo.

Iul. Val. 146, 23 gladius meus . . . comes.

Iul. Val. 147, 16 vidua . . . hic sederem.

Iul. Val. 155, 20 nudo vestigio.

Iul. Val. 156, 24 certe illud tibi iam Homericum adest, quod illic sapientissimus gloria-tur: multigenasque urbes hominum moresque notavi.

Iul. Val. 162, 1 prioris corporis pars pube tenus.

Iul. Val. 163, 14 pro bone Iuppiter.

Apul. apol. 2 ut aegre Lollius Urbicus ab eius pernicie temperarit. cf. 48 (p. 506 Oud.).

Apul. met. V 15 muneribus . . . onustas . . . reddidit. cf. V 8.

Apul. met. II 4 credes illos ut vere pendentes racemos . . . nec agitationis officio carere (in describendo artificio).

Apul. met. IV 13 ad instar circumforaneae domus. cf. III 2. IX 4.

Apul. met. III 5 gladiolo, qui me comitabatur. cf. II 18.

Apul. apol. 76 vidua . . . domi sedisset. cf. met. IV 32 (Passio Bonosi 5 p. 612 ed. Ratisb.).

Apul. met. V 20 nudoque vestigio (Gaudent. Brix. p. 56 Gal. Verg. Aen. VII 689 sq. vestigia nuda . . . pedis).

Apul. met. IX 13 nec immerito priscae poeticae divinus auctor apud Graios summae prudentiae virum monstrare cupiens multarum civitatum obitu et variorum populorum cognitu summas adeptum virtutes cecinit.

Apul. met. I 6 pube tenus cetera corporis. Verg. Aen. III 426.

Apul. met. III 26 pro Iuppiter hospitalis.

Caput V.

De verbis locutionibusque inferioris
latinitatis propriis.

Colliguntur hoc capite ea verba et locutiones, quae in sermone scriptorum inferioris latinitatis inveniuntur, in sermone vulgari, quantum video, desunt. affero¹⁾

I. substantiva

a) declinationis primae

aditacula ἄπ. εἰς. Iul. Val. 152, 19 (cf. Thes. I 692).

continentia (i. q. ea, quae continentur) invenitur in inferiore latinitate, cf. Thes. IV 700, 46 sqq. apud Iul. Val. est 51, 16 talem continentiam scribit. cf. Ps.-Call. γράφει . . . ἐπιστολὴν περιέχουσαν οὕτως.

dinoscentia exstat apud Aug. de civ. dei 74, 12. Iul. Val. 34, 26. 87, 15 evitata hoc astu dinoscentia. 91, 13 pulvis . . . omnem dinoscentiam . . . confudisset.

evidentia i. q. perspicuitas invenitur apud unum Iul. Val. 84, 16 delectatus eius (scil. fluminis) evidentia. 100, 27 propter saxi illius evidentiam. alia significatione apud Apul. Cels. Quint. etc.

excrescentia ἄπ. εἰς. Iul. Val. 141, 14.

expensa. quod verbum proprium esse sermonis ICt. videtur. exstat apud Claud. (laud. Stil.). Ulp. Vulg. Iul. Val. 19, 5 expensam tamen eorum fieri.

falsidicentia ἄπ. εἰς. Iul. Val. 67, 1 increpare vatem falsidicentiae. cum hoc verbo compono verbum 'veridicentia', quod exstat apud solum Iul. Val. 2, 22 veridicentiae tuae non refragatur. 29, 24 veridicentiae isti testis accedo. 66, 14.

gesticula (ita scribendum esse ex Iul. Val. cognoscitur, lexica habent gesticulus) invenitur apud Tert. apol. 19. Iul. Val. 19, 26 gesticulam mansuetudinis luserat.

¹⁾ Verbis, quibus adscripti ἄπ. εἰς., apud solum Iulium Valerium, si quid video, reperiuntur.

indigentia (i. q. inopia) est (cf. Rönisch, coll. phil. p. 71) in Vulg., apud Heges. Ambros. de Isaac 7, 60. Aug. serm. 345, 5. ep. 82, 16. Iul. Val. 101, 20 vitam ab indigentia laxiorem. 155, 18 indigentiam calciamentorum.

inobsequentia ἄπ. εἰς. Iul. Val. 78, 18 eorum culpa inobsequentiae argueremini.

nuptia ἄπ. εἰς. Iul. Val. 5, 3 agebat mecum nuptiae secretum.

pecua ἄπ. εἰς. Iul. Val. 56, 4 una servitiis pecuisque.

praescientia imprimis invenitur apud Eccl. affero Tert. adv. Marc. II 5. Aug. c. d. V 9 (ubi agit de praescientia dei). Mart. Cap. I 32. II 159. praeterea Iul. Val. 2, 28 nomina, quibus uti ad praescientiam solemus. 151, 10 nihil homini commodare praescientiam. (cf. etiam Rönisch, It. p. 219).

versura. huius verbi singularem significationem invenimus apud Iul. Val. 107, 4 mercaturarum versurae.

b) declinationis alterius

commilitium de hominibus dicitur ab Iul. Val. 33, 6 fessum commilitium refecit. et Ammian. XV 8, 4 (cf. Hassenstein p. 13).

conlimitium invenimus apud Solin. 49, 6. Iul. Val. 155, 28 flumen, quod dispescit huiusmodi conlimitia. Ammian. XV 4.

conventiculum¹⁾ i. q. locus quo convenitur (cf. Thes. IV 844, 73) saepe apud Eccl. ICt. Amm., affero Lact. V 11, 10. Arnob. IV 36. apud Iul. Val. est 33, 23 frequentem . . . commentium conventiculis. antea apud solum Tac. ann. XIV 15.

incentivum, neutr. adiectivi 'incentivus' (quod invenitur apud Varr. Prud. Firmic.) exstat in inferiore latinitate (cf. Rönisch, It. p. 107. coll. phil. p. 40), saepe apud Ammian. Arnob. IV 33. Oros. Prud. Mar. Victorin. Iul. Val. 29, 14. 47, 3 his . . . incentivis exstimulatus. 86, 19. 114, 27 magnum . . . incentivum praestitisti.

penita, -orum (subst. gen. n.) primus habere videtur Iul. Val. et post eum Mart. Cap. Iul. Val. 1, 11 aulae penita. 42, 19 telluris huius penita. 146, 5 in penita perducit. 150, 24 sacri loci penita. adi. ipsum invenitur apud Plaut. asin. 41. Vitruv. Varr. Apul.

repositorium i. q. sepulcrum ἄπ. εἰς. Iul. Val. 166, 26 repositorium corpori meo fieri.

satellitium habet ante August. doct. Chr. III 18 Iul. Val. 27, 24 satellitio stipatus.

¹⁾ falso dicit Kuebl. in ind. (p. 243) 'conventiculus'.
Faßbender.

sputamentum (cf. Rönisch, It. p. 24) habent Tert. de spect. 30 sputamentis dedecoratus. August. ad Oros. c. Prisc. 11. Iul. Val. 22, 7 abstersit clementer sputamenta.¹⁾

c) declinationis tertiae

a) substantivum in syllabam -tas terminatum

possibilitas exstat apud Arnob. I 44. Amm. XIX 2, 15. Pall. Mart. Cap. Iul. Val. 41, 14 possibilitate res caret (cf. Rönisch, It. p. 53. coll. phil. p. 60. 170).²⁾

β) substantiva in syllabam -o terminata.

abusio (cf. Thes. I 237 sq.) exstat apud Cic. or. 27. auct. ad Her. Quint. aliisque locis, ubi significat eam figuram rhetoricam, quam Graeci vocant *κατάχρησιν*. i. q. 'usus pravus' saepe in inferiore latinitate. Iul. Val. habet 50, 12 abusione huiusmodi in ultionem contumeliae . . . consurgit.

admiratio i. q. res admiratione digna habent (cf. Thes. I 740) auct. ad Her. III 14, 24. Plin. n. h. X 80. XVI 168. XXXVI 95. Iul. Val. 130, 21 talis nobis obicitur admiratio.

agnitio. vox rara apud antiquiores: semel habet Cic. crebrescit inde a s. II (cf. Thes. I 1350 sqq.) similiter atque Iul. Val. (150, 29 agnitionem confessus esset olim visitati dei) hoc verbo saepe Eccl. utuntur.

coruscatio (locos collegit Rönisch, It. p. 71. 311. coll. phil. p. 71) saepe invenitur apud Eccl., Ambros. August. c. d. XXII 22 etc. Iul. Val. habet 11, 29 fulgurum coruscatio. cf. Thes. IV 1073.

defensatio ἄπ. εἰρ. Iul. Val. 148, 5 aberit Antigono defensatio.

editio i. q. partus exstat apud ICt. Tertull. adv. Iud. 1. Iul. Val. 12, 5 editionem ipsam elementis . . . cordi fuisse.

¹⁾ adiungo haec substantiva

crepitaculum (Thes. IV 1168) de ludo puerorum dicitur apud Quint. IX 4, 66. Nemes. ecl. III 30. Iul. Val. 51, 22. Arnob. II 39. IV 21. VII 32. Hieron. epist. 108, 26. Mart. Cap. 17. IX 927. de sinistro et tympano Apul. met. XI 4.

equitium (cf. Rönisch, It. p. 30) invenitur apud Col. VI 27, 1. saepius apud ICt. Iul. Val. habet 13, 26 viri, qui Philippi armenta vel equitia curabant.

septennium. est apud Vell. II 31, 3. Prud. dittoch. 23. Eutrop. IX 22. Firm. de err. prof. rel. XIII 1. Iul. Val. 153, 4 eaedem post septennium in exercitum dimittantur.

stannum (= Zinn). hic sensus exstat inde a s. IV^p (cf. Beckmann, Beiträge z. Gesch. d. Erfind. IV p. 330) Iul. Val. 132, 25 usus ferri aerisve vel stanni. cf. Ps.-Call. παρ' αὐτοῖς δὲ σίδηρος οὐχ ὑπῆρχεν οὔτε χαλκός οὔτε κασίτερος.

²⁾ adicio verbum 'fragilitas', quod habent Plin. n. h. XII 65. XXXIV 146. August. c. Secundin. 19. Iul. Val. 97, 19.

evacuatio ἄπ. εἰρ. Iul. Val. 83, 29 Volkmannus recte, ut opinor, immutavit in verbum 'vacatio', antecedit enim 'militiae'.

fabulatio est in Vulg. psalm. 118, 85. Mart. Cap. VI 189. Firm. math. V 9. Iul. Val. 22, 11 hinc soluta est fabulatio.

fortitudo i. q. firmitudo est apud Iul. Val. 87, 17 propter galeae fortitudinem. Hieron. Macrobr.

inscalptio exstat apud unum Iul. Val. 7, 19 annulo, cui inscalptio erat. 100, 25 lapide, cuius . . . inscalptio adeo tenuis erat.

inspiratio est apud Iul. Val. 61, 6 (Kuebl. hoc loco scripsit 'dei in se spiratione cessante', sed T omisit 'se', scribendum est 'inspiratione', fortasse in Ps.-Call. fuit ἐπιπνοίας) Solin. 7, 23. Tertull. de pat. 1. Chalcid.

insulcatio ἄπ. εἰρ. Iul. Val. 33, 29 ad memoriam veteris insulcationis.

inustio invenitur apud solum Iul. Val. 16, 23 quod inustio . . . fortuita . . . eius coxae . . . insederat. cf. Ps.-Call. ἐπειδὴ ἐν τῷ μηρῷ εἶχεν ἔγκανμα. 145, 5 igneae . . . maculae vel inustiones (Ps.-Call. ἀσηπτα καὶ ἀκανστα ὑπὸ πυρός).

lusitatio ἄπ. εἰρ. Iul. Val. 47, 26 pila, quod eius congruat cum tua aetatula lusitatio.

mensuratio habent gromat. vet. 359, 11. Iul. Vict. art. rhet. 3, 5 p. 379, 12 H. Iul. Val. 161, 1 eius capacitatis . . . mensuratio.

proceritudo est apud Solin. 1, 87. Iul. Val. 40, 6 obeliscos . . . proceritudinis erectissimae. 143, 16 (columnarum) proceritudo.

proeliatio ἄπ. εἰρ. Iul. Val. 118, 18 nostra inter nos proeliatio.

provectio est apud Lact. V 11, 8 (p. 585 A Migne) Chalcid. Tim. 74. Iul. Val. 153, 11 ea nobis stipendia sunt, haec provectio.

submersio (cf. Rönisch, It. p. 78) invenitur apud Eccl., Arnob. V 35. Augustin. serm. 162, 2. Chalcid. Tim. 59. Iul. Firm. Iul. Val. habet 1, 19 ut simul cum submersione illius cerae . . . etiam omnes hostes . . . pelago mergerentur.

supplicatio. huius verbi num. pl. habet Iul. Val. eadem significatione atque 'preces', quem usum apud reliquos scriptores non inveni. 101, 10 Graecis supplicationibus obsecrantes.¹⁾

¹⁾ praeterea afferro: munitio i. q. vestimentum habet Iul. Val. 126, 26 vianibus . . . neque incuriosa munitio fuerat necessaria. — permixtio i. q. coitus exstat apud Iul. Val. 122, 3 permixtio maribus ac feminis. — vertigo i. fere q. globus exstat apud Iul. Val. 160, 19 adhaerebat illi tropheo orbis quidam ad modum vertiginis caelitis. 161, 10 vertigo quaedam ad modum mundi figurata.

γ) substantiva in syllabam -tor (aut -sor) vel -trix terminata. copulator (cf. Thes. IV 920) est apud Iul. Val. 26, 3 parentibus copulator. Aug. c. Iul. op. imperf. 3, 138. de nupt. et concup. II 9.

dilargitor ἄπ. εἰρ. Iul. Val. 18, 6 inconsideratior dilargitor. insessor habent Iul. Val. 1, 20 cereis insessoribus. 159, 19 currus . . . insessore aureo laboratus. et Symm. ep. II 48, 1.

obsecutor est apud Tertull. adv. Marc. IV 9 et Iul. Val. 113, 3 uti se obsecutoribus ad cupita (aliter Ps.-Call. ἔχειν δὲ αὐτοὺς συμμάχους ἕως τέλους μεθ' ἑαυτοῦ).

sustentatrix est apud Eustath. hex. III 5, antea apud Iul. Val. 77, 21 laborantibus et dimicantibus idonea sustentatrix.

δ) substantivum gen. neutr. praecantamen ἄπ. εἰρ. Iul. Val. 1, 17 praecantamina loquebatur.

d) declinationis quartae. compactus ἄπ. εἰρ. Iul. Val. 95, 6 (imago) fatisciente compactu procidit.

conflictus i. q. proelium exstat saepe in inferiore latinitate (cf. Thes. IV 237), apud Iul. Val. est 87, 13 coepto conflictu (cf. Amm. XXV 1, 18).

congregatus (cf. Thes. IV 290) ἄπ. εἰρ. Iul. Val. 105, 27 hominum congregatu.

desitus ἄπ. εἰρ. Iul. Val. 162, 8 cum desitu spiritus. imitatus habent Iul. Val. 96, 27 eiusdem imitatu. Auson. perioch. Odyss. XIV.

impetus. hoc verbo utitur Iul. Val. significatione 'magnitudo': 141, 18 grana illis quo glandes impetu.

inconspectus ἄπ. εἰρ. Iul. Val. 124, 26 eque inconspectu nostro . . . evanescunt (Volkm. legit 'conspectu').

latratus est apud Solin. 15, 7. Iul. Val. 48, 20 canibus . . . mos est . . . latratibus indulgere (cf. Ps.-Call. ὥσπερ καὶ οἱ κύνες ἐν τοῖς ὑλάγμασι).

luctatus est apud Plin. Tertull. Iul. Val. 20, 20 pugillatus . . . atque luctatus.

praescitus ἄπ. εἰρ. Iul. Val. 52, 7 quae sint . . . regi praescitui.

provectus habent Iul. Val. 82, 25 in hosce provectus . . . procurentibus. Aug. c. d. IX 18. XI 12. Sidon. ep. IV 4.

stratus inusitate dicitur apud Iul. Val. 43, 11 animantium stratu (idem valet quod 'trucidatio').

traditus ἄπ. εἰρ. Iul. Val. 40, 4 accepisse . . . traditu veteri.

vibratus est apud Iul. Val. 9, 24 cum . . . linguae vibratu. Mart. Cap. 887.

II. adiectiva

a) declinationis primae alteriusque.

Ac primum quidem affero complura in syllabas -bundus formata.

amplexabundus (cf. Thes. I 1994) ἄπ. εἰρ. Iul. Val. 104, 10.

aurigabundus (cf. Thes. II 1500) ἄπ. εἰρ. Iul. Val. 20, 5.

eiulabundus ἄπ. εἰρ. Iul. Val. 97, 26.

natabundus ἄπ. εἰρ. Iul. Val. 84, 18 natabundus exit (cf. Ps.-Call. ἀποδυσάμενος ἐνήλλατο).

nixabundus ἄπ. εἰρ. Iul. Val. 21, 25.

viabundus ἄπ. εἰρ. Iul. Val. 141, 5 (cf. Ps.-Call. ὁδεύων).

praeterea commemoro 'reptabundus', exstat apud Sen. de vit. beat. 18, 2. Iul. Val. 5, 18 draco . . . reptabundus (Ps.-Call. δράκοντα ἐρπίζοντα). 9, 13. 38, 22 reptabundi . . . invasere (Ps.-Call. ἐρπύζοντες εἰσῆλθον).

Tum alia adiectiva in syllabam -us terminata secuntur.

auctiusculus est apud solum Iul. Val. 91, 6. 93, 18 (cf. Thes. II 1194).

fortunarius exstat apud unum Iul. Val. 55, 8 in haec . . . fortunaria dispositis. 98, 7 stabilia fortunaria. adiungo adiectivum eiusdem formationis: stantarius ἄπ. εἰρ. Iul. Val. 131, 9 stantaria morte (fortasse scribendum est 'stataria', in P est: tantarum mortem, quae verba sensum non efficiunt).

gratulatorius habent Capitol. Max. et Balb. 17. Iul. Val. 12, 1 solatia gratulatoria. 142, 24 coena gratulatoria. adsero adiectivum eodem modo formatum 'transitorius', quod est apud Suet. Eutr. Lampr. August. Boeth. Cassiod. Iul. Val. 131, 1 neque id . . . transitorium fuit.

interamnanus habent Lamprid. Alex. Sev. 56, 6. Iul. Val. 152, 16 interamnanum . . . locum.

pellinus ἄπ. εἰρ. Iul. Val. 126, 28 femoralibus uti pellinis (Ps.-Call. περιμήροισι δερματίνοισι).

praelepidus ἄπ. εἰρ. Iul. Val. 4, 11 ore praelepidum.

sacriculus ἄπ. εἰρ. Iul. Val. 6, 24 ut purgatione sacricula procurem.

saporus (cf. Rönisch, It. p. 141) est apud Lact. III 16, 5 (p. 397 A Migne). Prud. ham. 751. cath. IV 94. Iul. Val. 141, 19 grana . . . sapor.

visendus i. q. perspicuus est apud Iul. Val. 100, 24 e lapide visendo. praeter hunc locum haec significatio inveniri non videtur. i. q. 'visu dignus' exstat apud Cic. Vatin. 31. Plin. n. h. XVI 242.

Adiungo adiectiva terminatione participiali -tus formata.¹⁾
 incommunicatus ἄπ. εἰρ. Iul. Val. 24,7 filios incommu-
 nicatos (cf. Ps.-Call. γνησίους παῖδας C add. ἀμοιχευτούς).
 praeimpeditus ἄπ. εἰρ. Iul. Val. 91,8.
 praepigneratus est apud Iul. Val. 20,14 praepignerato
 osculo (cf. Ps.-Call. καταφιλήσας αὐτόν) et Ammian XXIX 2,6.
 trepidatus ἄπ. εἰρ. Iul. Val. 8,16 mulier trepidatior.²⁾

b) declinationis tertiae

beluilis (cf. Thes. II 1863) exstat apud solum Iul. Val. 14,5
 est ei vitium beluile. 163,3; 9.

conspicabilis (cf. Rönisch, It. p. 114. Thes. IV 495) est
 apud Prud. perist. X 633. Sulp. Sev. v. Mart. XXI 1. Hilar. in
 psalm. 91,4. Rufin. Mart. Cap. August. Claudian. Mamert. Sidon.
 Iul. Val. 54,24 quod e suggestu regiae turris promptius con-
 spicabilis foret. (cf. Ps.-Call. εὐεπίγνωστον δὲ ἦν).

contemptibilis (cf. Rönisch, It. p. 110. Thes. IV 652 sq.)
 i. q. non venerandus, despiciendus de hominibus dicitur saepe
 apud Eccl. (affero Arnob. IV 34. Ambros. hex. V 10,29. Hieron.
 epist. 146,2. Sulp. Sev. Mart. IX 3) apud Iul. Val. habemus 50,7
 homullorum . . . contemptibilium.

discrebilis ἄπ. εἰρ. Iul. Val. 135,3 vox . . . discrebilis (cf.
 Ps.-Call. φωνή . . . διαρρήδην λέγουσα).

expiabilis ἄπ. εἰρ. Iul. Val. 84,25.

femoralia i. q. feminalia. hoc adi. substantivi vim con-
 secutum invenimus (cf. etiam Rönisch, It. p. 103) apud Eccl.
 aliosque scriptores. affero Th. Prisc. 1,12. Vulg. eccli 45,10.
 Isid. XIX 22,29. Iul. Val. 126,28 femoralibus uti pellinis oportebat.

gradabilis ἄπ. εἰρ. Iul. Val. 92,2 (fluvius) gradabilis.

imperialis exstat apud ICT. August. Capit. Aur. Vict. Iul.
 Val. 46,20 Graecum et imperiale videbatur.

inefficax habent Sen. Ambros. Veget. Iul. Val. 103,12
 inefficacem . . . insecutionem. 113,18 inefficacem audaciam.

insubiugabilis ἄπ. εἰρ. Iul. Val. 6,9 insubiugabilia foedera
 (Ps.-Call. ἀνυπότακτα).³⁾

¹⁾ adiungo hoc loco part. perf. pass. 'corporatus', i. fere q. for-
 matus saepe invenitur apud Eccl. veluti apud Tertull. de pall. II (p. 1032 B
 Migne) Lact. II 10 (p. 310 M.) IV 26 (p. 528 B M). Claud. Mamert. de statu
 an. 123 (p. 720 B M) Iul. Val. 159,6 homines absque capitibus corporatos. cf.
 Thes. IV 997.

²⁾ fortasse scribendum erit 'trepidantior' (Kroll).

³⁾ Praeter eos locos, quos supra dixi, commemoro hos locos Ps.-Call.,
 quos Iul. Val. imitatus est.

chlamys. Iul. Val. 104,11 contegens regia chlamyde. Ps.-Call. τῇ
 χλαμύδι αὐτοῦ ἐσκέπαζε. 138,19 diadema . . . in Ptolomaei caput transfert

interminis ἄπ. εἰρ. Iul. Val. 39,12 mundum . . . inter-
 minem. Ps.-Call. τὸν ἀτέρομον κόσμον.

intranatabilis ἄπ. εἰρ. Iul. Val. 86,2 (ita coni. Schlee,
 in P 'in tranatabulis').

iugalia i. q. matrimonium habet solus Iul. Val. 5,5.

lualis ἄπ. εἰρ. Iul. Val. 42,21 (in carmine) tractus luales.
 in Ps.-Call. hic locus corruptus est.

mundialis (cf. Rönisch, It. p. 120) est apud Tert. spect. 9
 (p. 642 A M) de an. 54 (p. 742 B M) adv. Marc. V 4 (p. 476 C M).
 Hieron. ep. 43,2. aliosque Eccl. Iul. Val. 1,9 mundalia elementa.
 10,28 ovum vero forma mundialis est.

persuavis ἄπ. εἰρ. Iul. Val. 127,29 persuavi potu.

poenalis reperitur apud Plin. n. h. XVIII 112. ICT. Aug.
 conf. I 13. Claud. Mamert. de statu an. I 23 (p. 720 B M). Iul.
 Val. 71,11 ultionibus poenalibus.

proelialis est apud Iul. Val. 96,26 currus quibus proelia-
 libus utebantur. et Heges (cf. Rönisch. coll. phil. p. 84).

supplicialis ἄπ. εἰρ. Iul. Val. 101,6 suppliciali . . . servitio.

viabilis habet solus Iul. Val., quantum video, 91,34 (flu-
 vium) viabilem sese . . . praebeat. addo adiectivum 'inviabilis',
 quod est apud unum Iul. Val. 45,4. 59,27, et 'perviabilis',
 quod uno loco (97,14) invenitur.

Adiungo adiectiva formata terminatione praes. participiali:

chlamydeque augustiore . . . circumiectum. Ps.-Call. ἄρας τὸ ἐαντοῦ διάδημα
 ἔστρεψε τὸν Πτολεμαῖον καὶ τὴν χλαμύδα αὐτοῦ περιέβαλεν αὐτῷ. 149,17 coronam
 . . . adamantibus coruscantem, thoracam . . . ex beryllis, chlamydem pur-
 puream. Ps.-Call. στέφανον ἀδαμάντινον πολύτιμον καὶ θώρακα διὰ λίθων καὶ
 βηρύλλων καὶ χλαμύδα . . . δλοπόρφυρον.

exoptabilis. raro hoc adi. invenitur, quantum video, apud solos
 Plaut. Stich. 395. Lucil. sat. Sil. XI 387. Iul. Val. 42,2 urbs . . . cunctis
 exoptabilis saeculis. Ps.-Call. ἦξις δὲ πόλιν ποθητήν . . . (locus est corruptus).

falcatus. Iul. Val. 53,22. 143,25 currus . . . falcatos. Ps.-Call. ἄρματα
 δὲ δρεπανηφόρα τετορνευμένα.

gentiliter, quod invenitur apud Sol. 11,8. 20,8. Cyprian. ep. 55,6.
 aliosque Eccl., dixisse Iul. Val. 144,18 videtur gr. ἐθνικῶς imitatus.

melos. (Naev. Acc. Pacuv. Varr. Cat. Hor. Lucr. Auson. Eccl.) Iul.
 Val. 62,25 melos . . . canere. Ps.-Call. ἐλεημονικὸν μέλος ἀναμέλναι.

multifidus. multifida . . . est . . . vaticinandi scientia. habet Iul.
 Val. 2,24. cf. Ps.-Call. πολυσχιδής.

oratoria (scil. ars) Iul. Val. 12,27 oratoriae. Ps.-Call. ῥητορικῶν λόγων.

praecursor. hoc verbum invenitur apud Liv. XXVI 17,16. Plin. pan.
 Trai. 76. saepe apud Eccl. Iul. Val. 5,16 praecursor tibi . . . dei mox aderit.
 (Ps.-Call. πρόδρομος τοῦ εἰσερχεσθαι τὸν θεόν.) praeterea 6,1. 83,12.

quinqueiugus ἄπ. εἰρ. Iul. Val. 32,26 (in carmine) vertice quin-
 queiugo. vertit verba Ps.-Call. (in carmine) πενταλόφοις κορυφαῖσιν. addo
 verbum similiter formatum: quinquevertex ἄπ. εἰρ. Iul. Val. 39,3 quin-
 queverticem . . . urbem. in Ps.-Call., qui hoc loco male decurtatus est,
 videtur legi ἐπὶ πέντε ὑψηλοτάτας λοφίας.

aurigans i. q. aureus ἄπ. εἶρ. Iul. Val. 144, 15 aurigantem colorem (cf. Thes. II 1500).

ignicans ἄπ. εἶρ. Iul. Val. 141, 18 grana . . . ignicantia.

inobsequens dicitur de rebus apud Sen. n. q. praef. 16. de bestiis apud Sen. Phaedr. 1068. de hominibus apud Tert. adv. Marc. IV 17 (p. 401 B M) et apud Iul. Val. 53, 13 censeo igitur, ut (ad)¹⁾ adorandum me venias, ne contra²⁾ inobsequens poenam pro venia merearis.

III. adverbia.

adverbii 'colliniare' grad. superl. habet bis Iul. Val. 137, 20 eum quam conliniatissime efficiat ac depingat. (Ps.-Call. ἀγνωστὶ ζωγραφῆσαι τὸν Ἀλέξανδρον). 143, 26.

coniugaliter (cf. Thes. IV 322) habent Iul. Val. 8, 31. Aug. ep. 157, 39. c. Iul. V 10, 41.

daedale ἄπ. εἶρ. Iul. Val. 161, 21 aquila . . . effigiata daedale. adiectivum habent aliquoties Enn. Lucr. Verg.

dedecorosius. hunc comp. grad. invenimus apud Ict. Hieron. in Ies. XVI 58, 10. aliosque Eccl. Iul. Val. 86, 29 dedecorosius evasisse.

dignanter est apud Vopisc. Symm. ep. V 63. Ambros. ep. XXI 20. Iul. Val. 57, 21. 94, 1. Greg. Tur. (Bonnet, le latin de Grég. de Tours, p. 469).

discriminosius ἄπ. εἶρ. Iul. Val. 84, 20 id factum . . . valedudinem . . . discriminosius icerat³⁾ (Ps.-Call. χαλεπῶς διέκειτο).

discursim ἄπ. εἶρ. Iul. Val. 62, 17 obire discursim. (Macrobian locus (sat. VII 1, 1) incertus est).

improperiter ἄπ. εἶρ. Iul. Val. 94, 21.

indignantius videtur exstare apud unum Iul. Val. 86, 1, cum grad. pos. habent Ammian. XV 1, 3. XXVII 3, 5. Arnob. III 7.

letaliter est apud Plin. n. h. XI 206. Amm. XIV 5, 8. XXVI 6, 3 etc. Aug. c. Iul. Pelag. II 33. Iul. Val. 27, 26 letaliter ictus. 103, 24 letaliter vulnerant.

IV. verba

a) frequentativa

dignitari est apud solum Iul. Val. 44, 7 veste dignitati sunt. 63, 31.

ductare i. q. putare ἄπ. εἶρ. Iul. Val. 148, 28 (Plautinus enim locus (Pers. 637) incertus est).

¹⁾ 'ad' suppl. Krollio auctore.

²⁾ fortasse 'nec ultra' (Kroll).

³⁾ ita scripsi Krollio auctore. codd. 'vicerat'.

iactitare. similiter atque Eccl., Tert. (cf. Hoppe I p. 29). Sulp. Sev. vit. S. Mart. XXIV 3 (p. 174 A M) qui se Ioannem esse iactitaret, Iul. Val. hoc verbo utitur 99, 24 frustra se illum hisce . . . liberalitatibus iactitare. antea invenitur apud Livium VII 2, 11. Phaedr. II 5 (6), 15.

praesuspectare ἄπ. εἶρ. Iul. Val. 48, 25.

prosultare habet unus Iul. Val. 9, 17 ceteris . . . prosultantibus. Ps.-Call. οἱ δὲ συνεσθίοντες . . . ἐπήδησαν. 94, 15 prae- daeque (ita corr. Volkm.) magnitudine prosultans.

revertare reperitur apud unum Iul. Val. 16, 5. 134, 27.

submersari ἄπ. εἶρ. Iul. Val. 125, 18.¹⁾

b) cum praepositione 'cum' formata.

commanere est apud Aug. c. d. XXII 8. Macrobian. sat. VI 8, 21. Porphy. Iul. Val. 33, 22.

commilitare habent Flor. III 5, 23. Aug. ep. 101, 4. Iul. Val. 115, 21 bestiarum, quibus Indi commilitant. Ps.-Call. θηρία, ἅπαντα συνεμάχοντο τοῖς Ἰνδοῖς.

confrequentare (cf. Thes. IV 254) habent Prud. perist. I 9. inscr. Hil. (in psalm.) Iul. Val. 47, 13 i. q. numero augere Col. IX 13, 13.

conlimitare habent Ammian. XXI 2, 14. Solin. 15, 3 (dep.) Iul. Val. 14, 8.

consplendescere ἄπ. εἶρ. Iul. Val. 150, 3 (Thes. IV 502).

consternere i. q. in planum ducere habent Manil. III 652. Lact. III 24, 8. Iul. Val. 107, 7 ut . . . dimensa spatia viae publicae consternantur.²⁾ (Ps.-Call. τὰς δὲ ὁδοὺς . . . ἐμπορεύεσθαι καὶ πραγματεύεσθαι). cf. Thes. IV 509, 20.

convirescere ἄπ. εἶρ. (cf. Thes. IV 879) Iul. Val. 144, 17.

c) variae formationis.

abrelegare ἄπ. εἶρ. (cf. Thes. I 130) Iul. Val. 80, 2 abrelegastis. Ps.-Call. ἐξυβρίσατε.

acquiescere i. q. assentiri (cf. Thes. I 424, 17) est apud Ict. Eccl. Iul. Val. 117, 22. 119, 14. 139, 23.

adinquirere ἄπ. εἶρ. (cf. Thes. I 687) Iul. Val. 52, 6 non ausi . . . adinquirere. Ps.-Call. μὴ τολμήσαντες ἐξετάσαι.

¹⁾ obiter hoc loco adiungo 'circumcursare', quod verbum absolute usurpant Lucr. IV 400. Dict. Pacat. Cyprian. Lact. VI 12, 12 (p. 678 B M). Ter. heaut. 512. Iul. Val. 10, 15. cum acc. coniunctum legitur (cf. Müller, I. I. p. 133) apud Plaut. rud. 223. Cat. 68, 133. Ammian. XX 7, 2. Heges. III 24, 32.

²⁾ aliam significationem i. p. prosternere, subvertere (cf. Thes. IV 509, 16 sqq.) sumpsit fortasse Iul. Val. (95, 27 cum [Darius] humi sese . . . constravisset) ex Apul. (apol. 45 (p. 56 Kr.) ad caducos consternendos) Enn. Aur. Vict.

attillare ἄπ. εἶρ. Iul. Val. 134, 10 animum attillarent. (cf. Arch. IV 243). 'attitillarent' coni. Kroll. Thes. II 1139.

celebrare iudicia i. q. habere exstat apud solum Iul. Val. 107, 15.

destinare i. q. mittere (cf. Rönisch, It. p. 385. coll. phil. p. 74) exstat apud Suet. Spartian. ICT. Eccl. saepe apud Iul. Val. (cf. Kuebl. ind. p. 244).

discredere est apud Commodian. apol. 552 et a. l. Iul. Val. 143, 29 moveri omnia non discredere.

evanescere habent Flor. III 3, 18. Ammian. XVI 6, 3. Iul. Val. 124, 27. 125, 7. translate utuntur Ter. Liv. Cic. Tac.

exanimare i. q. mori exstare videtur apud unum Iul. Val. 129, 22, cum significatione 'interficere' legatur apud Cic. Caes. aliosque scriptores.

extuberasco ἄπ. εἶρ. Iul. Val. 39, 6.

indilucescere ἄπ. εἶρ. Iul. Val. 134, 25.

industriari ἄπ. εἶρ. Iul. Val. 13, 18.

insuperare ἄπ. εἶρ. Iul. Val. 112, 21. Ps.-Call. ὑπερήσπιζον.

interscalpere ἄπ. εἶρ. Iul. Val. 144, 8 columnas . . . interscalptas.

intervehi ἄπ. εἶρ. Iul. Val. 132, 14 arbores caelum . . . proceritate intervectas.

intimare (cf. Rönisch, It. p. 173. coll. phil. 68. 123). quod verbum, etsi semel, quantum video, apud Apul. (de mundo prooem.) invenitur, Iulio Valerio notum fuisse videtur ex inferiore latinitate, ubi saepe exstat apud Solin. Tert. Ammian. Arnob. V 33. Iul. Val. 18, 15. 40, 22. 94, 14.

invadare ἄπ. εἶρ. Iul. Val. 160, 25.

perhorrere habent Iul. Val. 70, 13. Amm. XXIX 2, 4.

perpalari ἄπ. εἶρ. Iul. Val. 152, 27.

perviare ἄπ. εἶρ. Iul. Val. 95, 10 uti eum (fluvium) . . . perviaret. Ps.-Call. ἄμα τῷ διαπερᾶσαι.

praestigiare ἄπ. εἶρ. Iul. Val. 61, 17. praestigiat. (Volkman. legit 'praesagiat').

praestupesco ἄπ. εἶρ. Iul. Val. 62, 23.

praetendere i. q. excubare, in statione, praesidio esse invenitur (cf. Rönisch, It. p. 376. coll. phil. p. 11. 76. 89) apud Heges. Ambros. Tertull. itin. Alex. 8 (p. 5, 12 Volkman.) Frontin. Ammian. Claudian. cf. Iul. Val. 153, 8 viginti milibus . . . in patria praetendentibus.

ratum dicere ἄπ. εἶρ. Iul. Val. 151, 11. saepe invenitur 'ratum facere, ducere' apud Cic. aliosque scriptores.

sedere. hoc verbum invenimus saepe apud Iul. Val. singulari significatione i. q. placere, quem usum Iul. Val. excepto non

inveni. Locos collectos habes in Kuebl. ind. (p. 256), qua de causa hoc loco eos enumerare supersedeo.

stringere poculum i. p. exhaustire habet solus Iul. Val. 93, 22. sed 94, 3 pocula . . . haurienda.

subiugare (cf. Rönisch, coll. phil. p. 45. 124) translate usurpatum i. q. subigere habemus apud Ascon. Lact. III 8, 19 (p. 368 A M) hominem alienae dicioni subiugarunt (similiter Iul. Val. 10, 25 qui omnem [scil. mundum] suae dicioni subiugaret). Lact. IV 10, 10 (p. 473 A M). Firm. Mat. de err. prof. rel. XIII 6. Iul. Val. 46, 9. 74, 16. 78, 15. 98, 3. 107, 20 hostem . . . servitio subiugasse (cf. Arnob. I 5 ut . . . populos . . . servitio subiugaret. Lact. VII 24, 4 (p. 809 A M) subiugentur perpetuae servituti) 114, 18. 131, 17; 21. Claudian. eandem significationem etiam in ling. rom. invenimus. Kört. s. h. v. affert it. 'soggiogare'.

sumere epistulam i. q. accipere inusitate dictum habemus 156, 12.

sumptuari ἄπ. εἶρ. Iul. Val. 101, 15 viatico sumptuati.

supervehi i. q. superare exstat apud solum Iul. Val. 141, 26. 158, 14.

suprapono ἄπ. εἶρ. Iul. Val. 4, 23.

transiugari ἄπ. εἶρ. Iul. Val. 3, 23 in alteram transiugari. Ps.-Call. ἐτέραν γαμεῖ.

translabi habent Iul. Val. 119, 19. Claudian. in Eutrop. I 376.

transnubere ἄπ. εἶρ. Iul. Val. 27, 20 ad sese transnuberet. Ps.-Call. γαμηθῆναι αὐτῷ.

V. Verborum formationes, quae commemoratu digna videntur.

anguen (cf. Thes. II 50) ἄπ. εἶρ. Iul. Val. 39, 1 talia . . . anguina. haec forma eo mirior est, quod brevi ante verbo 'anguis' utitur: 38, 21 angues complusculi. 38, 31 anguibas.

cluere. verbum alterius ordinis imprimis apud praeclatitatis scriptores (etiam apud Tertull.) invenitur, cum tertium ordinem habeant scriptores inferioris latinitatis, Auson. Prud. Symm. Mart. Cap. Ennod. Iuli Valeri locos collegit Kuebl. (ind. p. 241), quos hoc loco iterare longum est. (de utraque formatione huius verbi cf. N-W III 265 sq. ubi locos collectos invenies). huius verbi comp. 'praecluere' ἄπ. εἶρ. Iul. Val. 45, 9 praecluatis.

conspirantissimus ἄπ. εἶρ. Iul. Val. 102, 5. (cf. Thes. IV 502).

equisius ἄπ. εἶρ. Iul. Val. 14, 3 addit equisius (cf. Ps.-Call. οἱ δὲ ἱποφορβοὶ εἶπον). verbum usitatum est 'equiso'.

verbi 'malle' forma 'malebit' ἄπ. εἰς. Iul. Val. 166, 9 (cf. N-W III 286. 621).

opinatissimus habent Iul. Val. 123, 20. Aug. trin. 7, 1.

praeter adverbii formam usitatam 'tumultuarie' invenitur 'tumultuario' ἄπ. εἰς. Iul. Val. 62, 13.

vestras videtur esse apud solum Iul. Val., qui exhibet formam 'vestratibus' 53, 8. 87, 22.

VI. Syntaxeos notabiles constructiones, quae aut apud solum Iul. Val. aut apud inferioris latinitatis scriptores inveniuntur.

Affero miras structuras

a) adiectivorum.¹⁾

dignus ad. Iul. Val. 108, 26 et a. l.

laxus ab. Iul. Val. 101, 20 vitam ab indigentia laxiorem.

hoc loco commemoro part. perf. pass.: occupatus. inferioris sermonis propria videtur esse iunctura 'occupatus in c. acc.' Iul. Val. 100, 10 in haec occupatus.

particeps alicui. est apud Iul. Val. 105, 8 participem Olympiadi.

'recens' raro coniungitur cum verbo finito, est apud Lucr. Ammian. Ennod. Iul. Val. 30, 17 quos... recens scripserat. (cf. Wölfflin, Rhein. Mus. 37 (1882) p. 112. N-W II 593), saepe cum part. perf. pass. (cf. N-W II 592) Iul. Val. 104, 4 recens vulneratum.

Mirum in modum Iul. Val. utitur grad. comp. adiectivorum et participiorum pro grad. pos. saepissime, ut hoc loco omnia huius usus exempla enumerari non possint. 11, 15 blandius. 11, 18 acrius. 11, 26 vehementius sunt exempla unius paginae, et sic per totum librum. nonnulla huiusmodi iam apud Apuleium reperimus (cf. Leky p. 66). ad augendum hunc comp. adiungit Iul. Val. saepe adv. 'longe' pro usitato 'multo', quod est in eleganti sermone. afferro 2, 9 longe celebratio. 88, 22 longe auctoribus. 124, 5 longe porrectior. 127, 22 longe numerosius. 129, 25 longe molestius.

b) verborum.

adlinere alqd alqa re (cf. Thes. I 1686). haec structura inde ab Iul. Val. 8, 24 culpa, qua adlini posses. legitur apud Auson. Symm.

'prae se agere' pro verbo usitato 'ferre' habet solus Iul. Val. 91, 11.

¹⁾ obiter hoc loco commemoro: necessarius in c. acc. Iul. Val. 106, 28.

audere ad. haec structura apud unum Iul. Val. (95, 21 ad natatus... audere) inveniri videtur (in Thes. s. v. audere nihil eiusmodi repperi).

communicare alicui alqd exstat in inferiore latinitate, apud Mamert. pan. Maxim. 10. antea apud Ascon. Pison. (p. 15, 10 ed. Kiessl.-Schöll) communicata sunt iudicia senatui. Iul. Val. 138, 16 ei comperta communicat. (Caes. b. G. VI 13; 23 nihil est ad rem).

confiteri gratias (cf. Thes. IV 228, 1) exstat apud Iul. Val. 49, 27. 142, 18. gratiam confiteri habent Iul. Val. 109, 13 et Aug. c. d. X 29. in psalm. 66, 6.

convenire ad. Iul. Val. 96, 19 cum Strangae mobilitas... ad glaciem convenisset.

dispositum esse c. i. (i. q. constitutum esse) est apud Iul. Val. 114, 28. Ammian. Sulp. Sev. — pro structura acc. c. inf. verba sentiendi et dicendi sibi asciscunt 'quod' imprimis inde ab Apuleio (cf. Draeger II 223 sqq. Hoppe II p. 75). ex Iul. Val. exscripsi: 3, 22 multa fama est, quod... abiecta me velit... 7, 27 ex quo praenosti, quod illa conceperit. 103, 11 adserentibus internuntiis, quod... Alexander laboraret. 111, 8 duces colloquia conferebant, quod... satis esse deberet. 112, 4 dictum hoc habetote, quod, si... decrestis, faciam. 115, 4 doces, quod... tendere debeamus. — visitur cum acc. c. inf. coniunctum habemus apud Iul. Val. 91, 21.¹⁾

iter festinare exstat apud Iul. Val. 103, 10. Ammian. XVI 10. XXV 8.

se gloriari videtur exstare apud solum Iul. Val. 79, 21 me glorier gloriatumque sim.

indigere de. Iul. Val. 45, 17.

insistere ex. ἄπ. εἰς. Iul. Val. 61, 27 e muris insistere.

intercurrere cum acc. coniunctum habemus (cf. Müller, l. l. p. 139) apud Iul. Val. 96, 28. Ammian. XV 10, 10. XXII 8, 7.

intererrare (cf. Rönch, It. p. 205. Müller, l. l. p. 139) habent Min. Fel. 10, 5. Prud. cath. VI 43. Avien. or. mar. 219. 627. Iul. Val. solus, quantum video, hoc verbum cum dat. coniungit 33, 27.

laudare alqm alcus rei. haec structura formata esse mihi videtur per analogiam locutionis 'increpare alqm alcus rei' (cf. p. 47). perinde atque 31, 25 etiam 21, 3 (laudatum studii filium) et 87, 30 (laudatum fidei ac fortitudinis) part. perf. pass. Iul. Val. habet.

nitor c. acc. ἄπ. εἰς. Iul. Val. 34, 16. cf. etiam 61, 15. 67, 19.

¹⁾ adiungo: adde cum a. c. i. est apud Iul. Val. 50, 26. cf. 115, 2.

obfirmare, ne. Iul. Val. solus habet 59,9 eum ne recipere, obfirmaverant.

obsequor in c. acc. Iul. Val. 45,23 in haec . . . obsequuntur.

providere in c. acc. Iul. Val. 103,22 in gratiam provisos esse.

secundare ad. *ἀπ. εἰς*. Iul. Val. 101,22 cetera, quae ad agrorum exercitia secundarent.¹⁾

Praeter eas figuras etymologicas, quas commemoravi p. 10. 23 (adn. 1). 49. affero

feretro ferre. Iul. Val. 165,3.

incurrere currus (nom.) Iul. Val. 53,25 incurrentibus curribus.

mensuram metiri Iul. Val. 117,24.

periculum periclitari Iul. Val. 69,11.

procursu procurrare Iul. Val. 97,4.

seriem subserere Iul. Val. 15,25.

¹⁾ obiter affero structuram: poscere alqd de alqo, quam habet Iul. Val. 72,29.

Caput VI.

De verbis vulgaribus.

Iulium Valerium, cum Pseudocallisthenem in Graecum converteret, sine consilio et invitum fere multa verba et locutiones, quae in sermone, quo populus tum utebatur, in usu erant, recepisse non mirum est. Atque cum vocem quandam sermonis vulgaris propriam fuisse certissime eo cognoscatur, quod in ling. rom. reviviscit, praecipue iis de verbis tractaturus ero, quorum vulgaris originis Körting testis est; pauca affero, quae apud Petron. inveniuntur, quem scriptorem multa sumpsisse ex sermone vulgari constat.

I. Ac primum quidem de substantivis acturus sum

a) declinationis primae.¹⁾

moneta i. q. pecunia est apud Verg. Plin. Vopisc. Iul. Val. 106,26 reliqua vero omnis moneta, quae cuique est, domino permittetur. Körting s. h. v. affert it. 'moneta'. prov. 'moneda'. francog. 'monnaie'. hisp. 'moneda'. port. 'moeda'.

testula dicitur apud Nep. Arist. I 2 de ostracismo. Col. XI 3,31 solus, quantum video, prope accedit ad significationem, qua utitur Iul. Val. 10,13; 15. Körting s. h. v. affert it. 'teschio'. cf. Arch. VI 124.

b) declinationis alterius.

conditorium i. q. sepulcrum (cf. Rönsch, It. p. 37. Thes. IV 147) habent Petron. 111 (p. 77,14; 31 Buech.³⁾. 112 (p. 78,27. 79,1 B.). Plin. n. h. XXXVII 19. Suet. Aug. 18. Cal. 52. Ammian. Iul. Val. 100,23. 165,4.

c) declinationis tertiae

a) in syllabam -or terminatis

crepor (Thes. IV 1174) Iul. Val. 11,28 tonitruum crepor. Inscr. christ. Hisp. 385. Gloss. Körting s. h. v. affert it. 'crepore'.

¹⁾ fortasse ad sermonem vulgarem recedit: plebecula. habent Cic. (ad Att. I 16,11), Hor. (in ep.) Pers. IV 6. Suet. Vesp. 18. Hieron. ep. 52,8. Iul. Val. 20,21. 104,27.

β) in syllabam -o terminatis.¹⁾

portio i. q. pars est apud Cels. Col. II 11 (12), 7. Iust. XXI 1, 2. XXVIII 1, 1. Amm. ICt. Iul. Val. 102, 8. Kört. s. h. v. affert it. 'porzione'. val. 'portie'. prov. 'porcio-s'. francog. 'portion'. cat. 'portió'. hisp. 'porcion'. port. 'porção'.

γ) in syllabas -tudo exeuntibus.

inquietudo i. q. privatio quietis (cf. Rönsch, coll. phil. p. 141) exstat apud Eccl. Ambros. Salvian. in avar. II 13 (p. 205 B M). ICt. Iul. Val. 167, 17 omni reliquo munere vel inquietudine sit solutus. (Ps.-Call. tantum *λειπουργίας*). Kört. s. h. v. affert francog. vet. 'enquetume'.

d) declinationis quartae

rugitus est apud Sol. 15, 7. de leone dicitur apud Vopisc. Prob. 19, 5. Hieron. vit. Hilar. 6. Iul. Val. habet 19, 17 rugitus... leoninus. Kört. s. h. v. affert hisp. port. 'ruido'. francog. vet. 'ruit'. francog. 'rut'. (cf. etiam Diez (Etym. Wtbch. d. rom. Spr.) s. his vocibus).²⁾

II. Iam ad adiectiva accedamus.³⁾

tenebrosus. huius adi. grad. pos. invenitur apud Verg. Ovid. Petron. Lucan. Mart. Eccl., veluti Claud. Mamert. de statu an. I 23 (p. 720 B M), Claud. de raptu Pros. II 329. III 82. grad. comp. habent Tert. de anima 1 (p. 648 A M). Iul. Val. 55, 6. Kört. s. h. v. it. 'tenebroso' und dementsprechend in den übrigen Sprachen.

¹⁾ obiter hoc loco commemoro: congelatio (cf. Thes. IV 273) est apud Sen. n. q. IV b 3, 6. Colum. IV 8, 2. Plin. n. h. XXXI 33. Iul. Val. 95, 11 primitias congelationis invadere.

²⁾ praeterea commemoro: conlatus. cuius subst. cas. abl. invenitur apud auct. b. Hisp. XXXI 2. Censorin. I 8. Iul. Val. 30, 24. — suggestus (i. q. locus editus. collis. tumulus) est apud Cat. r. r. 154. Colum. IX 7, 1. Plin. n. h. XII 38. Iul. Val. 54, 23. 108, 15. Eccl. (e. g. affero Salvian. adv. avar. II 9 (p. 197 C M)).

³⁾ obiter adicio: medius. huius adi. gen. n. vim subst. adeptum i. q. dimidium valet (cf. Rönsch, It. p. 333) apud Varr. r. r. II 7, 8. Col. de arbor. IV 5. Eutrop. aliosque. Iul. Val. 102, 24 praedae quoque bellicae pars ex medio vestra fiat (cf. Ps.-Call. πάντων δέ σοι τὸ ἡμῶν τῶν λαφύρων... χαρίσσομαι). — singulus, cuius adi. num. sing. raro invenitur, est apud Plaut. cist. 701a. Varr. sat. Men. (p. 177, 7. 197, 4 Riese) Gell. XIX 8, 5. (cf. XVIII 13, 6). de pravo sing. usu cf. Mart. Cap. III 325. apud Iul. Val. est 34, 28 nec facilis sui apud omnes singula dinoscentia atque etiam difficilis vel conspiratio. sed Krollius coniecit hoc loco 'singulos'. (cf. etiam Ps.-Call. cuius codex A exhibet: οἱ δὲ μέγιστοι δῆμοι ὥς τηλικαύτην πόλιν (-τη -λει A) κατοικοῦντες ἄγνωστοι ἑαυτοῖς τυγχάνουσιν.)

III. Haec verba originem ducunt e sermone vulgari.

despectare i. q. contemnere invenitur apud Tac. ann. II 43. hist. II 30. Ammian. Aur. Vict. Iul. Val. 22, 2. eadem significatio est in ling. rom. Kört. s. h. v. affert it. 'dispettare'. francog. 'dépiter'. port. 'despeitar'.

lactare (cf. Rönsch, It. p. 213 sq.) usurparunt Liv. Andron. (Non. p. 153, 28) Varr. Lucr. Ovid. Mart. Cels. Gell. XII 1, 17. Auson. Eccl. Iul. Val. 12, 13. 122, 4. fortasse hoc verbum proprium est sermonis vulgaris. cf. Kört. s. v. allactare.

maritare habent Suet. Tac. ann. XII 6. Iul. Val. 63, 30. Kört. s. h. v. affert it. 'maritare'. prov. 'maridar'. francog. 'marier' etc.

obviare proprie dictum i. q. obviam ire (cf. Rönsch, It. p. 167. coll. phil. 68. 103. 123) est apud Veget. r. m. 3, 4. Hieron. ep. V 1. aliosque Eccl. saepe apud Iul. Val. 21, 9. 31, 22. 51, 19. 52, 9. 54, 7. 70, 17. 71, 7. 120, 5. 125, 14. 152, 6. i. q. resistere est apud Ambros. de Iacob II 10, 43 (p. 632 C M). Macr. sat. VII 5, 5. ICt. aliquotiens apud Sidon. apud Iul. Val. 45, 14. 46, 23. Kört. s. h. v. affert it. 'ovviare' (valet 'prohibere'). idem valet hisp. 'obviar'. hisp. vet. 'uviar' 'ubiar' etc. (cf. Diez 496 uviar).

repatriare proprie dictum i. q. in patriam redire (cf. Rönsch, It. p. 206) legimus apud Sol. 27, 15. 33, 23. Ambros. de interpret. Iob et Dav. II 5, 19. Cassiod. var. III 18. Iul. Val. 23, 17. (cf. Arch. V 238). Kört. s. h. v. affert prov. 'repairar'. francog. vet. 'repairier' (cf. Diez 668 repairer).

Notabilis est significatio verbi 'remittere' i. q. tradere, dedere, quae exstat apud Iul. Val. (in testamento Alexandri Magni) 167, 25 Racusiam vero regionem et Bactrianam et Susianam Philippo remitto. Praeter hunc locum similem usum huius verbi indagare non potui, eum autem proprium esse sermonis vulgaris ea de causa suspicor, quia eadem significatione exstat in ling. francog. verbum 'remettre'.

Praeterea commemoro verbi 'vincere' formam inf. fut. act. 'vinciturum esse' (cf. N-W III 588), quam habet praeter Petron. sat. 45 (p. 30, 31 B) scias oportet plenis velis hunc vinciturum. Iul. Val. qui ipse quoque inf. 'esse' verbi substantivi 'sum' omittit, 23, 16 esset... perfacile multos eum populos vinciturum.

IV. Praeterea nonnulla inveni, quae ad vulgaris latinitatis syntaxin pertinere mihi videntur.

1. Praepositionem 'prae' duobus locis Iul. Val. cum acc. coniunxit 41, 18 prae cuncta vitae commoda est mortali-

bus. 165, 12 prae ceteros. alios locos affert Rönisch, It. p. 412, veluti Petron. sat. 39 (p. 26, 27 B). 46 (p. 31, 4 B).

2. Verborum constructiones singulares, quae recedere videntur ad vulgarem latinitatem, apud Iul. Val. inveni:

fastidire cum inf. coniunctum invenitur (cf. Draeger II 330) apud Liv. X 8, 7. Val. Max. II 6, 8. Petron. 127 (p. 94, 23 B). Sen. de clem. I 21, 4. Quint. II 3, 4. Iul. Val. 25, 14 cuius tu pater, ut video, esse fastidis.

iubere cum dat. coniunctum habemus (cf. Rönisch, It. p. 430 sq. Draeger I² 405. Hoppe II p. 29) apud Cic. ad Att. IX 15. Tac. ann. IV 72. XIII 15. 40. Stat. Hygin. Macrob. sat. I 12, 28. Claudian. Eccl. Iul. Val. 47, 19 Alexandro . . . iubeo dicoque. hoc loco constructio verbi iubendi minus mira est, quia 'iubeo dicoque' arte inter sese coniunguntur et dativus etiam e verbo 'dico' pendere potest. dilucidius dativus procedit 56, 9 suis . . . convenire . . . iubet. 75, 19. 90, 8.

Verba movendi saepe ac libenter in sermone vulgari¹⁾ cum infinitivo coniunguntur, qui usus in latinitate pedestri magis elaborata raro vel omnino non invenitur (cf. Schmalz, Lat. Gramm.³ p. 282. Hoppe II p. 42 sq.) affero ex magno numero locorum, qui sunt apud comicos, Ter. Phorm. 102 voltisne eamus visere? Iul. Val. habet 29, 8 eamus ducere in servitutem Persas. Praeterea verbis movendi, ut properatio, si hoc licet verbo uti, planius et clarius procedat et explicatur, alia verba movendi adiunguntur, veluti 'festinare cum inf.' (cf. Draeger II 308) habent Cic. ad Att. III 26. Plin. ep. ad Trai. 1, 1. Col. Curt. VI 6, 25. saepe Amm. Iul. Val. 151, 22 ad Amazonas ire festinat. — tendere cum inf. habent Hor. epist. I 7, 31. Verg. Aen. II 220. saepe Liv. alique. Iul. Val. 82, 10 ire in barbaros tendit. 125, 14 ire ad insulam tendunt. — apud solum Iul. Val. inveni verbum 'dimittere' 116, 9 bestias prae se ire dimittunt. Hanc constructionem in ling. rom. non ignotam esse commemoro, saepissime in ling. francog. verba movendi 'aller' 'venir' 'courir' aliaque cum inf. puro coniuncta, ut rapida motio exprimatur, legi inter omnes constat.

Fortasse huc pertinet structura verbi dandi cum inf. (de hac re cf. Schmalz. l. l. Hoppe II p. 43) praeter locos, quos ex Iul. Val. affert Kuebl. (ind. p. 244), commemoro 59, 4.

¹⁾ fortasse recedit ad vulgarem sermonem verbi 'persuadere' intransitivi participium 'persuasus', quod exstat apud Caec. in Cic. ep., saepe in ep. ad fam., apud auct. ad Her. Phaedr. I 8, 7. auct. b. Afr. 55. Val. Max. Iustin. ex Iul. Val. affero 50, 10.

Index.

praep. ab inusitate dicitur 50.
abitio 4.
ablativo absoluto subi. deest 50.
abligurire 40.
abrelegare 69.
absque 44.
abusio 62.
acquiescere i. q. assentiri 69.
praep. ad inusitate ponitur 49.
adde cum a. c. i. 73 adn. 1.
adfectus i. q. homines amati 58.
adinquirere 69.
aditacula 60.
aditio 4.
adlinere alqd alqa re 72.
adminiculari 40.
admiratio i. q. res admiratione digna 62.
admoliri 40.
admordere 7.
adsciscere c. dat. 16.
adversator 28.
aequaevus 31.
aetatula 25.
aeviternitas 4.
prae se agere 72.
agnitio 62.
alere: alitum 23.
aliquis in sententia negativa 51 adn. 2.
alius pro pron. 'alter' 51 adn. 2.
amplexabundus 65.
anguen 71.
antestare c. acc. 48.
apage 41.
apprehendere manum alci 22.
apud pro praep. 'in' 49.
asserere i. q. affirmare 41.
ast 15 adn. 2.
astrius 5.

attillare 70.
attractio relativa 52.
auctiusculus 65.
audere ad 73.
aurigabundus 65.
aurigans i. q. aureus 68.
auxiliator 29.

beatitudo 30.
beluilis 66.
beluinus 32.
binus 8.
blandimentum 19.
brutus 32.

caelamen 31.
caelitus 35.
caesariatus 6.
callere 41.
caninus 32.
capessere fugam 57.
carpere vim 17.
cassus labor 57.
celebrare iudicia 70.
celere i. q. celeriter 6.
celsitudo 30.
cernuare 41.
chlamys 66 adn. 3.
circumcursare 69 adn. 1.
circumfluus 13.
circumforaneus 59.
clam c. acc. 8.
cluere 71.
cognomentum 26.
collectari 39.
commanere 69.
commendabilis 34.
commigrare 39.
commilitare 69.
commilitium 61.
commodare 52. 56.
commonere alqm alcus rei 9.
communicare alci alqd 73.
compactus 64.
grad. compar. pro gradu pos. 72.

compeditus 6.
compellere c. inf. 17 adn. 1.
competens 35.
complusculi 55.
conditorium i. q. sepulcrum 75.
conditus 31.
confiteri gratias 73.
conflictus i. q. proelium 64.
confrequentare 69.
congelascere 39.
congelatio 76 adn. 1.
congregatus 64.
congrex 35.
congruentia i. q. convenientia 25.
congruus 32.
coniugaliter 68.
coniugatio i. q. copulatio 30.
coniugatio periphrastica 50.
conlatus 76 adn. 2.
conlimitare 69.
conlimitium 61.
conlinatissime 68.
consecutio temporum 53 adn. 2.
consipere 40.
conspicabilis 66.
conspirantissimus 71.
consplescere 69.
consternere 69.
boni consulere 40.
contemptibilis 66.
continentia 60.
convallare 40.
convectare praedam 18.
convenire ad 73.
conventiculum 61.
convirescere 69.
copulator 64.
cordi habere 48 adn. 2.
corniculatus 32.
corniger 13.

coronalis 34.
corporare 66 adn. 1.
coruscare i. q. micare 41.
coruscatio 62.
coruscus i. q. micans 13.
crepitaculum 62 adn. 1.
crepor 75.
cunctabundus 32.
curiositas 29.

daedale 68.
dapsilis 34.
dare c. inf. 78.
dat. auctoris s. graecus
48 adn. 1.
praep. de pro gen. cas.
46 adn. 2. cum verbo
dicendi inusitate con-
iungitur 50.
decoriter 36.
dedecorosius 68.
dedignari c. acc. 16.
defensare 39 adn. 1.
defensatio 62.
demutare a 52.
desitus 64.
despectare i. q. contem-
nere 77.
destinare i. q. mittere 70.
dextrorsum 36.
diffamare 41.
differre c. inf. 16.
diffilare 7.
dignanter 68.
dignari c. inf. 53 adn. 1.
dignitari 68.
dignus ad 72.
dilargitor 64.
dimittere c. inf. 78.
dinoscentia 60.
discrebilis 66.
discredere 70.
discriminosius 68.
discursim 68.
dispescere 41.
dispositum esse c. i. 73.
dissertare 38.
dives c. abl. 15.
dominari c. gen. 48.
donicum 8.
ducere i. q. fallere 14.
ductare i. q. putare 68.

editio i. q. partus 62.
effigiare 41.

eiulabundus 65.
eiulare 42.
enim ab initio ponitur 52.
enitii. q. parere 15 adn. 1.
equisius 71.
equitium 62 adn. 1.
errabundus 32.
esse cum inf. 52.
esus 31.
evacatio 63.
evadere c. acc. 48.
evanescere 70.
evidentia i. q. perspicui-
tas 60.
praep. ex pro gen. cas.
46 adn. 2.
pro adv. ponitur 50.
exambire: exambient 44.
exanclare 56.
exanimare i. q. mori 70.
excrecentia 60.
exigere c. a. c. i. 22.
exoptabilis 67 adn.
expensa 60.
expergitus 44.
experiri 16.
expiabilis 66.
extuberasco 70.

fabre 36.
fabulari 42.
fabulatio 63.
facessere fuga 56.
falcatus 67 adn.
falsidicentia 60.
fastidire c. inf. 78.
favisor 28.
femorale 66.
ferre feretro 74.
ferre sese obvium 18.
festinare c. inf. 78.
festinare iter 73.
figmentum 26.
filum i. q. forma 27.
flagrantia solis 58.
fluentum 27.
fortassis 44.
fortitudo i. q. firmitudo
63.
fortunarius 65.
fragilitas 62 adn. 2.
frondere: frondentes ra-
mos 17.
frugi esse 9.
fuam, fuat, fuant 45.

fulgidus 13.
furatrina 26.

gen. pendet e neutris
pron. et adi. 46 sq.
gen. comp. pro abl. comp.
48 adn. 1.
gentiliter 67 adn.
gestamen i. q. ornamen-
tum 31.
gesticula 60.
se gloriari 73.
gradabilis 66.
gratulabundus 20.
gratulatorius 65.

habitaculum 28.
hariolari 42.
hortari alqm in alqd 16.

iactitare 69.
iam iamque 53.
ignicans 68.
illorsum 6.
imitamen 12.
imitatus 64.
impendere c. acc. 9.
impendio i. q. valde 36.
imperialis 66.
impertire alqm alqare 48.
impetus i. q. magnitudo
64.
impollutus 21.
impossibilis 58.
improperiter 68.
improsper 32.
praep. in inusitate dici-
tur 50.
incassum 36.
incentivum 61.
incessere alqm alqare 22.
incidere alqd 49.
ad incitas deducere 57.
inclutus 32.
incommodare 42.
incommunicatus 66.
inconspectus 64.
increpare alqm alcus rei
47.
incunctanter 36.
incuriosus: incuriose 36.
incuriosius 36.
incurrere currus (nom.) 74
incursare 38.
indigentia i. q. inopia 61.

indigere de 73.
indignanter 68.
indilucescere 70.
indumentum 27.
industriari 70.
inefficax 66.
infit 42.
infortunium 27.
infrendere dentibus 18.
ingenium i. q. natura 11.
inhiare opibus 24.
inlectus 5.
innumerus 32.
inobsequens 68.
inobsequentia 61.
inolescere 42.
inopinabilis 34.
inquietudo 76.
inscalptio 63.
insecutio 30.
insecutor 29.
insessor 64.
insistere ex 73.
inspiratio 63.
instar: ad instar 53.
insubiugabilis 66.
insulcatio 63.
insultare 38.
insuperare 70.
integratio 4.
intemeratus 33.
intempestus 57.
interamnanus 65.
intercurrere c. acc. 73.
intererrare c. dat. 73.
interminari (inter-minari)
42.
interminis (in-terminis)
67.
interpretamentum 28.
interscalpere 70.
interturbare 7.
intervehi 70.
intimare 70.
intranatabilis 67.
intrinsicus 36.
inustio 63.
invadare 70.
inviabilis 67.
invidentia 26.
invius 13.
ire: eamus ducere 78.
iubere c. dat. 78.
iugalia 67.
iugiter 37.

iurare deos 17.
iuxtim 37.

laborare c. inf. 16. c.
acc. 16.
lactare 77.
laevigare 42.
laniena 26.
largire 7.
largiter 37.
latere c. acc. 49.
latratus 64.
laudare alqm alcus rei 73.
laudari c. inf. 17.
laxus ab 72.
letaliter 68.
limpidus 34 adn. 2.
limus 5.
longe c. compar. con-
iungitur 72.
lualis 67.
luciscere 14.
luctae certamen 56.
luctatus 64.
lusitatio 63.

maestitudo 4.
mage 15.
magis omittitur 51.
malle: mavelis 8. ma-
velit 8. malebit 72.
mandare c. inf. 22.
mansitare 21 adn. 1.
mansuetius 38 adn. 1.
marcere: marcens 44
adn. 3.
maritare 77.
meditullium 27.
medium i. q. dimidium
76 adn. 3.
melos 67 adn.
mensuram metiri 74.
mensuratio 63.
merito pro praep. 'prop-
ter' 49.
metere i. q. interficere 14.
meus: mi (voc. pl.) 8.
mi (voc. sing. gen.
fem.) 45. gen. 'mei'
c. subst. coniungitur
47.
mille c. gen. 47.
ministerium i. q. ministri
27.
miseriter 37.

misitare 21.
moderamen 12.
modo si 15 adn. 2.
molimen i. q. moles 12.
moneta i. q. pecunia 75.
morigerus 33.
moris est 47.
motare 39.
verba movendi c. acc.
coniunguntur 48.
mulcedo 30.
multifidus 67 adn.
mundanus 33.
mundialis 67.
munitio i. q. vestimen-
tum 63 adn. 1.

natabundus 65.
natatus 31.
navigabilis 21.
necessarius in alqd 72
adn. 1.
neutr. superl. adverbii
loco 52 adn. 1.
nimietas 29.
niti c. acc. 73.
nixabundus 65.
noscitare 21 adn. 1.
noster: gen. 'nostri' c.
subst. coniungitur 47.
nostras 35 adn. 1.
nudus c. acc. 15 c. gen.
47.
nullus pro verbo 'nemo'
51.
nuptia 61.
nutricare 43.
nutritor 12.

obfirmare 43. obfirmare,
ne 74.
obsecutor 64.
obsequi in alqd 74.
obumbrare 43.
obviare 77.
occiduus 33.
occupare: occupatus
circa alqd 22. — in
alqd 72.
omnes c. gen. 22.
omnifariam 37.
omnigenus 13.
operimentum 20.
opificina 3.
opinatissimus 72.

opipare 37.
 opiparus 33.
 oppetere i. q. mori 15.
 oppetere mortem 15.
 oppido 37.
 opulens 45.
 opus est c. abl. part.
 perf. pass. 49.
 oratorius 67 adn.
 palam esse 9.
 palatium 27.
 parataxis 50.
 parilitas 29.
 particeps alicui 72.
 participare alqm alcus
 rei 9. — alqd cum
 alqo 22 adn. 2. —
 alqm alqa re 55.
 partitudo 5. 10.
 pecua 61.
 pelagus 27.
 pellinus 65.
 pelta 11 adn. 1.
 penita, -orum 61.
 perhorre 70.
 periculum periclitari 74.
 peritia 19 adn. 2.
 permirandus 33.
 permixtio i. q. coitus 63
 adn. 1.
 pero 30.
 perpalari 70.
 perpes 35.
 persuasus 78 adn. 1.
 persuavis 67.
 pertaes 23.
 perviabilis 67.
 perviare 70.
 pessum 37.
 petere cum acc. c. inf. 53.
 plebecula 75 adn. 1.
 pleonasmus 53.
 plusculum 57.
 poenalis 67.
 poenitudo 5.
 portentuosus 45.
 portio i. q. pars 76.
 poscere alqd de alqo 74
 adn. 1.
 possibilitas 62.
 prae c. acc. 77 sq.
 prae manu 55.
 praecantamen 64.
 praecipere cum a. c. i. 53.

praecipitare 55.
 praecluere 71.
 praecursor 67 adn.
 praedestinare 21.
 praedocere 22.
 praeferratus 6.
 praeimpeditus 66.
 praelepidus 65.
 praepigneratus 66.
 praepotentia 26.
 praescientia 61.
 praescire 7.
 praescitus 64.
 praestes 13.
 praestigiare 70.
 praestupes 70.
 praesuspectare 69.
 praetendere i. q. excu-
 bare, in statione, prae-
 sidio esse 70.
 praevenire morte 54 sq.
 precario petere 23.
 precator 5.
 primas 35.
 primitus 38.
 prober 33.
 proceritudo 63.
 procidere 17 adn. 1.
 procuru procurare 74.
 prodigere 43.
 proelia militare 49.
 proelialis 67.
 proeliatio 63.
 professio 30.
 promicare 43.
 properantia 19.
 properatio 30 adn. 1.
 properato 21.
 properiter 38.
 prosapia 26.
 prosultare 69.
 protestari 44 adn. 3.
 provectio 63.
 provectus 64.
 providere in alqd 74.
 pudendus 14 adn. 1.
 putrefacere 22.
 quaeritare 6.
 'quam' ad grad. pos.
 ponitur 52.
 quanti i. q. quot 51.
 quaqu 38.
 quid i. q. cur 51.
 quinqueiugus 67 adn.

quinquevertex 67 adn.
 quis pro forma 'quibus'
 45.
 quod enim 51.
 quopiam 6.
 ratum dicere 70.
 rebellatio 20.
 recens 72.
 receptare 21 adn. 1.
 redhibeo 43.
 reformatio 30.
 reluctari 15.
 remittere i. q. tradere,
 dedere 77.
 repatriare 77.
 repedare 7.
 repositorium i. q. sepul-
 crum 61.
 reptabundus 65.
 res: a re 9. — e re 50.
 — res c. gen. 47 adn. 1.
 reses i. q. cunctans 13.
 revector 69.
 reverens c. gen. 47.
 rotunditas 29.
 rugitus 76.
 sacriculus 65.
 sacrificari 7.
 saevitudo 5.
 sanguen 8.
 saporus 65.
 sat est quod 52.
 satellitium 61.
 secundare ad 74.
 sedentarius 34.
 sedere i. q. placere 70 sq.
 verba sentiendi c. part.
 coniunguntur 48 adn. 1.
 — asciscunt 'quod' 73.
 septennium 62 adn. 1.
 seriem subserere 74.
 sessibulum 28.
 sessitare 39.
 signaculum 28.
 singulus 76 adn. 3.
 simulamen 12.
 sollemnitas 29.
 somnium somniare 10.
 spirare 58.
 spoliū i. q. pellis 12.
 sputamentum 62.
 stannum 62 adn. 1.
 stantarius 65.

stellatus 14.
 stratus 64.
 stringere poculum 71.
 subire c. acc. 49.
 subiugare 71.
 subiugator 29.
 sublimare 43.
 submersari 69.
 submersio 63.
 subserere 43.
 subsicivus 34.
 sudus 34.
 suggestus 76 adn. 2.
 sumere epistulam i. q.
 accipere 71.
 sumptuari 71.
 supernare 43.
 superscribere 22.
 supersistere 43.
 supervahi i. q. superare
 71.
 suppetiae 26.
 suppetiari 43.
 supplicatio 63.
 supplicialis 67.
 supraponere 71.
 suspectare i. q. suspi-
 cionem habere 39.
 sustentatrix 64.

suus: gen. 'sui' cum subst.
 coniungitur 47.
 tegmen 12.
 temperare 56. 59.
 tendere c. inf. 78.
 tenebrosus 76.
 tergum i. q. pellis 12.
 testem facere 18.
 testula 75.
 titubantia 19.
 tractatus 53.
 traditus 64.
 transitorius 65.
 transiugari 71.
 translabi 71.
 transnubere 71.
 trepidatus 66.
 trifariam 37.
 truculentia 26.
 tumultuarius 21. tumul-
 tuario (adv.) 72.
 ulna i. q. brachium 11.
 undiqueversus 38.
 unguen 31.
 universi omnes 53.
 usque 14. usque quaque
 38.

ut ne 51 adn. 1.
 valentia 3.
 vaniloquentia 4.
 velitari 56.
 veridicentia 60.
 versura 61.
 vertigo i. q. globus 63
 adn. 1.
 vesperascere 23.
 vester: gen. 'vestri' c.
 subst. coniungitur 47.
 vestras: vestratibus 72.
 vetus: veteri 45.
 viabilis 67.
 viabundus 65.
 viare 44.
 vibratus 65.
 victitare 39.
 vinco: vinciturum 77.
 virere 44.
 virginal 45.
 visendus i. q. perspicuus
 65.
 visitare i. q. videre 39.
 visitur c. acc. c. inf. 73.
 vitare c. inf. 53 adn. 1.
 vocabulum i. q. nomen
 20.

Loci critice adnotati.¹⁾

Iul. Val. 8, 5 sq.	p. 28	Iul. Val. 84, 20	p. 68
Iul. Val. 8, 16	p. 66	Iul. Val. 85, 10	p. 55
Iul. Val. 11, 20	p. 52 adn. 1	Iul. Val. 86, 2	p. 67
Iul. Val. 23, 20	p. 52 adn. 2	Iul. Val. 94, 15	p. 69
Iul. Val. 25, 9	p. 38	Iul. Val. 96, 21	p. 56
Iul. Val. 34, 26	p. 76 adn. 3	Iul. Val. 98, 28	p. 5
Iul. Val. 37, 2	p. 40	Iul. Val. 107, 3	p. 20
Iul. Val. 41, 22	p. 4	Iul. Val. 117, 2	p. 42
Iul. Val. 49, 16	p. 56	Iul. Val. 124, 26	p. 64
Iul. Val. 53, 13	p. 68	Iul. Val. 131, 9	p. 65
Iul. Val. 54, 16	p. 35	Iul. Val. 134, 2	p. 28
Iul. Val. 56, 14 sqq.	p. 41	Iul. Val. 134, 10	p. 70
Iul. Val. 61, 6	p. 63	Iul. Val. 137, 20	p. 42
Iul. Val. 61, 17	p. 70	Iul. Val. 138, 21	p. 45
Iul. Val. 63, 31	p. 11	Iul. Val. 163, 27	p. 17
Iul. Val. 78, 26	p. 34		
Iul. Val. 83, 29	p. 63	Ps.-Call. III 5	p. 16

¹⁾ multos Iuli Valeri locos feliciter sanavit Volkmann: Zu Iulius Valerius (Neue Jahrbücher 141 [1890] p. 790 sqq.).

Vita.

Natus sum Christianus Fassbender Coloniae Agrippinensis a. proximi s. LXXXV die VIII mensis Ian. patre Iacobo, matre Monica de gente Frorath, quibus gaudeo superstitibus. fidei addictus sum catholicae.

Litterarum primordiis imbutus a. pr. s. XCV adii patriae urbis gymnasium civicum, quod est ad viam crucis, a. h. s. IV maturitatis testimonium consecutus migravi ad almam matrem Bonnensem studiis philologis operam navaturus. Ibi permansi usque ad a. VI. vere h. a. me contuli ad almam matrem Monasteriensem, cuius fui civis per quinque semestria.

Examen rigorosum habitum est die VII m. Dec. a. VIII.

Docuerunt me vv. dd. Bonnenses: Buecheler (†), Clemen, Deubner (nunc Regimontanus), Drescher (nunc Vratislaviensis), Dyroff, Elter, Foerster, Gaufinez, Jaeger, Kaufmann, Kirschkamp, Loeschcke, Nissen, Solmsen, Usener (†), Wiedemann; Monasterienses: Andresen, Busse (†), Cauer, Ehrenberg, Geyser, Hosius (nunc Gryphiensis), Koch, Koepp, Kroll, Mausbach, Meumann, Radermacher, Schwering, Sonnenburg, Spannagel, Streitberg, Tobler.

Exercitationibus archaeologicis interfui Loeschcke moderatore, philologis Bickelii, francogallicis Iolietii lectoris Bonnensis, Mettlichii Monasteriensis. in proseminarium Bonnense me recepit Buecheler, proseminarii Monasteriensis sodalis fui per duo semestria moderantibus Krollio et Sonnenburgio, quorum benevolentia factum est, ut in seminarium philologorum Monasteriense reciperer, cuius sodalis ordinarius per tria semestria fui.

His viris doctissimis gratias ago maximas, praecipue Guilermo Kroll, qui et auctor huius libelli mihi exstitit et summa cum benignitate in conscribenda commentatione me adiuvit.

